

**STRATEGIA OBSZARU STRATEGICZNEJ INTERWENCJI
DLA INOWROCLAWIA ORAZ OBSZARÓW POWIĄZANYCH
Z NIM FUNKCJONALNIE DO 2020 ROKU**

Spis treści

1.	WSTĘP	4
2.	OKREŚLENIE OBSZARU WSPARCIA.....	6
3.	DIAGNOZA ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO.....	8
3.1.	Ogólna charakterystyka	8
3.2.	Sfera środowiskowa i gospodarcza.....	10
3.3.	Sfera transportowa.....	24
3.4.	Sfera rewitalizacyjna.....	28
3.5.	Sfera społeczna.....	32
3.6.	Sfera edukacyjna.....	50
3.7.	Wnioski	57
4.	ANALIZA SWOT	63
4.1.	Podstawowe informacje	63
4.2.	Analiza.....	64
5.	CELE I PRIORYTETY	66
5.1.	Cel strategiczny.....	66
5.2.	Osie priorytetowe.....	68
5.2.1.	Os priorytetowa 1. Środowisko	68
5.2.2.	Os priorytetowa 2. Transport	72
5.2.3.	Os priorytetowa 3. Rewitalizacja	73
5.2.4.	Os priorytetowa 4. Społeczeństwo	75
5.2.5.	Os priorytetowa 5. Edukacja	788
6.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI 80	
6.1.	Spójność z opracowaniami strategicznymi.....	80
6.2.	Spójność z dokumentem programowym (RPO WK-P 2014-2020)	84
6.3.	Spójność z dokumentami lokalnymi	87
7.	PLAN FINANSOWY.....	99
8.	SYSTEM WDRAŻANIA	100
8.1.	Zarządzanie	100
8.2.	Wybór projektów.....	101
8.3.	Finansowanie	103
8.4.	Interesariusze strategii	103

9.	WNIOSKI ZE STRATEGICZNEJ OOŚ	105
10.	RAPORT Z PRZYGOTOWANIA I MONITORING STRATEGII	108
11.	SPIS RYSUNKÓW	111
12.	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	112

1. WSTĘP

Jednym z najważniejszych założeń nowo projektowanej polityki spójności na lata 2014-2020 jest szerokie uwzględnienie w jej ramach wymiaru terytorialnego. Wynika to bezpośrednio z zapisów *Traktatu Lizbońskiego*, który zrównał wymiar terytorialny z wymiarem gospodarczym i społecznym. Podejście terytorialne, które powinno być jedną z podstawowych zasad programowania na lata 2014-2020, oznacza odejście od postrzegania obszarów przez pryzmat granic administracyjnych na rzecz definiowania ich na podstawie potencjałów i barier rozwoju poszczególnych terytoriów (różnej wielkości). Zintegrowane podejście terytorialne stanowi również jedną z podstawowych zasad strategicznych dokumentów krajowych: *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (KPZK) oraz *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020* (KSRR) a także *Umowy Partnerstwa*, która stanowi podstawę realizacji dla działań wspieranych ze środków *Wspólnych Ram Strategicznych* (WRS), w tym w szczególności z funduszy strukturalnych w Polsce.¹

Rysunek 1. Ogrody zapachowe.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

¹ Zasady uwzględniania wymiaru miejskiego polityki spójności UE, w tym realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 4 stycznia 2013 r.

Wymiar terytorialny polityki rozwoju powinien być płaszczyzną koordynacji wyznaczonych celów i działań podejmowanych w zakresie poszczególnych dziedzin, a polityka rozwoju oparta o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego powinna wspierać proces wzmacniania spójności celów i działań rozwojowych widocznych przede wszystkim na poziomie lokalnym. Terytorialny wymiar polityki rozwoju wynika z roli, jaka przypisana jest do dynamicznych relacji funkcjonalno-przestrzennych i jest związany z koniecznością zmiany sposobu współdziałania władz samorządowych na rzecz rozwoju przekraczającego tradycyjne granice formalnych podziałów administracyjnych. Terytorialny aspekt polityki będzie realizowany m.in. przez określenie (wyznaczenie) obszarów funkcjonalno-przestrzennych związanych z procesami gospodarczymi, społecznymi i przyrodniczymi celem lepszego wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju.

Polityka terytorialna stanowi instrument realizacji założeń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+*. Strategia będzie wdrażana poprzez wykorzystanie m.in. środków unijnych, w tym środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P)*.

Decyzją Komisji Europejskiej *Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* został przyjęty w dniu 16 grudnia 2014 r. Ostateczne zapisy programu uległy zmianie w stosunku do poprzednich projektów dokumentu. W wyniku negocjacji ustalono, że w regionie instrument ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) będzie wdrażany jedynie na poziomie wojewódzkim. Dla drugiego poziomu polityki terytorialnej zaakceptowano formułę przygotowywania wspólnej strategii dla miast regionalnych / subregionalnych i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie, które po zatwierdzeniu przez Instytucję Zarządzającą *RPO WK-P*, będą podstawą do uruchomienia konkursów z „kodem dostępu”.

Polityka terytorialna w województwie kujawsko-pomorskim będzie realizowana na czterech poziomach, zgodnie z *Załoženiami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020* przyjętymi przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 4 lutego 2015 r. Obecnie w zapisach *RPO WK-P* polityka terytorialna drugiego poziomu funkcjonuje jako tzw. OSI – Obszar Strategicznej Interwencji:

1. Poziom wojewódzki – obejmuje miasta Bydgoszcz i Toruń oraz obszar powiązany z nimi funkcjonalnie (ZIT wojewódzki);
2. Poziom regionalny/subregionalny – Obszar Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek / Grudziądz / Inowrocław i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie;
3. Poziom powiatowy – obejmuje swym zasięgiem obszar powiatu ziemskiego. Poziom ten określany jest jako „Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego”;
4. Poziom lokalny – w ramach realizacji idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS).

W związku z powyższym powstała przedmiotowa *Strategia*, przygotowana zgodnie z *Zasadami przygotowania Strategii dla miast regionalnych i miasta subregionalnego oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie*, stanowiącymi Załącznik do Uchwały nr 5/136/15 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r.

2. OKREŚLENIE OBSZARU WSPARCIA

W województwie kujawsko-pomorskim polityka terytorialna na poszczególnych poziomach zarządzania będzie realizowana w oparciu o proces programowania, którego podstawą będą strategie rozwoju określające uwarunkowania, specyfikę oraz kierunki i przedsięwzięcia rozwojowe. Pozwolą one na sformułowanie logiki funkcjonowania oraz wskazanie celów, zadań i środków realizacji.²

Wsparcie miast regionalnych i subregionalnych będzie służyło wspieraniu powiązań pomiędzy miastami i ich obszarami funkcjonalnymi i realizowane będzie m.in. w takich obszarach jak transport publiczny, środowisko i edukacja.³

Projekty realizowane w ramach *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie do 2020 r.* powinny być zintegrowane nie tylko obszarowo, ale też tematycznie, a przede wszystkim zintegrowane na poziomie działań realizowanych w ramach różnych funduszy, powinny uwzględniać różne źródła finansowania, a w odniesieniu do przedsięwzięć realizowanych w ramach polityki terytorialnej w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* uwzględniać inwestycje z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W odniesieniu do poziomu wojewódzkiego, regionalnego / subregionalnego oraz powiatowego realizowane będą następujące Priorytety Inwestycyjne w ramach RPO WK-P:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego:

- 4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.
- 4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
- 6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.
- 6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
- 6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.
- 9b - Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

² Zasady przygotowania Strategii dla miast regionalnych i miasta subregionalnego oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, Załącznik do Uchwały nr 5/136/15 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r.

³ Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 (CCI 2014PL16M2OP002)

- 10a - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

2. Europejski Fundusz Społeczny:

- 8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.
- 9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.
- 9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.
- 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.
- 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

3. DIAGNOZA ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Podstawą wyznaczania Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia jest dokument Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (MRR), pn. *Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich*. Zasięg Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia, w takim kształcie, został zaproponowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w oparciu o dane GUS (*Delimitacja obszarów funkcjonalnych miast w województwie kujawsko-pomorskim - Podsumowanie*, Urząd statystyczny w Bydgoszczy, styczeń 2014 r.), a następnie zaakceptowany przez Urząd Miasta Inowrocławia oraz Urząd Gminy Inowrocław.

3.1. Ogólna charakterystyka

Obszar Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia tworzą miasto Inowrocław (gmina miejska) oraz gmina Inowrocław (gmina wiejska). Położony jest w centralnej Polsce, w południowo – zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego.

Inowrocław wraz z okolicznymi gminami tworzy powiat inowrocławski, którego jest stolicą. Miasto nie posiada statusu powiatu grodzkiego, co komplikuje zarządzanie i utrudnia rozwój gospodarczy i społeczny. W większości miasto otoczone jest przez gminę wiejską Inowrocław, tylko od zachodu sąsiaduje z gminą miejsko-wiejską Pakość. Posiada bardzo korzystne powiązania komunikacyjne, zarówno drogowe, jak i kolejowe, leży w niewielkich odległościach od głównych ośrodków administracyjnych województwa kujawsko – pomorskiego: Bydgoszczy oraz Torunia, z którymi wykazuje wiele różnorodnych powiązań: społecznych, gospodarczych oraz administracyjnych.

Gmina Inowrocław to gmina wiejska, położona w środkowej części powiatu inowrocławskiego. Władze administracyjne gminy Inowrocław zlokalizowane są na terenie Inowrocławia, który skupia znaczną część podstawowych dla mieszkańców instytucji oraz usług codziennej obsługi. Odległość komunikacyjna do centrum Inowrocławia z większości obszaru gminy wynosi poniżej 10 km, a z najdalej położonych części gminy – nie przekracza 15 km. Gmina Inowrocław ma charakterystyczny kształt, bowiem „otacza” miasto Inowrocław (aż 96% długości granicy miasta Inowrocław to granica z Gminą wiejską Inowrocław).

Łączna powierzchnia miasta i gminy Inowrocław wynosi 20.207 ha, w tym miasta Inowrocław 3.042 ha oraz gminy wiejskiej Inowrocław 17.165 ha. W skład gminy Inowrocław wchodzi następujące sołectwa: Batkowo, Cieślin, Czyste, Gnojno, Góra, Jacewo, Jaksice, Kłopot, Komasyce, Krusza Duchowna, Krusza Zamkowa, Latkowo, Łąkocin, Łojewo, Marcinkowo, Miechowice, Olszewice, Orłowo, Piotrkowice, Pławin, Radłówek, Sikorowo, Sławęcinek, Słońsko, Trzaski, Tupadły, Żalinowo. Sieć osadnicza gminy Inowrocław składa się z 50 miejscowości, które cechuje znaczne rozdrobnienie. W żadnej z tych miejscowości nie wykształciły się ośrodki uzupełniające, które zaspokajałyby podstawowe potrzeby mieszkańców gminy. W związku z tym, mieszkańcy masowo zaspokajają swoje potrzeby w sąsiednim Inowrocławiu.

Oprócz miasta Inowrocław, gmina graniczy z następującymi gminami:

- od północy – gmina Złotniki Kujawskie, gmina Rojewo (powiat inowrocławski);
- od wschodu – gmina Gniewkowo, gmina Dąbrowa Biskupia (powiat inowrocławski);
- od południa – gmina Kruszwica (powiat inowrocławski) i gmina Strzelno (powiat mogileński);
- od zachodu – gmina Pakość i gmina Janikowo (powiat inowrocławski).

Rysunek 2. Położenie gminy Inowrocław na tle powiatu inowrocławskiego i województwa.

Źródło: www.zpp.pl

Komunikacyjnie miasto i gmina Inowrocław położone są na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 15 i 25 oraz dróg wojewódzkich nr: 251, 252, 400 i 412. Przez teren gminy przebiega również trasa kolejowa o znaczeniu krajowym relacji Toruń–Poznań i Tczew–Katowice, a przez miasto zelektryfikowana magistrala kolejowa Gdynia–Katowice, która pełni istotną rolę komunikacyjną.

Uwarunkowaniem specyficznym jest fakt, że funkcje siedziby i faktycznego centrum społeczno-gospodarczego gminy, pełni miejscowość leżąca poza jej granicami, której potencjał w żaden sposób nie może być stymulowany poprzez działania władz gminy. Z drugiej strony wzmacnia to powiązania pomiędzy miastem, a otaczającą go gminą.

Miejscowości na terenie gminy Inowrocław, pod względem prezentowanego poziomu koncentracji usług, można podzielić na 3 kategorie:

- Jaksice – miejscowość o największej koncentracji zróżnicowanych usług,
- Sławęcinek, Żalinowo, Góra, Orłowo, Tupadły, Turzany – miejscowości, w których zlokalizowano szkoły oraz najczęściej pojedyncze inne usługi (filie bibliotek, kościoły parafialne),
- pozostałe miejscowości niewyposażone w usługi lub wyposażone w usługi o niewielkim znaczeniu w kształtowaniu jakości życia mieszkańców.

3.2. Sfera środowiskowa i gospodarcza

Miasto Inowrocław stanowi ważny ośrodek uzdrowiskowy, turystyczno-rekreacyjny, kulturalny oraz przemysłowy. Umiejętnie łączy charakter miasta uzdrowiskowego z funkcją ośrodka gospodarczego. Grunty zabudowane i zurbanizowane w granicach administracyjnych miasta Inowrocławia zajmują 51,1%, użytki rolne 43,4%, a lasy 0,3% powierzchni miasta. Gruntów pokrytych wodami jest 0,8% powierzchni gminy.

Natomiast gmina wiejska Inowrocław jest gminą typowo rolniczą. Największą powierzchnię zajmują użytki rolne, które stanowią 85,6% obszaru gminy, w tym grunty orne stanowią 90,5%, natomiast sady, łąki i pastwiska – 9,5% powierzchni wszystkich użytków rolnych. Gmina jest mało zasobna w lasy, które stanowią zaledwie 1,8% powierzchni gminy. Rzeka Noteć i jej dolina stanowią istotną barierę terenową, wpływającą na podział strukturalny gminy. Południowa część gminy Inowrocław, leżąca na południe od Noteci, jest w praktyce odcięta od pozostałych części, gdyż jedyną przeprawę drogową jest połączenie między Tupadłami a Inowrocławiem.

Na terenie Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia z instalacji wodociągowej korzysta - miasto 98,6%, gmina 99,0%, z instalacji kanalizacyjnej - miasto 89,9%, gmina 12,0%, a z instalacji gazowej - miasto 80,2%, gmina 2,9%, ogółu ludności.

Miasto i gmina zaopatrywane są w wodę z 19 ujęć o łącznej wydajności około 540 m³/h. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 6 ujęć wody. Istnieje potrzeba tworzenia nowych ujęć wody (odwiertów), ponieważ pobór wody sięga granic pozwoleń wodnoprawnych.

Miasto posiada sieć kanalizacyjną sanitarną oraz deszczową. Odbiornikami wód deszczowych są: Smyrnia Duża, Rów Marulewski, Rów Rąbiński. Miasto wraz z gminą Inowrocław wchodzi w skład aglomeracji Inowrocław w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków o nazwie Inowrocław (liczba RLM = 88.126). Na terenie miasta funkcjonuje 1 mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów o przepustowości 17.314 m³/d. Obsługuje mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacji zbiorczej na terenie miasta Inowrocław i gminy Inowrocław (Cieślin, Kruśliwiec, Sójkowo, Sławęcín, Sławęcinek, Strzemkowo, Gnojno, Jacewo, Marulewy) - w gminie Inowrocław częściową kanalizację posiada 11 miejscowości. Ścieki z oczyszczalni odprowadzane są do rowu Rąbińskiego, który jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Noteć Wschodnia. Na terenie gminy nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków. Oprócz oczyszczalni komunalnej na terenie miasta Inowrocław zlokalizowane są cztery oczyszczalnie przemysłowe. Na terenie gminy Inowrocław zlokalizowane są ponadto 2 oczyszczalnie przemysłowe. Ponadto ścieki z miejscowości Łojewo odprowadzane są siecią kanalizacyjną do oczyszczalni w Szarleju gmina Kruszwica.

Ponad 90% ścieków w mieście trafia do oczyszczalni. Pomimo tak dobrej proporcji, istotna dla sprawnego funkcjonowania sieci wodno-kanalizacyjnej jest wymiana części najbardziej zużytych odcinków tej sieci oraz budowa nowych z uwzględnieniem intensyfikacji rozbudowy mieszkalnictwa jednorodzinnego. Istotnym problemem jest również likwidacja kanalizacji ogólnospławnej, którą zastąpić powinna odpowiednia infrastruktura z zakresu sieci deszczowej i sanitarnej.

W województwie kujawsko-pomorskim utworzono 7 regionów gospodarki odpadami komunalnymi. Miasto Inowrocław i gmina Inowrocław, według *Planu Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2012-2017, z perspektywą na lata 2018-2023*, należą do Regionu 6. Inowrocławskiego. Zadaniem gmin jest tworzenie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w ramach utworzonych regionów gospodarki odpadami komunalnymi. W skład Regionu 6. Inowrocławskiego wchodzi ponadto gminy Janikowo i Kruszwica. Role regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych pełni instalacja w Inowrocławiu, która spełnia obecnie wszystkie kryteria instalacji regionalnej. Działa w oparciu o sortownię odpadów zmieszanych i osobną sortownię odpadów selektywnie zebranych. Zakład prowadzi stabilizację odpadów ulegających biodegradacji wydzielonych w sortowni, w oparciu o proces kompostowania, oraz oddzielnie kompostuje odpady zielone w kompostowni kontenerowej. Na terenie zakładu znajduje się składowisko odpadów komunalnych spełniające kryteria instalacji regionalnej. W celu zwiększenia efektywności działania Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Inowrocławiu planuje budowę i wyposażenie sortowni odpadów, instalacji do odzysku odpadów oraz maszyn i urządzeń dla Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Inowrocławiu, przy ul. Bagiennej 77. Ponadto planowane jest zamknięcie i rekultywacja 1 części kwatery Nr I, modernizacja linii kompostowniczej, przygotowanie do eksploatacji kwatery Nr II, zamknięcie i rekultywacja 2 części kwatery Nr I.

Odzysk odpadów komunalnych na analizowanym obszarze prowadzony jest w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Inowrocławiu, który posiada linię do odzysku, gdzie ze strumienia odpadów (zmieszanych) niesegregowanych wydzielane są surowce wtórne, w tym: metale, surowce do produkcji paliwa alternatywnego, frakcja mineralna, frakcja bioorganiczna. Zakład dysponuje także linią do odzysku surowców wtórnych, gdzie odpady selektywnie zebrane oraz wydzielone ze strumienia odpadów zmieszanych, kierowane są do kabiny sortowniczej, w której doczyszczają się je i dzieli na poszczególne rodzaje, kolory lub frakcje.

Odzysk surowców wtórnych jest bardzo ważnym elementem gospodarki odpadami. Jego efekty, to przede wszystkim: oszczędność zasobów naturalnych, zmniejszenie ilości odpadów oraz zmniejszenie ich negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Odzysk jest integralną częścią każdego systemu gospodarki odpadami. W 2012 r. w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Inowrocławiu odzyskano 21,3 tys. Mg (tj. osiągnięto odzysk na poziomie 14%) surowców wtórnych.

Kompostowanie jest naturalną metodą zagospodarowania odpadów. Kompostownia w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Inowrocławiu ma wydajności przyzmy 30 tys. Mg/rok.

Obecnie w Inowrocławiu, funkcjonuje jedno składowisko odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy zlokalizowane w Mątwach, przy ul. Bagiennej (powierzchnia całkowita 12,0 ha, 76% wypełnienia).

Na terenie gminy istniało składowisko odpadów komunalnych w Karczynie (powierzchnia całkowita 2,9 ha), które zostało zamknięte w 2013 r., a w 2015 r. zrehabilitowane. Ponadto na terenie Soda Polska Ciech Sp. z o.o. jest zlokalizowane nieeksploatowane składowisko odpadów przemysłowych.

W Inowrocławiu funkcjonuje również Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), w której w 2015 r. m.in. rozpoczęto produkcję paliwa alternatywnego. Dzięki rozbudowie i modernizacji istniejącej już instalacji, odpady, których nie można już przetwarzać, są przekształcane w paliwo alternatywne wykorzystywane m.in. w przemyśle cementowniczym.

W RIPOK-u z odpadów produkuje się ciepło i energię elektryczną. W wyniku rozkładu części odpadów powstaje biogaz, którego podstawowym składnikiem jest metan. Chcąc zapobiec jego emisji do atmosfery oraz w celu uniknięcia samozapłonu, już przed kilkoma laty zamontowano pochodnię spalania biogazu. Unieszkodliwiła ona gaz, który do 2014 r. nie był inaczej wykorzystywany. Zainstalowano agregat, dzięki któremu z gazu można produkować ciepło wykorzystywane w całości przez RIPOK, np. do ogrzania wody. Możliwe też stało się wytworzenie do 160 kW energii elektrycznej, co pozwala w jednej czwartej zaspokoić potrzeby zakładu.

Istotną sferą działalności RIPOK-u jest także edukacja ekologiczna. Warto podkreślić, iż w październiku 2014 r. przy ul. Bagiennej powstała multimedialna sala edukacyjno-ekologiczna. Powstała głównie z myślą o przedszkolakach i uczniach, dla których w RIPOK-u organizowane są specjalne lekcje edukacji ekologicznej.

Jednym z celów *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* jest prowadzenie działań w zakresie odpowiedniego zagospodarowania odpadów pochodzących z gospodarki wodno-ściekowej. Właściwe zagospodarowanie tych odpadów, zwłaszcza komunalnych osadów ściekowych, jest jednym z priorytetowych wymagań prawa wspólnotowego.

W ramach *Strategii* przewidywane jest również prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących ekologii, co w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, może prowadzić do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców, zwłaszcza w obszarze celów właściwego pozbywania się i selektywnego zbierania odpadów. W konsekwencji spowoduje to zwiększenie strumienia odpadów komunalnych selektywnie zbieranych oraz ograniczenie zjawiska nielegalnych „wysypisk śmieci” lub spalania śmieci w piecach na paliwa stałe.

Największym podmiotem gospodarczym działającym w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w energię ciepłą na tym obszarze jest Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Inowrocławiu (ZEC). Miejski system ciepłowniczy pokrywa ponad 52% potrzeb ciepłych odbiorców w Inowrocławiu (wg zamówionej mocy ok. 103,6 MW).

W Inowrocławiu zaopatrzenie odbiorców w ciepło realizowane jest przy wykorzystaniu:

- miejskiego systemu ciepłowniczego zasilanego ze źródeł do niego przyłączonych, wykorzystujących jako paliwo węgiel kamienny,
- systemu ciepłowniczego o zasięgu lokalnym zasilanego z EC Inowrocław - Soda Polska CIECH,
- gazu ziemnego przesyłanego sieciami, energii elektrycznej, węgla kamiennego spalanego w kotłowniach obsługujących obszary lokalne lub pojedyncze obiekty,
- węgla spalanego w piecach i kotłowniach indywidualnych,
- źródeł energii odnawialnej.

Głównymi odbiorcami ciepła z ZEC są: spółdzielnie mieszkaniowe (bez wspólnot) – 34,43%; PGKiM (bez Wspólnot) – 2,36%; Wspólnoty Mieszkaniowe – 22,55%; TBS i pozostałe budownictwo mieszkaniowe – 4,47%; Uzdrowiska, Sanatoria – 8,05%; Instytucje publiczne – 18,89%; handel; usługi i przemysł – 9,25%.

Elektrociepłownia Inowrocław – Soda Polska CIECH EC Inowrocław wyposażona jest w cztery kotły parowe, w których ciepło wytwarzane w kogeneracji pochodzi ze spalania węgla kamiennego. Łączna osiągalna moc cieplna źródeł wynosi 356 MW. Ciepło użytkowe z EC Soda wykorzystywane jest dla pokrycia potrzeb własnych zakładu produkcyjnego i odbiorców zewnętrznych zlokalizowanych w obrębie oddziaływania EC. Ponadto na terenie miasta znajduje się ponad 20 kotłowni lokalnych wytwarzających ciepło dla potrzeb własnych obiektów przemysłowych, obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Paliwem wykorzystywanym w ww. kotłowniach jest głównie gaz ziemny i olej opałowy, natomiast w niewielkim zakresie paliwo stałe (węgiel, miał węglowy) oraz OZE.

System oświetlenia ulicznego w Inowrocławiu stanowi 1584 lamp należących do Miasta. Pozostała część oświetlenia stanowi własność ENEI. Z tej liczby zaledwie 89 lamp to nowoczesne oświetlenie LED. Pozostałe lampy mają oprawy sodowe. W celu obniżenia kosztów funkcjonowania systemu oraz ochrony środowiska Miasto Inowrocław zaczęło instalować nowe technologie. Światło typu LED jest również jaśniejsze niż sodowe oraz daje białe światło.

Struktura mieszkaniowa w gminie Inowrocław oparta jest w głównym stopniu o budownictwo jednorodzinne. Z tego względu mieszkańcy korzystają przede wszystkim z indywidualnych kotłowni (głównie węglowych, olejowych oraz wykorzystujących energię elektryczną). Na terenie gminy, w miejscowościach: Łojewo, Cieślin, Gnojno, działają trzy kotłownie osiedlowe. W gminie jest około 3,15 tys. mieszkań, około 73% ogółu mieszkań jest wyposażonych w centralne ogrzewanie. Pozostałe około 27 % mieszkań na terenie gminy Inowrocław ogrzewane jest za pomocą piecyków węglowych, oszczędnościowych piecyków gazowych, dmuchaw elektrycznych oraz przenośnych piecyków olejowych. Budynki użyteczności publicznej w znaczącej większości są opalane paliwami (takimi jak olej opałowy, czy węgiel) lub ogrzewane elektrycznie.

Zakładami przemysłowymi zlokalizowanymi na terenie Inowrocławia, które zasadniczo wpływają na stan środowiska w tym rejonie, są:

- Soda Polska Ciech S.A.,
- Arkema Sp. z o.o. Wytwórnia Sił Molekularnych,
- Inofama S.A.,
- Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Obiekty sportowe znajdujące się na terenie miasta, zarządzane są w większości przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu. Są to m.in.:

- trzy stadiony miejskie, w tym największy i najnowocześniejszy stadion miejski im. Inowrocławskich Olimpijczyków,
- hala widowiskowo-sportowa,
- trzy baseny kryte,
- lodowisko,

- park linowy,
- siłownie terenowe,
- korty tenisowe,
- ścianka wspinaczkowa,
- pięć boisk wielofunkcyjnych ORLIK 2012,
- skate park,
- miasteczko ruchu drogowego,
- oraz liczne place zabaw i tereny rekreacyjne na osiedlach.

Wyjątek stanowią korty tenisowe zlokalizowane przy ul. Staropoznańskiej, ul. Szymborskiej i kręgielnia przy ul. Transportowca, należące do właścicieli prywatnych oraz sala gimnastyczna przy ul. Szymborskiej, stanowiąca własność Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Na terenie miasta znajduje się również hala sportowa „Kujawianka” przy III Liceum Ogólnokształcącym oraz boisko „Orlik 2012” przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, których zarządcą i administratorem jest Powiat Inowrocławski.

Oprócz funkcji administracyjnej, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu pełni również rolę organizatora imprez na wszystkich podległych obiektach. Odbywają się na nich rozgrywki i mecze koszykówki, piłki siatkowej, piłki nożnej, piłki ręcznej, tenisa stołowego i ziemnego, zawody pływackie, zawody lekkoatletyczne, zawody wspinaczkowe, zawody łyżwiarskie, imprezy kulturalne (koncerty, występy kabaretowe, spektakle), wystawiennicze, plenerowe, oraz imprezy rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Na terenie gminy Inowrocław funkcjonują obiekty sportowe i rekreacyjne w ramach istniejących szkół.

Na terenie gminy funkcjonuje również wiele stowarzyszeń sportowych, do których należą:

1. Ludowe Kluby Sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy „VICTORIA” Gnojno,
- Ludowy Klub Sportowy „ORŁOWIANKA” Orłowo,
- Ludowy Klub Sportowy „KOLOROWI” Krusza Zamkowa,
- Ludowy Klub Sportowy „ARKADIA” Jaksice,
- Ludowy Klub Sportowy „ISKRA” Sikorowo 41,

2. Uczniowskie Kluby Sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy „GÓRNIK” przy Szkole Podstawowej w Górze,
- Uczniowski Klub Sportowy „AUT” przy Szkole Podstawowej w Jaksicach,
- Uczniowski Klub Sportowy „RAKIETA” przy Szkole Podstawowej w Orłowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „BŁYSKAWICA” przy Szkole Podstawowej w Tupadłach,
- Uczniowski Klub Sportowy „DRAGON” przy Szkole Podstawowej w Turzanach,
- Uczniowski Klub Sportowy „KOBRA” przy Gimnazjum w Żalinowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „HERKULES” przy Gimnazjum w Sławęcinku.

Dobrze wyposażona baza sportowa stwarza możliwość organizacji imprez sportowych i sportowo - rekreacyjnych o randze regionalnej i ponadregionalnej.

W 2013 r. w mieście powstała Inowrocławska Terma - Basen Solankowy. Obiekt podzielony jest na część wewnętrzną (wejście do basenu, wanna do hydromasażu, zaplecze socjalne) i zewnętrzną (strefa dla małych dzieci, basen rekreacyjny). Obok termy powstały dwa boiska do streetballa, boisko do siatkówki plażowej, dwa tory kręgielni zabawowej oraz parking. W Inowrocławskiej Termie wykorzystywana jest woda z odwiertu wykonanego do głębokości 491 m, która zakwalifikowana została jako mineralna woda lecznicza chlorkowo-sodowa, termalna.

Miasto dysponuje potencjałem zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego możliwym do wykorzystania przy wprowadzeniu różnego rodzaju form rekreacji. Na terenie miasta do najciekawszych, pod względem rekreacyjnym, terenów należy zlokalizowany w południowo - zachodniej części miasta Park Solankowy, gdzie usytuowane jest Inowrocławskie Uzdrawisko oraz sanatoria, jak również muszla koncertowa, a także wiele pomników.

Rysunek 3. Pijalnia wód.

Źródło: *Urząd Miasta Inowrocław*

Istotnym czynnikiem rozwoju Inowrocławia są występujące na terenie miasta wody lecznicze. Zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, dla zachowania statusu gminy uzdrowiskowej niezbędne było udokumentowanie złóż wód leczniczych na terenie miasta Inowrocław. Przygotowano mapę geologiczną miasta, z której wynikało, że w Inowrocławiu znajdują

się surowce lecznicze takie jak: solanka gorzka i woda mineralna. W 2008 r. uzyskano koncesję na poszukiwanie złóż wód leczniczych, a w grudniu 2012 r. - na ich wydobywanie. Wybudowano wówczas Pijalnię Wód. Ponadto wydobywa się i rozlewa wody – mineralną „Inowrocławiankę” i leczniczą „Jadwigę”, które są dostępne w sprzedaży detalicznej (woda „Jadwiga” wyłącznie w Pijalni Wód w Parku Solankowym). Woda „Inowrocławianka” jest markowym produktem miasta.

Inowrocławskie stowarzyszenia i kluby sportowe korzystają z miejskich obiektów sportowych i rekreacyjnych, nieodpłatnie prowadząc na nich zajęcia szkoleniowe, treningi oraz organizując zawody sportowe. Z wielu obiektów korzystają również uczniowie inowrocławskich szkół podstawowych i gimnazjalnych, którzy w ramach zajęć wychowania fizycznego uczestniczą w międzyszkolnych rozgrywkach sportowych w Hali Widowiskowo-Sportowej, zawodach lekkoatletycznych i piłkarskich na stadionie i boiskach sportowych oraz zajęciach na pływalniach.

Na terenie Inowrocławia funkcjonuje około 40 stowarzyszeń i klubów sportowych, reprezentujących następujące dyscypliny sportowe: piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, koszykówka, karate, pływanie, sporty samochodowe, tenis ziemny, tenis stołowy, boks, sporty lotnicze, spadochroniarstwo, żeglarstwo, lekkoatletyka, sporty plażowe, wędkarstwo, bilard, wspinaczka.

W północno - wschodniej części miasta zlokalizowane jest, lotnisko sportowo-usługowe, należące do Aeroklubu Kujawskiego, wybudowane w 1933 r. Powierzchnia lotniska wynosi ogółem 66 ha, z tego na terenie miasta 19,5 ha. Aktualnie wydzielone są trzy pasy startowe trawiaste spełniające wymogi Urzędu Lotnictwa Cywilnego (Wydziału Lotnisk dla samolotów kl. B). Aeroklub może poszczycić się wysokimi osiągnięciami sportowymi na arenie krajowej i międzynarodowej. Na lotnisku kilkanaście razy w roku organizowane są zawody szybowcowe, paralotniowe i samolotowe. Aeroklub Kujawski skupia swych członków w pięciu sekcjach: samolotowej, szybowcowej, spadochronowej, modelarskiej i mikrołotowej. Jest organizatorem zawodów o randze ogólnopolskiej, imprez sportowo-rekreacyjnych i festynów dla mieszkańców. Oferuje również loty turystyczne i widokowe. Stanowi stałą bazę szkoleniowo-treningową, m.in. dla sportowców z sekcji spadochronowej Wojskowego Klubu Sportowego Zawisza Bydgoszcz. Aeroklub Kujawski w Inowrocławiu dysponuje: samolotami (4 szt.), szybowcami (12 szt.), posiada złożone zaplecze techniczne, budynek administracyjno-szkoleniowy, modelarnię lotniczą oraz magazyny. Jest organizacją szkolenia lotniczego posiadającą certyfikat ULC nr PL-ATO 16/2004.

Gmina Inowrocław zrealizowała następujące inwestycje dofinansowane przez WFOŚiGW:

- „Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w m. Góra” – 2013 r.;
- „Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w m. Jaksice” – 2014 r.;
- „Zagospodarowanie zielenią terenów wokół obiektów użyteczności publicznej w m. Góra i Jaksice w gminie Inowrocław” – 2014 r.;
- „Zagospodarowanie zielenią terenów wokół obiektów użyteczności publicznej w m. Żalinowo i Sławęcinek w gminie Inowrocław” – 2015 r.;
- „Demontaż, transport i utylizacja wyrobów azbestowych z terenu gminy Inowrocław” – od 2012 r. do chwili obecnej, planuje się dalsze korzystanie z programu.

Na terenie gminy wiejskiej dominującą gałęzią gospodarczą jest rolnictwo, jednak występują tu także zakłady produkcyjne i usługowe. Podmioty gospodarcze skupione są głównie w branży przetwórstwa

rolno-spożywczego oraz usług i handlu. Pod względem gospodarczym największym i najważniejszym podmiotem jest Kopalnia Soli „Góra” w Górze, której działalność związana jest z zalegającymi pokładami soli. W kopalni funkcjonuje Podziemny Magazyn Ropy i Paliw, w którym wykorzystując nowe technologie oraz idealne warunki geologiczne, magazynowane są paliwa i ropa naftowa.

Analizy i prognozy przeprowadzone w ramach wykonanego w 2012 r. *Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Inowrocław na lata 2012-2027*, pozwoliły na postawienie m.in. następujących wniosków:

- niektóre budynki użyteczności publicznej oraz mieszkalne znajdujące się na terenie gminy Inowrocław wymagają termomodernizacji; duża energochłonność budynków wynika z niskiej izolacyjności cieplnej przegród zewnętrznych, a więc ścian, dachów i podłóg; w związku z powyższym należy podejmować systematyczne termomodernizacje budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Inowrocław wraz z zachęcaniem do podobnych działań indywidualnych właścicieli budynków mieszkalnych, jak i gospodarczych;
- zaobserwowano znikome wykorzystywanie na terenie gminy, zarówno w przypadku budynków użyteczności publicznej, jak i obiektów mieszkalnych oraz podmiotów gospodarczych, odnawialnych źródeł energii na potrzeby c.o. i c.w.u.; wśród odnawialnych źródeł energii, na terenie gminy Inowrocław: energia słoneczna, wiatrowa oraz geotermalna powinny stanowić jedno z głównych alternatywnych źródeł energii; szczególnie latem energia słoneczna może być wykorzystywana do podgrzewania wody użytkowej; preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej jest instalowanie indywidualnych kolektorów na domach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej;
- przewiduje się, że stopniowo likwidacja indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem prowadzić będzie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska.

Wyniki oceny jakości powietrza wykazują, że na terenie uzdrowiska Inowrocław do 2014 r. nie było przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających powietrze. W odniesieniu do obowiązujących przepisów prawa ochrony środowiska miasto Inowrocław spełnia normy jakościowe powietrza dla miejscowości uzdrowiskowych.

Na zanieczyszczenie powietrza w Inowrocławiu mają wpływ przede wszystkim emisje antropogeniczne, wynikające z działalności człowieka. Na terenie miasta Inowrocław głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne – liniowe, które rozkładają się nierównomiernie, natomiast ze względu na duży procent gazyfikacji odbiorców indywidualnych, mniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia ze źródeł niskiej emisji. Sporadycznie na analizowanym obszarze może pojawiać się też zanieczyszczenie w postaci smogu, które zalega w pierwszych dniach listopada, w związku z przypadającymi w te dni świętami.

Jednakże mając na uwadze leczniczo – uzdrowiskowy charakter miasta należy kontynuować działania mające na celu dalsze ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczenia powietrza. Częstym problemem są pojedyncze węglowe źródła ciepła, które nie spełniają norm w zakresie ochrony środowiska, często są urządzeniami wyeksploatowanymi technicznie i przyczyniają się do wzrostu niskiej emisji, co

szczególnie łatwo zaobserwować w okresie jesienno – zimowym w rejonach miasta, gdzie przeważają indywidualne źródła ciepła.

Ukierunkowane działania ograniczające niską emisję rozproszoną komunalno-bytową i technologiczną dotyczą następujących przedsięwzięć:

- rozbudowy centralnych systemów zaopatrzenia w energię ciepłą, zgodnie z przyjętą w 2012 r. aktualizacją założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Inowrocławia,
- bieżącej inwentaryzacji pieców i kotłowni węglowych celem przygotowania i realizacji Programu Ograniczania Niskiej Emisji,
- kontynuacji wspierania finansowego przedsięwzięć eliminujących kolejne węglowe niskosprawne źródła grzewcze, co umożliwiła zmiana do ustawy Prawo Ochrony Środowiska po jej nowelizacji z dnia 29 października 2010 r.,
- termomodernizacji budynków celem zmniejszenia zapotrzebowania na energię ciepłą,
- upowszechnianie przyjaznego środowiska budownictwa energooszczędnego.

We wrześniu 2015 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił nowelizację do ustawy - Prawo ochrony środowiska, tzw. "ustawę antysmogową". Wprowadziła ona rozwiązania, które pozwolą samorządom skuteczniej dbać o jakość powietrza. Samorządy będą mogły, za pomocą uchwały sejmiku wojewódzkiego, określić m.in. rodzaj i jakość paliw dopuszczonych do stosowania w domowych piecach. Będą mogły również wyznaczyć standardy techniczne dla tych pieców.

Wyniki oceny jakości powietrza w Polsce, przeprowadzane przez Inspekcję Ochrony Środowiska, wskazują, że obecnie na stan jakości powietrza wpływa w pierwszej kolejności zjawisko tzw. niskiej emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz transportu. Indywidualne ogrzewanie budynków jest odpowiedzialne za blisko 88% emisji pyłu PM10, transport to ponad 6%, a przemysł - niecałe 2% (inne źródła to m.in.: napływ transgraniczny, czy wtórny ruch pojazdów).

Niska emisja to również emisja, której źródłem jest komunikacja samochodowa, stąd ważne i wskazane są przedsięwzięcia poprawiające jakość nawierzchni dróg miejskich i wprowadzenie nowych rozwiązań komunikacyjnych, zakończenie budowy obwodnicy, która przejmie cały tranzytowy ruch samochodowy przez miasto. Ponadto pozytywny wpływ będzie miała dalsza rozbudowa sieci ścieżek rowerowych.

W 2014 r. w Inowrocławiu w rejestrze REGON zarejestrowanych było 6.886 podmiotów gospodarczych. Inowrocław charakteryzuje się niskim, na tle innych ośrodków miejskich w województwie, wskaźnikiem przedsiębiorczości liczoną jako liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. W strukturze branżowej działających firm zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowią podmioty prowadzące działalność handlową. Jest ich prawie 2 tysiące, czyli około 28% ogółu. Kolejną pod względem liczby podmiotów jest budownictwo, skupiające 625 podmiotów, czyli prawie 9% ogółu. Trzecią grupę stanowią podmioty z działu opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 622.

Sferę przemysłową w mieście tworzą zarówno małe i średnie przedsiębiorstwa o profilu produkcyjno – usługowo – handlowym, jak i większe emitory zanieczyszczeń. Według analizy przestrzenno-

funkcjonalnej miasta można na jego terenie wyróżnić dwie strefy przemysłowe: w południowej części miasta oraz w północno – zachodniej części jego granic, w okolicach ulic: Szklarskiej, Metalowców i Składowej.

Na terenie gminy Inowrocław na koniec 2014 r. działało około 1.000 podmiotów gospodarczych, z czego 1% w sektorze publicznym, zaś 99% w sektorze prywatnym. Działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Inowrocław koncentruje się głównie na handlu, obsłudze nieruchomości, przetwórstwie przemysłowym oraz budownictwie i transporcie. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy w badanym okresie, czyli w latach 2005–2014 ulegała systematycznemu wzrostowi, oprócz 2011 r., w którym to zanotowano spadek. Największy udział wśród podmiotów sektora prywatnego stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2014 r. stanowiły około 80% wszystkich podmiotów tego sektora.

Dla Gminy Inowrocław wskaźnik *Podmioty w rejestrze REGON na 10 000 ludności w wieku produkcyjnym* w roku 2012 wyniósł 1342, w 2013 r. 1358, w 2014 r. 1370, ten sam wskaźnik dla Miasta wynosił odpowiednio 1411, 1442, 1440 [dane GUS, Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015].

Stolica Kujaw Zachodnich jest zaliczana do najważniejszych ośrodków gospodarczych w regionie. O znaczeniu Inowrocławia decyduje koncentracja potencjału przemysłu chemicznego, szklarskiego, poligraficznego, spożywczego oraz rozwijający się handel i usługi. Wśród liderów są firmy znane na rynku krajowym i zagranicznym.

Ważnym dla rozwoju miasta podmiotem jest garnizon wojskowy - Garnizon Inowrocław - jeden z największych pracodawców. W najbliższych latach planowana jest rozbudowa garnizonu, która istotnie wpłynie na rozwój miasta.

Miasto posiada kompleksowo przygotowane tereny inwestycyjne, które zostały przygotowane w ramach unijnego projektu, pn. Inowrocławski Obszar Gospodarczy (IOG), zlokalizowanych w różnych częściach miasta w formie trzech stref gospodarczych.

Analiza wskaźników potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej plasuje Inowrocław na wysokiej pozycji na tle województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu Inowrocławskiego. Natomiast na tle innych ośrodków miejskich w województwie Inowrocław wypada przeciętnie, miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, ale doinwestowania wymaga przede wszystkim infrastruktura społeczna.

Władze miasta stosują preferencyjne mechanizmy finansowe dla inwestorów, prowadzą aktywną politykę promocyjną i informacyjną.

Gmina Inowrocław nie posiada terenów inwestycyjnych będących własnością samorządu. Wszystkie tereny inwestycyjne znajdują się w rękach prywatnych.

Uzyskiwane dochody na 1 mieszkańca w Inowrocławiu były niższe niż dochody w innych gminach miejskich województwa kujawsko-pomorskiego. Przyczyna tego stanu tkwiła w wielkościach

otrzymywanych subwencji i dotacji, bowiem dochody własne przypadające na inowrocławianina w latach 2003-2010 były wyższe aniżeli w gminach miejskich województwa.

Na terenie Gminy Inowrocław rolnictwo stanowi najważniejszą gałąź gospodarki. Na terenie Gminy w 2014 r. funkcjonowało około 1 tys. gospodarstw rolnych. Wśród nich dominują gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, które stanowią prawie 30% wszystkich gospodarstw. Następnymi w kolejności są gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha oraz 15 ha i więcej.

Rozwój rolnictwa na terenie gminy spowodowany jest korzystnymi warunkami glebowymi. Gmina położona jest w części województwa kujawsko-pomorskiego zaliczanej do głównych producentów żywności (ta część Kujaw jest postrzegana jako obszar silnego rolnictwa nawet w skali całego kraju). Na niewielką skalę rozwinęła się także działalność sadownicza. Brak jest dokładnych danych na temat produkcji rolniczej na terenie gminy Inowrocław, jednakże obecne informacje w tym zakresie potwierdzają, że gmina należy do obszarów o dużej efektywności i towarowości produkcji.

zagospodarowaną przestrzenią podmiejską.

Rysunek 4. Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich.

Źródło: Urząd Gminy Inowrocław

Większość obszarów leżących w sąsiedztwie dużych miast, jak np. Inowrocław, wykazuje zazwyczaj wiele cech przedsiębiorczości podmiejskiej. Pomimo tak charakterystycznego położenia, gmina Inowrocław w zakresie przedsiębiorczości nie prezentuje ukształtowanych cech podmiejskich - zarówno w płaszczyźnie zagospodarowania przestrzeni, jak i prowadzonych działalności. Należy domniemywać, że w przyszłości procesy suburbanizacji będą ważnym uwarunkowaniem wpływającym na oblicze gminy, ale prawdopodobnie, ze względu na uwarunkowania rozwoju rolnictwa, gmina Inowrocław nie stanie się w najbliższym czasie typową, intensywnie

Wysokie bezrobocie stanowi najpoważniejszy problem społeczny i gospodarczy demokratycznej Polski. Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny.

Niestety problem ten w dużej mierze dotyczy całego województwa kujawsko-pomorskiego, w tym Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia. Ogółem w mieście i gminie Inowrocław w 2015 r. zarejestrowanych było 6.010 osób bezrobotnych (z czego w mieście 5.196 osób, w tym 2.853 kobiet i 2.343 mężczyzn, w gminie 814 osób, w tym 453 kobiet i 361 mężczyzn). [Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu, czerwiec 2015 r.]. Udział osób bezrobotnych z miasta Inowrocław w ogóle bezrobotnych w powiecie inowrocławskim równy był 44,8%, dla gminy wskaźnik ten wynosił 18,3 [PUP Inowrocław, 31 grudnia 2014 r.]. Bezrobotnych z prawem do zasiłku w mieście Inowrocław w 2014 r. było 890 osób [PUP Inowrocław, 31 grudnia 2014 r.].

Obszar nie wyróżnia się na tle województwa ze względu na wskaźnik osób bezrobotnych długotrwale w ogóle osób bezrobotnych. W 2014 r. wartość ta dla powiatu inowrocławskiego kształtowała się na poziomie 61,4% i była niewiele wyższa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 61,2%. Wśród bezrobotnych z Inowrocławia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu grudnia 2014 r. 62% było długotrwale bezrobotnych. Należałoby jednak zwrócić szczególną uwagę na tą grupę, gdyż są to osoby w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wymagające kompleksowego i indywidualnego podejścia w procesie aktywizacji społeczno-zawodowej.

Rynek niewykorzystanej siły roboczej w Inowrocławiu, charakteryzuje się niskim udziałem osób uprawnionych do zasiłku, chociaż widoczny jest spadek tego wskaźnika w porównaniu z latami wcześniejszymi. Łączna liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w gminie i mieście Inowrocław na koniec czerwca 2015 r. to 1.044 osób (miasto 980 osób, w tym 470 kobiet i 420 mężczyzn, gmina: 154 osób, w tym 72 kobiety i 82 mężczyzn). [Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu, czerwiec 2015 r.]

Płeć stanowi istotną przeszkodę w pozyskaniu pracy (jest cechą różnicującą szanse na pozyskanie pracy) i jest czynnikiem znacznie ograniczającym możliwości opuszczenia populacji bezrobotnych. Na mniejszy udział kobiet w pracy zawodowej i zmniejszone szanse jej pozyskania znaczący wpływ mają nieformalne preferencje zatrudniania mężczyzn. Z danych statystycznych wynika, że od kilku lat utrzymuje się tendencja rejestracji większej liczby bezrobotnych kobiet niż mężczyzn. Kobiety w 2014 r. stanowiły około 55% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Kolejną cechą charakterystyczną rynku jest dość wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych (do 25 roku życia), jednak w porównaniu z poprzednimi latami widać znaczną poprawę tego

wskaźnika. Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia wyniósł w końcu grudnia 2014 r. ponad 14%. W pozostałych grupach wiekowych liczba bezrobotnych wzrasta.

Analizując udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Inowrocław w 2014 r. na tle jej otoczenia, należy stwierdzić, że jest on na bardzo podobnym poziomie jak dla powiatu inowrocławskiego i pozostałych gmin do niego należących i wynosi 14,3%. Oznacza to, że pod względem bezrobocia sytuacja na terenie gminy Inowrocław jak i gmin sąsiednich jest bardzo do siebie podobna.

Największe bezrobocie panuje wśród osób z Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia posiadających wykształcenie zawodowe (29%) lub nie posiadających żadnego wykształcenia (26%). Najmniejszą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem wyższym (9 %), choć widać niewielką tendencję wzrostu liczby osób z tej grupy, co budzi pewne niepokoje. Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych oraz średnich zawodowych są w sytuacji gorszej niż młodzież opuszczająca szkoły ogólnokształcące i wyższe. Wynika to nie tylko z racji większej liczby uczniów w szkołach zawodowych, ale i z powodu istnienia wyraźnego proggu selekcyjnego na wyższe uczelnie. Zauważalna jest tendencja spadkowa liczby bezrobotnych w tej grupie.

Liczba bezrobotnych z Inowrocławia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2014 r. stanowiła 46,5% bezrobotnych w powiecie inowrocławskim i 4,8% bezrobotnych w województwie. Stopa bezrobocia (stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie) w powiecie inowrocławskim) jest wysoka.

Do zmniejszenia rozmiarów bezrobocia przyczyniają się działania władz samorządowych miasta Inowrocławia. Służą temu wszystkie inicjatywy mające wpływ na rozwój gospodarczy i promowanie miasta na rynku krajowym i zagranicznym, przyciąganie inwestorów w celu stworzenia nowych miejsc pracy, ułatwianie dostępu do nauki poprzez otwieranie w Inowrocławiu placówek i filii szkół wyższych, szkół nauki języków obcych.

Kluczowym problemem jest niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie, głównie w sektorze pozarolniczym. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie w większych miastach, takich jak Inowrocław, Bydgoszcz, Poznań, Toruń. Chcąc zmniejszyć poziom bezrobocia, władze gminy powinny skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie.

Od 2008 r. w Inowrocławiu, podobnie jak w całym województwie kujawsko-pomorskim obserwuje się niekorzystne zmiany na regionalnym rynku pracy. Liczba podmiotów gospodarczych w końcu 2012 r. zmniejszyła się w stosunku do 2008 r. (spadek o 52 podmioty, tj. 0,7%), przy czym ogółem w województwie w tym okresie liczba podmiotów gospodarczych spadła o 2,2%. Największy wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy mają podmioty prowadzące działalność handlową, sektor budownictwa oraz podmioty z działu opieka zdrowotna i pomoc społeczna, które osiągają najwyższe wskaźniki pod względem liczby podmiotów oraz wielkości zatrudnienia.

Według danych GUS w 2014 r. na terenie miasta liczba pracujących⁴ wynosiła około 18 tys. osób, w tym około 48% kobiet. Należy zaznaczyć jednak, że dane statystyczne nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Udział pracujących wśród osób w wieku produkcyjnym (zgodnie z nomenklaturą GUS przyjęto, że wiek ten zawiera się w przedziale od lat 17 do 59 dla kobiet i 64 dla mężczyzn) wyniósł w 2014 r. dla Inowrocławia 36%.

Inowrocław plasuje się na czwartym miejscu wśród gmin województwa kujawsko-pomorskiego z największą liczbą przyjeżdżających do pracy i na trzecim miejscu pod względem największej liczby wyjeżdżających do pracy⁵. Czołowe lokaty zajmują Bydgoszcz i Włocławek, w których odnotowano największą przewagę liczby przyjeżdżających do pracy nad liczbą wyjeżdżających do pracy, a zatem są to miasta najbardziej „przyciągające” do pracy w województwie. W Inowrocławiu liczba przyjeżdżających do pracy była tylko nieznacznie wyższa od liczby wyjeżdżających do pracy.

Inowrocław posiada warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości oraz atrakcyjne położenie w pobliżu ważnych węzłów komunikacyjnych. Miasto oferuje kompleksowo przygotowane tereny inwestycyjne, które zostały przygotowane w ramach unijnego projektu pn. Inowrocławski Obszar Gospodarczy (IOG). Głównym celem projektu jest wzrost przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia na terenie Miasta Inowrocławia. Miasto przygotowało ponad 30 ha terenów inwestycyjnych, umożliwiając sprawne rozpoczęcie działalności przez prywatnych inwestorów. Zgodnie z aktualnymi zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Inowrocławski Obszar Gospodarczy przeznaczony jest pod działalność przemysłową i usługową, co pokazuje potencjał inwestycyjny tego obszaru.

W ramach IOG powstało kilka stref gospodarczych zlokalizowanych w różnych częściach miasta:

- Strefa Zachodnia - w obrębie ul. Pakoskiej (pomiędzy Pakoską a torami stacji PKP Inowrocław), powierzchnia ok. 8 ha, uzbrojona w sieć wodno-kanalizacyjną oraz w kanalizację deszczową, zbudowano drogę wewnętrzną asfaltową wraz z chodnikami z kostki brukowej i oświetleniem,
- Strefa Południowa - w obrębie ul. Deszczowej (pomiędzy ul. Popowicką i Bagienną), powierzchnia - ok. 4 ha, do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej dobudowana została sieć wodociągowa, kanalizacja deszczowa oraz oświetlenie,
- Strefa Północna - w obrębie ul. Szosa Bydgoska (w rejonie Szosy Bydgoskiej, Karola Libelta i Karola Marcinkowskiego), powierzchnia - ok. 23 ha, zbudowana została sieć wodno-kanalizacyjna oraz kanalizacja deszczowa, dodatkowo powstały drogi dojazdowe i wewnętrzne, strefa jest przedzielona linią kolejową Inowrocław-Bydgoszcz.

⁴ wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

⁵ Dane z 2006 r. *Dojazdy do pracy w Polsce. Terytorialna identyfikacja przepływów ludności związanych z zatrudnieniem*, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2010 r.

3.3. Sfera transportowa

Obszar Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia posiada gęstą sieć dróg różnych kategorii. Przez teren Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu wojewódzkim i krajowym, należą do nich:

- droga krajowa nr 15 Trzebnica – Inowrocław – Toruń – Ostróda,
- droga krajowa nr 25 Bobolice – Inowrocław – Konin – Oleśnica,
- droga wojewódzka nr 251 Kaliska – Żnin – Inowrocław,
- droga wojewódzka nr 252 Inowrocław – Zakrzewo – Włocławek,
- droga wojewódzka nr 400 Więclawice – Latkowo,
- droga wojewódzka nr 412 Tupadły – Kobylniki.

Tym samym większość miejscowości gminnych jest dobrze skomunikowana z Inowrocławiem. Stwarza to duże możliwości rozwoju i powinno zostać wykorzystane jako atut i być impulsem przyciągania inwestorów zewnętrznych.

Układ komunikacyjny na terenie miasta obejmuje:

- drogi krajowe administrowane przez Generalną Dyрекcję Dróg i Autostrad – Oddział w Bydgoszczy w układzie komunikacyjnym miasta stanowią długość wynoszącą 11,494 km,
- drogi wojewódzkie administrowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy stanowią długość wynoszącą 3,881 km,
- drogi powiatowe administrowane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Inowrocławiu stanowią długość wynoszącą 34,757 km,
- drogi gminne administrowane przez Wydział Dróg i Transportu Urzędu Miasta Inowrocławia stanowią długość wynoszącą 100,890 km.

Gmina Inowrocław dysponuje siecią dróg o łącznej długości 133,136 km, w tym długość dróg gminnych wynosi 72,075 km.

Drogi krajowe w Inowrocławiu to przelotowe ulice międzyregionalne: droga nr 25 (ciąg ulic: Poznańska, Stanisława Staszica, Dworcowa, Szosa Bydgoska) oraz droga nr 15 (ciąg ulic: Poznańska, Stanisława Staszica, Biskupa Antoniego Laubitza, Toruńska). W rozwidleniu odcinka drogi krajowej nr 25 (ul. Stanisława Staszica), odcinka drogi krajowej nr 15 (ul. Biskupa Antoniego Laubitza) oraz ciągu dróg gminnych (ul.: Górnicza, Szymborska, Andrzeja, NMP) znajduje się śródmiejskie centrum Inowrocławia. Z tym układem łączy się droga regionalna nr 252 zamykająca jednocześnie centrum od północy, ulice: Jacewska, Działowa i Św. Ducha). Drogi krajowe nr 25, nr 15 i wojewódzka nr 252 tworzą wielobok okalający centrum miasta. Powyższy układ ulic obsługujący ruch zewnętrzny (przelotowy i docelowy) uzupełniają ulice o charakterze wewnętrznym miejskim współpracujące w sytuacjach przeciążeń z układem zewnętrznym.

Podstawowym problemem komunikacyjnym jest przebieg przez miasto tranzytu na drogach krajowych nr 15 i 25, powodujący wzmożone natężenia ruchu w mieście, powstawanie zatorów,

wzrost emisji zanieczyszczeń, hałas oraz stwarzający zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Aktualnie trwa budowa obwodnicy Inowrocławia, wpisanej do Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015, jako kluczowa inwestycja drogowa. Obwodnica powstanie w ciągu dróg krajowych nr 15 i nr 25, jej długość wyniesie około 24 km. Wykonana ma być w standardzie GP dla prędkości projektowej 80 km/h, po 2 pasy dla każdego kierunku ruchu. W ramach budowy obwodnicy powstaną węzły w: Tupadłach, Jacewie, Latkowie, Sławęcinku oraz kilkanaście węzłów inżynieryjnych.

Obecnie brakuje możliwości szybkiego dojazdu z Inowrocławia do dróg ekspresowych i autostrad. Droga krajowa nr 15 łącząca Inowrocław z Toruniem nie posiada parametrów drogi krajowej, umożliwiającej dojazd do dróg ekspresowych i autostrad. Brak odpowiedniej jakości połączenia z drogami A1 i S5 hamuje rozwój OSI Inowrocław. Pozostałe cztery największe miasta województwa mają zapewnione dobre skomunikowanie z tymi drogami.

O efektywności funkcjonowania transportu drogowego w dużej mierze decyduje stan techniczny dróg i ulic. Większość dróg w Obszarze Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia nie odpowiada normom, nawierzchnie nie są przystosowane do występującego natężenia ruchu drogowego, a tym samym nie zapewniają właściwego bezpieczeństwa użytkownikom dróg.

Problemem jest również niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w strefie centrum, w rejonie Parku Solankowego oraz na terenie osiedli mieszkaniowych.

W aspekcie rozwoju sieci drogowej samego Inowrocławia istotne są usprawnienia ruchu wewnątrzmiastowego, przede wszystkim zapewnienie bezpiecznych połączeń pomiędzy różnymi częściami miasta. Wśród najważniejszych potrzeb wskazuje się budowę drugiej jezdni ul. Wojska Polskiego (od ul. Szarych Szeregów do al. 800-lecia Inowrocławia), budowę ulicy dwujezdniowej łączącej al. Niepodległości z ul. Wojska Polskiego przy stacji kolejowej Inowrocław – Rąbinek, budowę drogi łączącej ul. Marulewską z ul. Szymborską i ul. Miechowicką, a także budowę łącznika Toruńska – Jacewska – Św. Ducha i budowę drugiej jezdni al. Niepodległości i połączenia z ul. Wojska Polskiego.

W granicach administracyjnych miasta Inowrocławia komunikację miejską obsługuje głównie Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Inowrocławiu. Dysponuje ono własną stacją obsługi pojazdów i zapleczem socjalno-biurowym. Obsługuje 15 linii komunikacyjnych. W 2012 r. Spółka posiadała w dyspozycji 39 autobusów. Natomiast przewoźnik prywatny obsługuje 1 linię (4 autobusami).

Większość używanych pojazdów to pojazdy kilkunastoletnie, wcześniej używane w innych miastach. Dopiero w 2015 roku Miasto Inowrocław w ramach projektu „Zakup nowych ekologicznych autobusów oraz montaż inteligentnego systemu transportowego w mieście Inowrocławiu” zakupiło 12 nowych autobusów, w tym 10 hybrydowych i 2 elektryczne, które zastąpiły najbardziej wyeksploatowane, kilkudziesięcioletnie pojazdy Jelcz 120M. Wobec ilości kursów liczba ta nie odpowiada całkowitym potrzebom komunikacyjnym, zatem na trasy wyjeżdżają pojazdy starszej generacji. Wpływa to na poziom niskiej emisji i hałasu. Wpływa również na komfort podróży i popularność komunikacji miejskiej, która systematycznie spada. Negatywnie wpływa to również na przepustowość ulic, szczególnie w porannych i popołudniowych godzinach wzmożonego ruchu

samochodowego. Użytkowne wcześniej kilkudziesięcioletnie pojazdy ulegały często awariom, co przekładało się na wypadanie niektórych kursów w ciągu dnia. To również przyczyniło się do obniżenia jakości świadczonych usług. Montaż ITS na wybranych 10 przystankach w 2015 r. ma dać możliwość użytkownikom bierzącego śledzenia przyjazdów konkretnych autobusów. System nie obejmuje całej sieci połączeń, a jedynie część najważniejszych przystanków. Aby był on jeszcze bardziej efektywny, wymagana jest jego rozbudowa.

Miasto Inowrocław dysponuje rozwiniętą siecią ścieżek rowerowych o łącznej długości 27 km 984 m. Jest to jednak sieć niespójna, tym samym nie zapewnia bezpiecznego przejazdu przez miasto. W strefie uzdrowskiej (sanatoria i hotel "Park") jest możliwość wypożyczenia roweru. Dotychczas wybudowane ścieżki stanowią część „projektu koncepcyjnego”, jaki został opracowany dla organizacji ruchu rowerowego w mieście Inowrocław. Projekt przewiduje, że łączna długość tras rowerowych wyniesie ponad 100 km. Tworzenie bezpiecznych ścieżek rowerowych ma na celu ograniczenie emisji gazów w transporcie drogowym poprzez zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych na rzecz transportu niezmotoryzowanego. Ma to szczególne znaczenie dla miasta pełniącego funkcję uzdrowską, jakim jest Inowrocław.

W gminie nie występują trasy, które można by zakwalifikować jako ścieżki rowerowe. Planuje się budowę ścieżki pieszo-rowerowej przebiegającej przez miejscowości Łojewo i Sikorowo. Projektowane zadanie inwestycyjne to nie tylko próba połączenia dwóch miejscowości zlokalizowanych na terenie gminy Inowrocław, ale przede wszystkim element współpracy podjętej pomiędzy Gminą Inowrocław, Miastem Inowrocław oraz Gminą Kruszwica, która zaowocuje powstaniem ważnej i upragnionej sieci komunikacyjnej łączącej sąsiadujące ze sobą jednostki administracyjne.

W ramach planowanej ścieżki pieszo - rowerowej Kruszwica - Inowrocław, każda z Gmin wykona ścieżkę w swoich granicach administracyjnych.

Miasto jest strategicznym węzłem kolejowym w regionie dla transportu pasażerskiego, jak i towarowego. Przez miasto i teren gminy przebiegają dwie zelektryfikowane magistrale kolejowe (dwutorowe) o znaczeniu krajowym: nr 131 relacji Katowice – Chorzów Batory – Inowrocław – Tczew oraz nr 353 relacji Poznań Wschód – Inowrocław – Olsztyn. Miasto posiada jeden dworzec kolejowy i dwa przystanki – stacje kolejowe Mątwy (nieczynna) i Rąbinek. Przy głównej stacji kolejowej funkcjonuje dobrze rozwinięta, kilkutorowa bocznic kolejowa. Uzupelnienie stanowi linia o znaczeniu regionalnym nr 206 Inowrocław Rąbinek – Drawski Młyn (niezelektryfikowana), należąca do linii o państwowym znaczeniu, linia jednotorowa. Dodatkowo, przez tereny miasta i gminy przebiegają dwie linie kolejowe o znaczeniu regionalnym otwarte tylko dla ruchu towarowego: linia jednotorowa, niezelektryfikowana nr 231 Inowrocław Mątwy – Kruszwica oraz linia dwutorowa zelektryfikowana nr 741 Jaksice – Mimowola.

Mieszkańcy Inowrocławia i okolic korzystają z usług PKP, dojeżdżając do pracy, szkół, uczelni, instytucji w Bydgoszczy, Toruniu, Gnieźnie, Poznaniu. Czas przejazdu to odpowiednio (z Inowrocławia):

- do Bydgoszczy (stacja Bydgoszcz Główna) - około 40 minut,

- do Torunia (stacja Toruń Główny) - około 50 minut (linia jest aktualnie modernizowana, planowane jest skrócenie czasu przejazdu),
- do Poznania przez Gniezno (stacja Poznań Główny) - do Gniezna około 50 minut, do Poznania około 100-120 minut.

Gmina realizuje usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego (komunikacji gminnej) na liniach komunikacyjnych organizowanych przez Gminę. Komunikacja gminna realizowana poprzez organizację 15 linii autobusowych:

- Linia D - Sławęcinek-Sławęcinek przez Inowrocław, Komaszycy, Balczewo, Turzany,
- Linia G - Piotrkowice - Karczyn przez Tupadły, Inowrocław Mątwy, Łojewo, Góra
Linia G1 - Inowrocław- Karczyn przez Jacewo, Komaszycy, Góra
- Linia K - Inowrocław - Kościelec przez Sójkowo, Cieślin
- Linia L - Tupadły - Ludzisko przez Kruszą Zamkowa, Żalinowo, Ludzisko
- Linia O - Inowrocław - Inowrocław przez Gnojno, Kłopot, Jaksice, Sławęcinek
- Linia P1 -Jaksice - Inowrocław przez Piotrkowice, Tupadły
- Linia P2 - Inowrocław -Żalinowo przez Tupadły, Ludzisko, Piotrkowice
- Linia P - Jaksice-Jaksice przez Inowrocław, Tupadły, Kruszą Zamkowa, Piotrkowice
- Linia R - Inowrocław-Jaksice przez Borkowo, Radłówek, Sławęcinek
- Linia T2 - Inowrocław - Turzany przez Słońsko, Marcinkowo
- Linia T - Turzany - Sławęcinek przez Słońsko, Orłowo, Gnojno
- Linia X - Inowrocław-Sławęcinek przez Batkowo, Cieślin
- Linia T2 - Inowrocław - Inowrocław przez Słońsko, Turzany, Jacewo
- Linia P3 - Tupadły-Jaksice przez Piotrkowice, Inowrocław, Sławęcinek

Brak jednak bezpośrednich połączeń kolejowych z miastami na południu Polski (Kraków, aglomeracja Śląska), jest natomiast bezpośrednie połączenie z Warszawą. Ma to szczególne znaczenie dla przybywających stamtąd do Inowrocławia kuracjuszy.

W *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020* zakłada się w przyszłości zapewnienie technicznej możliwości realizacji połączeń pasażerskich z prędkością co najmniej 160 km/h na głównych liniach kolejowych, łączących kujawsko-pomorskie z Warszawą, Trójmiastem, Poznaniem i Szczecinem, co pozwoli na ustanowienie kwalifikowanych połączeń kolejowych z Bydgoszczy, Torunia, Włocławka i Inowrocławia do ośrodków metropolii sieciowej w Polsce oraz stworzy możliwość rozwoju szybkich połączeń zagranicznych – zwłaszcza zwiększenia liczby połączeń bezpośrednich z Berlinem.

Ponadto w dokumencie zakłada się stworzenie systemu transportu aglomeracyjnego, w oparciu o system transportu publicznego, przy maksymalnym wykorzystaniu kolei, jako transportu najszybszego i zapewniającego bezkolizyjną dostępność centrów miast. Uzupełniające znaczenie mieć będzie transport autobusowy, obsługujący kierunki, gdzie nie jest dostępny transport kolejowy.

System transportu aglomeracyjnego będzie „uszczegółowieniem” systemu regionalnego dla gmin, wchodzących w skład czterech obszarów funkcjonalnych największych miast województwa, to znaczy: OF Bydgoszczy i Torunia, OF Włocławka, OF Grudziądzka i OF Inowrocławia i będzie

realizowany jako część pakietu działań polityki terytorialnej wobec obszarów funkcjonalnych największych miast. Główna idea systemu polega na włączeniu gmin podmiejskich w system miejskiej komunikacji publicznej tych miast poprzez działania techniczne i organizacyjne.

Włocławek i Grudziądz jako ośrodki o uzupełniającym znaczeniu dla aktywizacji społecznej i gospodarczej województwa oraz Inowrocław – ośrodek o znaczeniu subregionalnym w zakresie funkcji gospodarczych, powinny być powszechnie dostępne z terenu powiatów sąsiednich – zakłada się, że obszar dobrej dostępności powinien obejmować strefę w promieniu co najmniej 30 km. Niezależnie od dostępności z powiatów sąsiednich, funkcjonowanie powyższych ośrodków w sieci transportu wojewódzkiego, zapewni ich dostępność także z pozostałych części województwa, co jest ważnym uwarunkowaniem rozwoju funkcji regionalnych Włocławka i Grudziądza.⁶

Poprawa dostępności ośrodków regionalnych i subregionalnych poprzez rozbudowę transportu aglomeracyjnego będzie również miała duży wpływ na ograniczenie występowania niskiej emisji.

3.4. Sfera rewitalizacyjna

Inowrocław posiada potencjał w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego. *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 - Plan modernizacji 2020+* zakłada stworzenie sektora gospodarki uzdrowiskowej, rozumianego jako ogół działalności gospodarczych, miejsc pracy oraz dochodów lokalnych, związanych z obsługą kuracjuszy w uzdrowiskach. Z rozwojem uzdrowisk wiąże się także szansa realizacji przez przedsiębiorców prywatnych usług typu wellness, medycyny estetycznej czy rehabilitacji. W stosunku do istniejących uzdrowisk zamierza się opracować i wdrożyć indywidualnie pakiety działań, tak w dziedzinie wzmacniania potencjału świadczenia usług medycznych, jak i zagospodarowania przestrzennego, rozwoju infrastrukturalnego i wsparcia przedsiębiorczości działającej w tej dziedzinie. Jest bardzo pożądane, by mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego – w miarę możliwości (jeśli względy medyczne nie będą stanowiły przeszkody) – kierowani byli na leczenie sanatoryjne do regionalnych uzdrowisk. Województwo posiada predyspozycje dla rozwoju „turystyki zdrowotnej” (czyli organizacji pobytów związanych z poprawą zdrowia) i wskazuje się tę dziedzinę do wsparcia jako nowej kategorii turystycznego produktu markowego, ale jednocześnie lokalnie potencjalnie ważnej dziedziny gospodarki (zwłaszcza, iż jest to jeden z nielicznych produktów turystycznych o charakterze całorocznym). Rozwój tej dziedziny stanowi istotny element rozwojowy miasta.

⁶ *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+*, Województwo Kujawsko-Pomorskie, Toruń, 21 październik 2013 r.

Rysunek 5. Rewitalizacja miasta.

Źródło: *Urząd Miasta Inowrocław*

Inowrocław posiada ponad 130-letnią tradycję miasta uzdrowskiego, w Parku Solankowym mieszczą się obiekty uzdrowskie i sanatoria. Miasto gości bardzo dużą liczbę kuracjuszy oraz odwiedzające ich rodziny. Na kurację przyjeżdża również liczna grupa obcokrajowców. Szczególnie ważne są więc działania rewitalizacyjne dotyczące zagospodarowania i uporządkowania terenu oraz tworzenia stref bezpieczeństwa.

W perspektywie finansowej 2007-2013 Miasto Inowrocław realizowało ze środków RPO WK-P działania rewitalizacyjne, które zostały uznane przez Instytucję Zarządzającą za modelowe, na tle innych tego typu działań w województwie.

W obecnej perspektywie pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć realizację działania lub grupy działań służących rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych oraz problemów o charakterze infrastrukturalnym. Inwestycja infrastrukturalna powinna mieć wyłącznie charakter pomocniczy, tj. wspierający wobec działań "miękkich" finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, mających na celu zmniejszenia lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych, występujących na danym obszarze. Należy mieć na uwadze, że rewitalizacja powinna być traktowana nie tylko jako inwestycje polegające na odnowieniu i poprawie estetyki poszczególnych budynków i przestrzeni, ale również w projektach rewitalizacyjnych nacisk powinien zostać położony na aspekt społeczno-gospodarczy.

Przeprowadzona analiza Miasta Inowrocławia pozwoliła na określenie problemów, zwalniających proces rozwoju Miasta oraz negatywnie wpływających na jakość życia jego mieszkańców. Skala dotyczy problemów degradacji technicznej, funkcjonalnej, środowiskowej, terenów przemysłowych, osiedli mieszkaniowych, a przede wszystkim strefy społecznej. Szczegółowa diagnoza pozwoliła na wytypowanie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Wskazanymi obszarami do rewitalizacji są: Śródmieście i Mątwy. W zakresie działań rewitalizacyjnych ustalone zostały cele i odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

Mątwy są dzielnicą przemysłową z dominującą rolą zakładu CIECH Soda Polska S.A. przy ul. Deszczowej zlokalizowana jest strefa gospodarcza utworzona w ramach Inowrocławskiego Obszaru Gospodarczego w ze środków RPO WK-P na lata 2007-2013. Istniejąca infrastruktura mieszkaniowa to w głównej mierze zniszczone kamienice. Większość substancji mieszkaniowej ogrzewana jest węglem. W Mątwach zlokalizowana jest również Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych i wysypisko śmieci. Przy ulicach Budowlana i Staropoznańska zlokalizowane są liczne zakłady z branży budowlanej, spożywczej, tworzyw sztucznych, motoryzacyjnej i transportowej. Łącznie na tych dwóch ulicach działają 54 firmy. Istotne dla pracowników tych firm jest zapewnienie dobrego dojazdu ekologiczną komunikacją miejską, bądź innymi niskoemisyjnymi środkami transportu np. rowerem.

Przy ul. Słonecznej zlokalizowany jest budynek Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, który jest jednostką organizacyjną Miasta Inowrocławia, zajmującą się głównie niesieniem pomocy osobom nadużywającym i uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin. Ponadto prowadzone są programy pomocy dla młodzieży, par i rodzin będących w kryzysie. Celem nadrzędnym prowadzonych oddziaływań jest zmiana zachowania oraz redukcja szkód związanych z zachowaniami ryzykownymi, powodującymi choroby somatyczne i psychiczne, konflikty z prawem, wykluczenie społeczne oraz zagrożenie życia. Ośrodek wymaga lepszego skomunikowania w celu ułatwienia jego dostępności dla osób z problemami ruchowymi.

W rejonie ulic Słoneczna i Piękna znajduje się 16 podmiotów gospodarczych.

Osiedle Stare Miasto zabudowane jest w większości przez stare kamienice ogrzewane węglem. Osiedle przylega do strefy przemysłowej biegnącej wzdłuż ulic Metalowców i Marcinkowskiego. Ulica Marcinkowskiego wraz z ulicą Towarową zapewniają dojazd do strefy gospodarczej utworzonej w ramach Inowrocławskiego Obszaru Gospodarczego przy współudziale środków RPO WK-P 2007-2013.

Poważnym problemem jest zapewnienie właściwego odwodnienia ulic Poprzeczna, Przypadek, Stare Miasto, Młyńska, Plebanka, co poprawi również odwodnienie strefy gospodarczej oraz zakładów przy ulicach Metalowców i Marcinkowskiego.

W tym rejonie znajduje się ok. 280 firm. Osiedle Stare Miasto wymaga rewitalizacji społecznej poprzez działania twarde i miękkie. Tylko połączenie różnego typu działań będzie skuteczne oddziaływało na tkankę społeczną tego obszaru Inowrocławia

Osiedle Mątwy zamieszkuje ponad 3 tys. osób, a osiedle Stare Miasto ponad 5 tys. osób. Obydwa obszary wypełniają wskaźniki pozwalające zakwalifikować je do obszarów wymagających rewitalizacji.

Do roku 2015 obowiązywał dokument „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2008-2015, który został przyjęty uchwałą nr XXXIII/464/2009 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 maja 2009 r. Nowa perspektywa programowania 2014-2020 również warunkuje pozyskanie dofinansowania na rewitalizację w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

„Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022”, został przyjęty uchwałą nr XXXIII/379/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 23 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022.

Podstawą prawną do opracowania Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022 jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity Dz.U.2016 poz.446).

W ramach programu rewitalizacji planowane jest wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przede wszystkim nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy, pobierających zasiłki pomocowe i zasiłki na dzieci do lat 17). Wsparcia wymagają również rodziny dysfunkcyjne, nie radzące sobie w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, często zamieszkujące w budynkach o złym stanie technicznym, wynikających z długoletniej eksploatacji i braku remontów.

Dla tych osób zaplanowano działania mające na celu rozwiązanie bądź niwelowanie problemów społecznych poprzez aktywizację społeczno - zawodową. W projektach infrastrukturalnych uwzględniono modernizacje i remonty budynków komunalnych, w których zamieszkują osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Rysunek 6. Rynek.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

Gmina Inowrocław nie posiada dokumentu o charakterze "lokalnego planu rewitalizacji". Nie oznacza to jednak, iż nie ma potrzeb w tym zakresie. Szczególnie widoczne są one w obszarze obiektów oświatowych oraz świetlic wiejskich, które to działania dadzą szansę aktywowania społeczności lokalnej. W kwestii infrastruktury rewitalizacji wymagają przede wszystkim drogi gminne oraz stacje uzdatniania wody.

Planowane działania związane z rewitalizacją obejmować będą tereny skupione wokół wsi popegeerowskich. Planowane działania dotyczą rewitalizacji 5 miejscowości zlokalizowanych na terenie gminy Inowrocław.

3.5. Sfera społeczna

Liczba zamieszkujących Obszar Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia w 2014 r. wynosiła 86.159 osoby (miasto – 74.564 mieszkańców, w tym 35.403 mężczyzn i 39.161 kobiet, co stanowiło 45,69% ludności powiatu inowrocławskiego, gmina - 11.595 mieszkańców, w tym 5.779 mężczyzn i 5.816 kobiet, co stanowiło 7,10% ludności powiatu inowrocławskiego). [GUS - Bank Danych Lokalnych, 30 maj 2015 r.]

Pod względem liczby ludności, Inowrocław jest piątym co do wielkości miastem województwa kujawsko-pomorskiego. Obszar oddziaływania miasta jest wyraźnie większy niż tylko powierzchnia powiatu inowrocławskiego. Gęstość zaludnienia w mieście Inowrocław wynosi 2.451 osób/1km²,

natomiast na terenie gminy 68 osób/1 km². Pod względem gęstości zaludnienia, gmina Inowrocław należy do gmin o najmniejszej gęstości zaludnienia na terenie powiatu inowrocławskiego. Wynika to przede wszystkim z dużej powierzchni gminy oraz stosunkowo małej liczby osób ją zamieszkujących. [GUS- Bank Danych Lokalnych, 27 maj 2015 r.]

Przyrost naturalny w Inowrocławiu w 2014 r. utrzymał się na ujemnym poziomie i wyniósł -2,4, natomiast na terenie gminy Inowrocław był dodatni i wyniósł 0,6. [GUS - Bank Danych Lokalnych, 27 maj 2015 r.]. W 2014 r. powiat inowrocławski znalazł się na trzecim, najniższym miejscu (ex æquo z powiatem radziejowskim i włocławskim) pod względem współczynnika przyrostu naturalnego (z wartością -1,37) obliczanego jako stosunek różnicy pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców (minusowa wartość współczynnika oznacza, iż liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, a w skali województwa wartość współczynnika wynosiła 0,00). Biorąc pod uwagę wartości wskaźnika liczby urodzeń żywych na 1.000 mieszkańców, w 2014 r. powiat inowrocławski charakteryzował się trzecią najniższą wartością tego wskaźnika (wartość 9,0, niższa od średniej wojewódzkiej 9,6). W mieście Inowrocław wartość ta wyniosła 8,2, w gminie Inowrocław 9,3.

Na terenie Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia w 2014 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym wynosiła odpowiednio: miasto: 12,6%, gmina: 15,5%, ludność w wieku produkcyjnym: miasto 67,2%, gmina 68,6%, a w wieku poprodukcyjnym: miasto 20,2%, gmina 15,8%. [GUS, 2014 r.]. Ponadto według prognoz na 2020 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie inowrocławskim wyniósł 20,1% (ex æquo z powiatem aleksandrowskim) i stanowił 5 najwyższy wynik wśród innych powiatów (przy średniej dla województwa 19,5%).

Odsetek ludzi młodych w mieście zmniejsza się na skutek niższego przyrostu naturalnego i odpływu ludności w poszukiwaniu pracy za granicami miasta. Równocześnie, podobnie jak w większości polskich miast, wzrasta udział osób starszych w strukturze demograficznej, liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2004-2014 wzrosła o 3,3 tys. osób, tj. prawie 31%. Liczba ludności zmniejsza się też z uwagi na odpływ ludzi młodych, którzy podejmują naukę w szkołach wyższych, a po ich ukończeniu już do miasta nie wracają. Dla ternu Gminy Inowrocław wskaźnik *Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym* systematycznie rośnie i wyniósł w 2012 r. 53,5, w 2013 r. 54,2, w 2014 r. 54,4. Wskaźnik ten dla Miasta w analogicznym okresie kształtował się następująco: 53,1, 54,6, 55,9.

Natomiast w gminie wiejskiej Inowrocław w analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby mieszkańców. Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2014 r. gminę Inowrocław zamieszkiwało 11.595 mieszkańców, co stanowiło 0,6% ludności województwa kujawsko-pomorskiego i 7,1% ludności powiatu inowrocławskiego. Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności na terenie gminy ulegała systematycznemu wzrostowi (w 2004 r. było to 11.097 osób.)

Występujące w mieście negatywne procesy demograficzne: ujemny przyrost rzeczywisty ludności, spowodowany migracjami oraz przede wszystkim problemem ogólnonarodowym i europejskim: starzeniem się społeczeństwa, wpływają na malejącą liczbę ludności. Oznacza to mniejsze wpływy z podatków, co może powodować większe zadłużenie. Zmniejszenie liczby ludności

jest poważną barierą dla rozwoju miasta, również z powodu migracji młodych, wykształconych ludzi do innego ośrodka.

Na spadek liczby ludności w mieście i wzrosty w gminie wpływ ma saldo migracji, które wynika z udostępnienia nowych terenów pod budownictwo jednorodzinne (działki budowlane w okazyjnych cenach) w gminie wiejskiej Inowrocław. Spadek liczby ludności w mieście nie wpływa na obniżenie zjawiska *urban sprawl*. Tereny osiedli Szymborze i Solno w rejonach ulicy Szymborska i Marulewska, tereny w Dzielnicy Uzdrowskiej pomiędzy ulicami Wojska Polskiego i Rąbińską oraz północna część osiedla Stare Miasto stanowią rejon intensywnej rozbudowy mieszkalnictwa jednorodzinnego

Inowrocław zajmuje bardzo małą powierzchnię w stosunku do liczby mieszkańców i pełnionych funkcji, to jednostka terytorialna posiadająca jedną z najwyższych w Polsce gęstość zaludnienia – w 2014 r. 2.482 osób na 1 km², przy 135 średnio w powiecie inowrocławskim, 117 średnio w województwie kujawsko-pomorskim, 123 średnio w Polsce. W gminie Inowrocław gęstość zaludnienia wynosi ok. 66 osób na 1 km².

Mieszkańcy Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia korzystają z usług medycznych świadczonych głównie na terenie miasta Inowrocławia. W 1973 r. powstał Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Inowrocławiu, obecnie Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Ludwika Błażka w Inowrocławiu, zakwalifikowany do II poziomu referencyjnego, jako jednostka wielospecjalistyczna. Świadczy usługi na rzecz pacjentów ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej objętym ubezpieczeniem w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu. W przypadku nagłego zachorowania lub pogorszenia stanu zdrowia szpital udziela pomocy każdemu pacjentowi, który jej potrzebuje. Szpital wdrożył i realizuje system zarządzania jakością, dążąc do stałej poprawy jakości oferowanych usług.

Szpital udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie:

- wielospecjalistycznego leczenia szpitalnego,
- ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- badań diagnostycznych,
- ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej,
- badań profilaktycznych i promocji zdrowia.

Szpital im. dr. L. Błażka posiada w swojej strukturze 20 oddziałów szpitalnych z 460 łózkami, 35 łózkami noworodkowymi i 15 stanowiskami stacji dializ. Szpital zarówno pod względem wielkości, jak i rodzajów poszczególnych specjalności odpowiada szpitalowi wojewódzkiemu z II poziomu referencyjnego, udzielając rocznie 29,3 tys. hospitalizacji we wszystkich zakresach.

W Inowrocławiu działają dwie placówki stacjonarnej pomocy społecznej i jeden dom pomocy społecznej. Główną placówką stacjonarnej pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

W 2014 r. inowrocławskie jednostki pomocy społecznej zatrudniały 48 pracowników socjalnych (w 2012, dane MPiPS-03 – 46 pracowników), 85% kadry legitymuje się wykształceniem wyższym. 6 osób posiada specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, a 8 osób specjalizację

z organizacji pomocy społecznej. Pozostali pracownicy jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (136 osób) posiadali w większości wykształcenie średnie (72 osoby). W mieście wyznaczono siedem rejonów opiekuńczych, w których pracuje po 3-5 terenowych pracowników socjalnych. W 2011 r. powołano także Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego zadaniem jest m.in. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

W 2014 r. w mieście Inowrocław środowiskową pomocą społeczną objętych było 2.992 rodzin, a w tych rodzinach 6.820 osób. Natomiast pomocą i wsparciem objęto 3.915 osób, w tym 1550 długotrwale korzystających. Wśród świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej najwięcej osób otrzymało zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia (1.516) i niepełnosprawności (242) [dane na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 r. - OZPS].

Wzrasta liczba osób otrzymujących świadczenia pielęgnacyjne, w 2010 r. było to niecałe 3 tys. osób, a 2012 r. około 5,4 tys. osób, w 2014 r. 5,8 tys. osób.

Rysunek 7. Środowiskowy Dom Samopomocy i MOPS.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu dla osób wykazujących przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Przeznaczony jest dla 40 osób. Działalność Domu jest ukierunkowana na pomoc w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rozwiązywaniu codziennych problemów osób w nim przebywających poprzez różnego rodzaju formy aktywizacji. Zajęcia prowadzone są w grupach i indywidualnie.

Dom Dziennego Pobytu "Życzliwa Przystań" jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy

w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb. Dom świadczy usługi opiekuńcze dla społeczności lokalnej. Zapewnia całodzienny pobyt, podstawowe świadczenia opiekuńcze, rekreacyjno-kulturalne oraz edukacyjne, a także posiłki w czasie pobytu. Podstawowe świadczenia opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnia kontakty z otoczeniem. W placówce może być również prowadzona działalność rehabilitacyjna. Dom jest formą środowiskowej pomocy zapewniającą odpowiednie wsparcie w środowisku, umożliwiającą samodzielne życie osobie, która ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez dom pomocy społecznej, a usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są niewystarczające lub niemożliwe do realizacji. Maksymalna liczba miejsc w Domu określona jest na 90. Kwalifikacji osób do korzystania z usług Domu dokonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień jest jednostką organizacyjną Miasta Inowrocławia utworzoną w 1989 r. Przekształcony w 1997 r. w jednostkę zajmującą się problematyką związaną z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Przedmiotem działalności Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień jest realizacja zadań własnych miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, przeciwdziałania narkomanii oraz pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, współuzależnionym, dzieciom i młodzieży oraz ofiarom przemocy w rodzinie. W ramach ośrodka funkcjonuje Oddział Terapii Uzależnień, którego zadaniem jest niesienie pomocy osobom uzależnionym od środków chemicznych, członkom ich rodzin oraz rodzinom uwikłanym w przemoc.

W siedzibie Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień mieści się także Pracownia Lokalnych Badań Społecznych, która realizuje badania naukowe stanowiące podstawę diagnozy stanu problemów w mieście oraz badania postaw i opinii mieszkańców Inowrocławia.

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień prowadzi cztery świetlice socjoterapeutyczne na terenie miasta Inowrocławia:

- "Motylek" przy ul. Rakowicza 93,
- "Świetlik" w siedzibie Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy ul. Toruńskiej 26,
- "Kasztanek" w siedzibie Ośrodka Sportu i Rekreacji przy al. Niepodległości 4,
- "Tygrysek" przy ul. Armii Krajowej 16.

W 2009 r. została powołana Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu.

Placówką wsparcia dziennego dla dzieci jest również Świetlica Socjoterapeutyczna Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka (TKOPD) „Niezapominajka” w Inowrocławiu (40 dzieci z 26 rodzin w 2012 r.). TKOPD jest stowarzyszeniem prowadzącym działalność pożytku publicznego, działającym na podstawie ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz innych ustaw i przepisów prawa polskiego, a w szczególności Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Posiada osobowość prawną. Nadrzędnym celem TKOPD jest ochrona praw i interesów dziecka. W 2012 r. opieką w TKOPD było objętych 249 rodzin.

Ogółem [według danych GUS] w placówkach wsparcia dziennego w latach 2008-2012 r. przebywało średniorocznie około 100 osób.

W 2010 r. przy TKPOD działalność rozpoczęło Schronisko dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi. Kobiety i dzieci do schroniska kierowały Ośrodki Pomocy Społecznej wydające decyzję administracyjną dotyczącą czasookresu pobytu oraz odpłatności. Obecnie siedziba Schroniska dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi znajduje się przy ul. Toruńskiej 26 w Inowrocławiu.

W mieście działa także Koło Inowrocławskie Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn im. Świętego Brata Alberta. Schronisko dysponuje 37 miejscami, jadłodajnią i punktem wydawania żywności.

Wśród jednostek organizacyjnych miasta Inowrocławia znajduje się poza wyżej wymienionymi Zakład Robót Publicznych. Przedmiotem działalności Zakładu jest organizowanie dla osób bezrobotnych robót publicznych poprzez wykonywanie prac społecznie użytecznych na rzecz miasta Inowrocławia.

Część mieszkańców Inowrocławia boryka się z problemami społecznymi. W ostatnich kilku latach sytuacja nieznacznie się poprawia, dowodem tego jest m.in. spadek liczby osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na przestrzeni lat 2008-2011 odnotowano dwuprocentowy spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł w 2011 r. 8,6 %, wobec 9,6 % w 2008 r.

Większy spadek w analizowanym okresie odnotowano w przypadku liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. W 2013 r. zasiłki rodzinne na dzieci otrzymywało 2.479 rodzin, tj. 38% mniej niż w 2008 r. (3.990 rodzin). Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku spadł z 45,4% w 2008 r. do 34,8% w 2011 r. a w 2013 r. do 32,1% [Aktualizacja GUS 12 grudzień 2014 r.].

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Inowrocławiu, który został utworzony w dniu 17 kwietnia 1990 r. i jest jednostką organizacyjną Urzędu Gminy Inowrocław. W 2012 r. GOPS zatrudniał 7 osób [dane MPIPS-03 za 2012 r.]. Ośrodek wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej, udziela pomocy potrzebującym rodzinom. Do zadań własnych gminy należy: udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych oraz specjalnych celowych, udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, przyznawanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawianie pogrzebów, realizowanie innych zadań z zakresu rozeznaczonych potrzeb gminy. GOPS Inowrocław zatrudnia 17 osób.

GOPS w Inowrocławiu realizuje zadania w zakresie: przyznawania i wypłacania zasiłków stałych, przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych, przyznawania i wypłacania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej, przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowego, przyznawania i wypłacania zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, przyznawania i wypłacania zasiłków dla kobiet w ciąży i wychowujących dzieci, przyznawania i wypłacania pomocy finansowej na zakup leków, zgłaszania do ubezpieczenia oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających zasiłek stały.

Z pomocy społecznej w gminie Inowrocław w 2014 r. skorzystało:

- liczba rodzin - 423 rodziny;
- liczba osób w rodzinach - 1.236 osób;
- zasiłki stałe - 63 osób;
- zasiłki okresowe - 322 osoby;
- schronienie - 9 osób;
- posiłki - 254 dzieci;
- zasiłki celowe - 381 osób;
- w DPS przebywa - 12 osób;
- fundusz alimentacyjny - 95 rodzin.

Odsetek osób objętych usługami opiekuńczymi w populacji osób w wieku poprodukcyjnym w 2014 r. w gminie Inowrocław wyniósł 0,6% (dane na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 r. - OZPS). Odsetek klientów pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w gminie Inowrocław wyniósł 2,3%, przy średniej powiatowej 3,6%. Kontrakt socjalny stanowi podstawowe narzędzie pracy socjalnej, które wykorzystywane jest m.in. aby skutecznie aktywizować klientów GOPS. Ze względu na wskaźnik zagrożenia ubóstwem w 2014 r. w województwie, miasto Inowrocław uplasowało się na 11 miejscu, zaś gmina Inowrocław na 62 miejscu.

Przy realizacji zadań GOPS w Inowrocławiu współdziała z organami administracji publicznej oraz organami samorządu terytorialnego i innymi instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi.

Do głównych powodów przyznania pomocy społecznej w mieście i gminie należą: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na przestrzeni lat sytuacja w Obszarze Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia ulega w powyższej problematyce stopniowej poprawie. Wciąż jednak, pomimo dużych nakładów na politykę społeczną, potrzeby są rosnące. Widać to zwłaszcza w zakresie osób otrzymujących świadczenia pielęgnacyjne.

Rysunek 8. Wsparcie otrzymane w ramach pomocy społecznej w 2014 r.

L.p.	Pozycja	Miasto	Gmina	IOF
1.	Liczba rodzin	2992	423	3415
2.	Liczba osób w rodzinach	6820	1236	8056

Źródło : OZPS za 2014 r.

Rysunek 9. Zestawienie danych dotyczących wsparcia z pomocy społecznej w mieście Inowrocław w latach 2011-2015.

L.p.	Pozycja	Rok				
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	2962	3805	3972	3915	3571
2.	Liczba rodzin objętych wsparciem (rodziny)	2241	2885	2985	2958	2845
3.	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem (osoby)	5375	6779	7147	6689	6348
4.	Zasiłki stałe (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	515	511	473	472	497
5.	Zasiłki okresowe (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	1193	1709	1848	1747	1604
6.	Schronienie (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	49	78	82	74	85
7.	Posiłki (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia))	781	988	1070	906	864

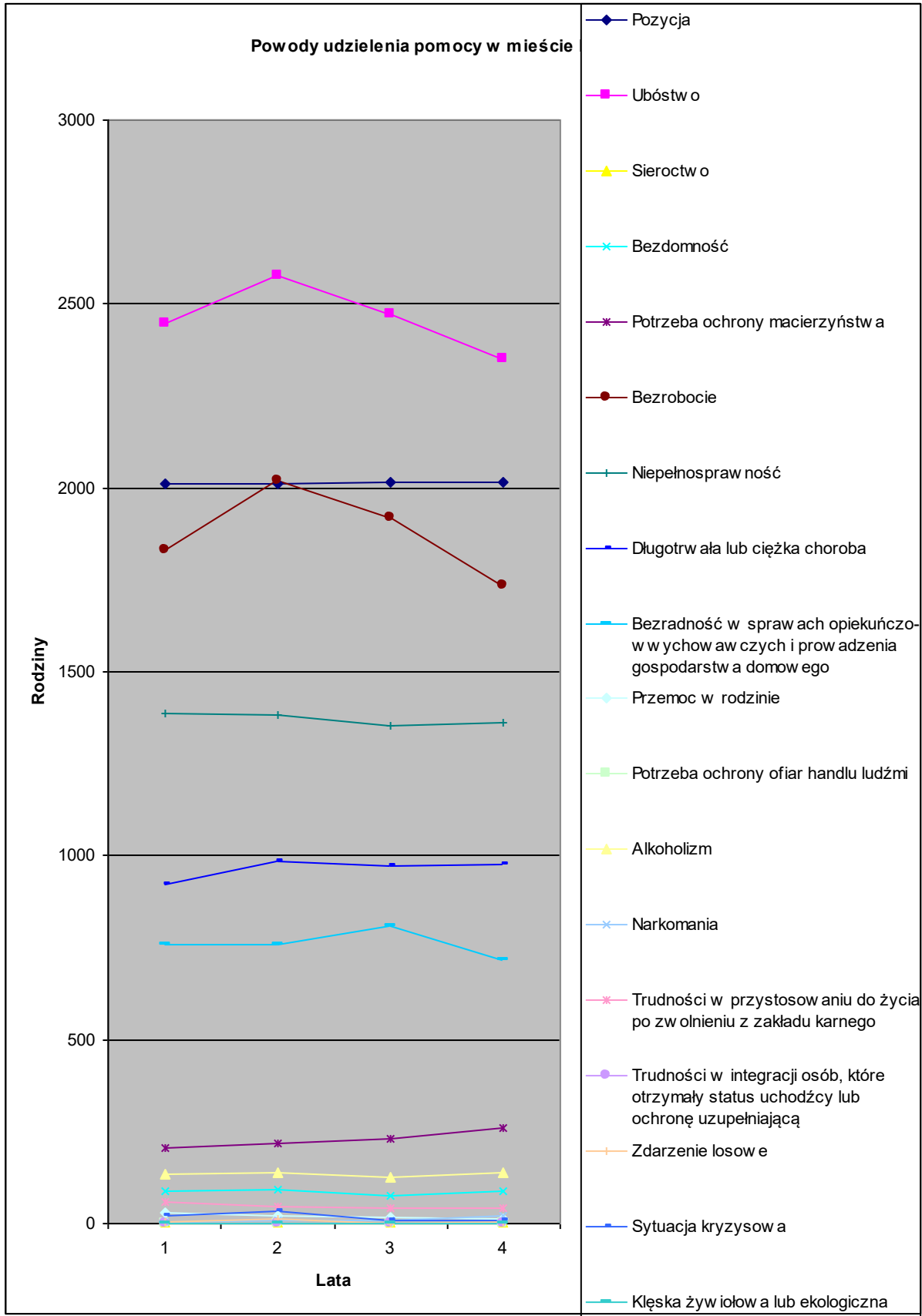
Źródło : OZPS.

Rysunek 10. Powody przyznania pomocy w mieście Inowrocław w latach 2011-2015.

L.p.	Pozycja	Rok [rodziny]				
		0	1	2	3	4
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ubóstwo	b.d.	2445	2576	2473	2352
2.	Sieroctwo	b.d.	2	0	1	2
3.	Bezdomność	b.d.	89	91	76	87
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	b.d.	204	218	232	258
5.	Bezrobocie	b.d.	1831	2018	1921	1736
6.	Niepełnosprawność	b.d.	1388	1382	1354	1360
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	b.d.	921	984	971	978
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	b.d.	758	757	810	718
9.	Przemoc w rodzinie	b.d.	29	19	17	14
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	b.d.	0	0	0	0
11.	Alkoholizm	b.d.	135	138	127	138
12.	Narkomania	b.d.	5	8	9	21
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	b.d.	59	47	42	43
14.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	b.d.	0	1	0	0
15.	Zdarzenie losowe	b.d.	5	11	2	5
16.	Sytuacja kryzysowa	b.d.	23	33	9	8
17.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	b.d.	0	1	0	0

Źródło : OZPS.

Analizując powyższe dane można zauważyć, że liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej w mieście Inowrocław ulega ciągłym wahaniom i na przestrzeni ostatnich lat trudno wyznaczyć jednoznaczny trend. Pomimo widocznego spadku wskaźników w 2015 r. nadal są one wyższe niż uzyskiwane w 2011 r. Pocięszający jest fakt, iż widać wyraźny trend malejący w przypadku ubóstwa czy też bezrobocia jako powodów udzielania świadczeń, z drugiej jednak strony udzielana jest większa liczba świadczeń z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa. Generalnie liczba udzielanych świadczeń od 2013 r., co świadczy o poprawie sytuacji w tym zakresie.

Rysunek 11. Zestawienie danych dotyczących wsparcia z pomocy społecznej w gminie Inowrocław w latach 2011-2015.

L.p.	Pozycja	Rok				
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	723	711	737	710	687
2.	Liczba rodzin objętych wsparciem (rodziny)	430	432	458	423	410
3.	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem (osoby)	1275	1282	1352	1236	1141
4.	Zasiłki stałe (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	64	66	60	63	68
5.	Zasiłki okresowe (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	32	41	332	322	312
6.	Schronienie (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	8	9	9	9	7
7.	Posiłki (osoby, którym przyznano decyzją świadczenia)	278	256	254	254	250

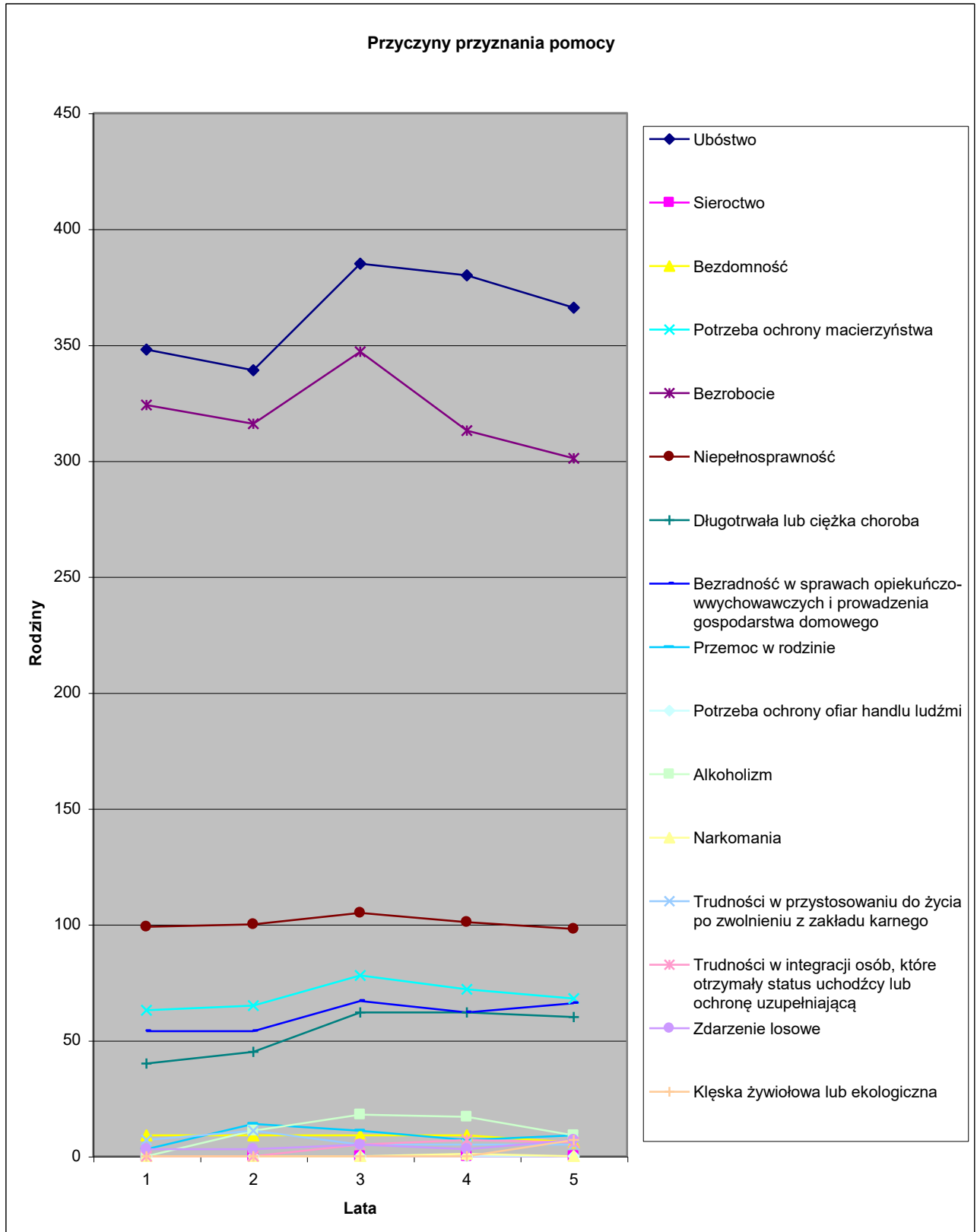
Źródło : OZPS.

Rysunek 12. Powody przyznania pomocy w gminie Inowrocław w latach 2011-2015.

L.p.	Pozycja	Rok [rodziny]				
		1	2	3	4	5
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ubóstwo	348	339	385	380	366
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0
3.	Bezdomność	9	9	9	9	6
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	63	65	78	72	68
5.	Bezrobocie	324	316	347	313	301
6.	Niepełnosprawność	99	100	105	101	98
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	40	45	62	62	60
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	54	54	67	62	66
9.	Przemoc w rodzinie	3	14	11	7	9
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
11.	Alkoholizm	0	11	18	17	9
12.	Narkomania	0	0	0	1	0
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	11	5	5	5
14.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	b.d.	b.d.	5	7	6
15.	Zdarzenie losowe	3	3	5	3	7
16.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	7

Źródło : OZPS.

W przypadku gminy Inowrocław widoczny jest trend malejący ilości osób otrzymujących świadczenia, nieznacznie wzrasta liczba zasiłków stałych, za to maleje liczba zasiłków okresowych. W zakresie powodów udzielania świadczeń największy udział mają ubóstwo i bezrobocie (tak samo jak w przypadku miasta), jednakże widoczna jest wyraźna tendencja malejąca ilości udzielanych świadczeń z tego powodu. Od 2013 r. maleje również liczba świadczeń udzielanych z powodu: niepełnosprawności, potrzeby ochrony macierzyństwa, przemocy w rodzinie, alkoholizmu. Można więc stwierdzić, że sytuacja na tym polu ulega poprawie.

W gminie Inowrocław od 2013 r. rośnie liczba osób objętych pracą asystenta rodziny (odpowiednio 9 rodzin w 2013 r., 13 w 2014 r. i 14 w 2015 r.). Spodziewany jest dalszy wzrost tej liczby.

Z dniem 1 stycznia 2013 r. Uchwałą Nr XX/151/2012 Rady Gminy Inowrocław z dnia 12 września 2012 r., utworzony został samorządowy zakład budżetowy pod nazwą Centrum Integracji Społecznej (CIS) w Łojewie. Przedmiotem działania CIS jest wykonywanie zadań gminy Inowrocław w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co stanowi aktywną formę przeciwdziałania marginalizacji społecznej i zawodowej osób długotrwale bezrobotnych, uzależnionych, niepełnosprawnych, bezdomnych oraz dotkniętych innymi dysfunkcjami społecznymi, oraz realizacja zatrudnienia socjalnego.

W ramach reintegracji społecznej uczestnicy Centrum biorą udział w treningu interpersonalnym, doradztwie zawodowym, kursie komputerowym i treningu z gospodarowania własnymi środkami. Zajęcia te mają na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu. Natomiast w ramach reintegracji zawodowej uczestnicy mogą podnosić swoje kwalifikacje w ramach warsztatów zawodowych: budowlano-remontowego, ogrodniczo-porządkowego, poligraficznego i gastronomiczno-cateringowego.

Działalność CIS prowadzona jest w budynku po szkole podstawowej w Łojewie, który to staje się miejscem spotkań społeczności lokalnej. Centrum Integracji Społecznej stara się wyjść naprzeciw potrzebom animacji życia społecznego mieszkańców gminy Inowrocław.

Z pomieszczeń w budynku CIS korzystają organizacje pozarządowe: Klub Seniora „Łojewianie”, Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Gminy Inowrocław, Towarzystwo Rozwoju Łojewa, jak również rada sołecka. Organizacje te od niedawna dysponują przygotowaną specjalnie dla nich Salą NGO, w której odbywają się regularne spotkania i szkolenia dla mieszkańców gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej odpowiedzialny jest za realizację działań skierowanych do osób niepełnosprawnych. Zdiagnozowane problemy osób niepełnosprawnych na terenie Gminy zdefiniowane są, jako brak integracji społecznej poprzez pracę, co wiąże się z brakiem miejsc pracy, dla takich osób. Problemem osób niepełnosprawnych jest również ich sytuacja finansowa, która wynika również z braku możliwości realizacji się w pracy zawodowej. W związku z tym ważnym problemem osób niepełnosprawnych jest bezpieczeństwo socjalne. Oprócz wyżej zdiagnozowanych kwestii osoby niepełnosprawne wymagają działań w zakresie integracji społecznej poprzez szeroko rozumiane aktywne uczestnictwo w różnych formach spędzania wolnego czasu w sferze kulturalnej, sportowej i rozrywkowej. Podstawowym problemem jest również mobilność tych osób oraz

problem o zasadniczym znaczeniu, który stanowi często pierwszą barierę w działaniach aktywizacyjnych i integracyjnych.

Osoby niepełnosprawne mają ograniczone w pełni sprawne funkcjonowanie w środowisku z uwagi na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy. Powstanie takiego problemu wiąże się z większymi wydatkami na lekarstwa, zdarza się, że zmniejsza szanse na rynku pracy i znalezienie zatrudnienia umożliwiającego osiągnięcie dochodów na zaspokojenie niezbędnych potrzeb osoby lub rodziny.

Osoby niepełnosprawne są szczególną grupą narażoną na wykluczenie społeczne. Według danych MOPS (MPiPS, stan na 30.06.2016 r.) ilość r-n korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności wyniosła 1127 (2136os. w r-ch), a ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę 799 os. (1327 os.w r-nach).

Niepełnosprawność jest stygmatem, który wyklucza społecznie. Ograniczenia związane ze stanem zdrowia powodują, że osoby niepełnosprawne z dużym dystansem podchodzą do nowych przedsięwzięć. Z doświadczeń zdobytych podczas realizacji projektów, a zwłaszcza Programu Rewitalizacji Społecznej w 2014 r. wynika, że osoby te niechętnie podejmują nowe wyzwania, często brakuje im poczucia sprawstwa. Jednak pomimo oporów własnych i otoczenia, mają potrzebę uczestnictwa w życiu społecznym, wymagają jednak działań motywacyjnych, a przede wszystkim indywidualnego podejścia.

Głównym problemem osób niepełnosprawnych jest ich izolacja w rodzinie, pracy, środowisku lokalnym. Izolacja dotyczy również samych osób niepełnosprawnych, które mają poczucie odmienności, zwykle nie akceptują własnej choroby. Stan ten potęguje fakt lęku i niepokoju związanego z ewentualnym odrzuceniem i brakiem aprobaty ze strony środowiska. Osoby niepełnosprawne czują się gorsze od innych, głównie ze względu na fakt, że w wielu sytuacjach są od nich uzależnione. Ma to szczególne znaczenie w przypadku osób wobec których świadczone są usługi opiekuńcze.

Osoby niepełnosprawne mają ograniczone w pełni sprawne funkcjonowanie w środowisku z uwagi na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy. Powstanie takiego problemu wiąże się z większymi wydatkami na lekarstwa, zdarza się, że zmniejsza szanse na rynku pracy i znalezienie zatrudnienia umożliwiającego osiągnięcie dochodów na zaspokojenie niezbędnych potrzeb osoby lub rodziny.

Osoby niepełnosprawne są szczególną grupą narażoną na wykluczenie społeczne. Według danych MOPS (MPiPS, stan na 30.06.2016 r.) ilość r-n korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności wyniosła 1127 (2136os. w r-ch), a ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę 799 os. (1327 os.w r-nach).

Niepełnosprawność jest stygmatem, który wyklucza społecznie. Ograniczenia związane ze stanem zdrowia powodują, że osoby niepełnosprawne z dużym dystansem podchodzą do nowych przedsięwzięć. Z doświadczeń zdobytych podczas realizacji projektów, a zwłaszcza Programu Rewitalizacji Społecznej w 2014 r. wynika, że osoby te niechętnie podejmują nowe wyzwania, często brakuje im poczucia sprawstwa. Jednak pomimo oporów własnych i otoczenia, mają potrzebę uczestnictwa w życiu społecznym, wymagają jednak działań motywacyjnych, a przede wszystkim indywidualnego podejścia.

Głównym problemem osób niepełnosprawnych jest ich izolacja w rodzinie, pracy, środowisku lokalnym. Izolacja dotyczy również samych osób niepełnosprawnych, które mają poczucie odmienności, zwykle nie akceptują własnej choroby. Stan ten potęguje fakt lęku i niepokoju związanego z ewentualnym odrzuceniem i brakiem aprobaty ze strony środowiska. Osoby niepełnosprawne czują się gorsze od innych, głównie ze względu na fakt, że w wielu sytuacjach są od nich uzależnione. Ma to szczególne znaczenie w przypadku osób wobec których świadczone są usługi opiekuńcze.

Istotnym problemem jest funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w rodzinach. Rodziny tracą wiarę w możliwości niepełnosprawnego członka rodziny, a i same osoby niepełnosprawne niekiedy wykorzystują swe schorzenie do narzucania innym swojej woli lub same są traktowane instrumentalnie - tolerowane w rodzinie ze względu na możliwość korzystania z ich świadczeń.

Kolejnym problemem są utrudnienia w podejmowaniu aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne. Jest to związane ze stereotypami nt. niepełnosprawności. Są to przede wszystkim stereotypy sugerujące zagrożenie dla otoczenia, niski poziom kompetencji merytorycznych i mały potencjał do ich nabywania oraz stereotypy sugerujące brak kompetencji społecznych, i w konsekwencji złą jakość interakcji w kontaktach międzyludzkich. Uważa się, iż niepełnosprawni gorzej radzą sobie z wykonywaniem różnych czynności, w związku z czym wymuszają pomoc od innych. Wśród pracodawców funkcjonuje także stereotyp roszczeniowości osób niepełnosprawnych, ryzyka dodatkowych kosztów zatrudnienia. Należy zatem dążyć do zastępowania negatywnych treści budowaniem pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych, korzystnego szczególnie dla ich aktywizacji zawodowej. Niepełnosprawni cenią sobie bardziej niż inni możliwość wykonywania pracy, ponieważ jest ona dla nich nie tylko źródłem utrzymania, ale także możliwością realizowania własnych aspiracji i formą rehabilitacji. Wykluczenie osób społecznych wzmacnia istnienie barier transportowych i architektonicznych, których usuwanie ma bezpośredni wpływ na zapobieganie ich alienacji. Zmniejszenie lub całkowite wyeliminowanie barier – społecznych, psychologicznych, architektonicznych jest możliwe poprzez wspomaganie integracji niepełnosprawnych.

Istotnym problemem jest funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w rodzinach. Rodziny tracą wiarę w możliwości niepełnosprawnego członka rodziny, a i same osoby niepełnosprawne niekiedy wykorzystują swe schorzenie do narzucania innym swojej woli lub same są traktowane instrumentalnie - tolerowane w rodzinie ze względu na możliwość korzystania z ich świadczeń.

Kolejnym problemem są utrudnienia w podejmowaniu aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne. Jest to związane ze stereotypami nt. niepełnosprawności. Są to przede wszystkim stereotypy sugerujące zagrożenie dla otoczenia, niski poziom kompetencji merytorycznych i mały potencjał do ich nabywania oraz stereotypy sugerujące brak kompetencji społecznych, i w konsekwencji złą jakość interakcji w kontaktach międzyludzkich. Uważa się, iż niepełnosprawni gorzej radzą sobie z wykonywaniem różnych czynności, w związku z czym wymuszają pomoc od innych. Wśród pracodawców funkcjonuje także stereotyp roszczeniowości osób niepełnosprawnych, ryzyka dodatkowych kosztów zatrudnienia. Należy zatem dążyć do zastępowania negatywnych treści budowaniem pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych, korzystnego szczególnie dla ich aktywizacji zawodowej. Niepełnosprawni cenią sobie bardziej niż inni możliwość wykonywania pracy,

ponieważ jest ona dla nich nie tylko źródłem utrzymania, ale także możliwością realizowania własnych aspiracji i formą rehabilitacji.

Wykluczenie osób społecznych wzmagają istnienie barier transportowych i architektonicznych, których usuwanie ma bezpośredni wpływ na zapobieganie ich alienacji. Zmniejszenie lub całkowite wyeliminowanie barier – społecznych, psychologicznych, architektonicznych jest możliwe poprzez wspomaganie integracji niepełnosprawnych.

Przedstawione wyżej dane wskazują, że obszar polityki społecznej i świadczone usługi mają duże znaczenie dla mieszkańców IOF. W mieście procent osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w roku 2014 do ogółu ludności wynosił blisko 9%, a Gminy powyżej 10% [GUS, Vademecum Samorządowca 2015]. Dużą część działań OPS stanowi wypłata środków pieniężnych. Jednakże podstawowym działaniem ośrodków pomocy społecznej powinno być aktywizowanie osób, aby same były w stanie podejmować działania zmierzające do poprawy ich sytuacji życiowej. Realizowane działania adresowane są do zdiagnozowanych grup społecznych, jednakże, aby były skuteczne powinny mieć charakter ciągły i kompleksowy. Efektywność podejmowanych działań i programów zależy w dużej mierze od posiadanych środków finansowych na ten cel. Słabością systemu pomocy społecznej jest to, że planowane działania mogą nie mieć charakteru ciągłego, ponieważ realizacja poszczególnych działań uzależniona jest od zdobywania środków zewnętrznych. Oznacza to, że realizowane działanie w jednym roku, może nie być kontynuowane w następnych latach, bądź też forma wsparcia może nie odpowiadać na konkretne problemy i nie uwzględniać osiągniętych wcześniej efektów.

W Gminie funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ogółem w 2014 r. odbyło się 27 posiedzeń Komisji i wpłynęło do niej 35 wniosków o podjęcie działań zmierzających do zobowiązania do leczenia odwykowego.

Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, do którego kierowane są osoby przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Bezpłatnych porad i konsultacji w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym udziela prawnik oraz terapeuta ds. uzależnień.

W 2014 r. ze środków przeznaczonych na przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii zrealizowano i sfinansowano szereg programów profilaktycznych.

Przystąpiono do kolejnej edycji ogólnopolskiej kampanii profilaktyczno-edukacyjnej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, która cieszy się od lat dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży w gminie. W ramach realizacji kampanii wykorzystano ciekawe formy angażowania uczniów do różnych sposobów spędzania wolnego czasu. Wśród dzieci, które wzięły udział w konkursach organizowanych w ramach kampanii, było sześć laureatów.

Z zamiarem propagowania pozytywnych zachowań stawiających na wzmocnienie więzi rodzinnych było przystąpienie do drugiej ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Postaw na rodzinę”. Otrzymane materiały zostały rozpropagowane na terenie gminy w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, jak również w świetlicach wiejskich.

W trosce o to, by dzieci z rodzin dotkniętych niedostosowaniem społecznym miały równe szanse w korzystaniu z atrakcji wakacyjnych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowała w całości kolonie letnie, w których wzięło udział 57 dzieci z terenu gminy. Ponadto sfinansowała działania podejmowane w sołectwach oraz świetlicach wiejskich na terenie gminy, które były przeznaczone dla dzieci, młodzieży i rodzin, a ich celem było wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych, imprez, akcji promujących życie bez używek. W ramach przedsięwzięcia odbyły się następujące działania:

- „Bezpieczny powrót do szkoły”- piknik dla dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki;
- festyn „Dzień Rodziny”- organizowany przez świetlicę w Trzaskach;
- festyn z elementami profilaktyki dla mieszkańców sołectwa Kruszy Duchownej i Kruszy Zamkowej;
- spotkanie z elementami profilaktyki dla dzieci i młodzieży z sołectwa Góra;
- impreza plenerowa „Święto piezzonego ziemniaka - jak bawić się zdrowo i bezpiecznie” dla dzieci z sołectwa Pławin;
- festyn rodzinny z okazji zakończenia wakacji organizowany przez świetlicę wiejską w Latkowie;
- festyn rodzinny „W zdrowym ciele zdrowy duch” organizowany przez świetlicę wiejską w Komaszycach;
- piknik sportowy organizowany przez świetlicę wiejską w Radłówku;
- wypoczynek dla dzieci w Oćwiecie organizowany przez świetlicę w Gnojnie i Słońsku;
- projekt profilaktyczny pt. „Bezpieczne wakacje” realizowany w świetlicy wiejskiej w Marcinkowie;
- „Święto Piezzonego Ziemniaka” spotkanie dla rodzin zorganizowane przez świetlicę wiejską w Kruszy Podlotowej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowała częściowo organizowany przez Gminną Bibliotekę Publiczną Gminny Dzień Dziecka, który odbył się 1 czerwca 2014 r. w Jaksicach. Natomiast w dniu 21 sierpnia 2014 r., również w Jaksicach, także przez Gminną Bibliotekę Publiczną został zorganizowany Piknik Rodzinny promujący zdrowy styl życia. Impreza ta również była dofinansowana ze środków Komisji.

15 września 2014 r. w Gimnazjum w Sławęcinku Teatr Impresaryjny „ANTRAKT” z Bydgoszczy przedstawił program edukacyjno-profilaktyczny, pt. „WPADKA”, który był skierowany dla gimnazjalistów. Po przedstawieniu uczniowie brali udział w dyskusji na temat szkodliwości używek.

Również we wrześniu 2014 r. odbyły się warsztaty i spektakle o tematyce profilaktycznej. Uczniowie Gimnazjum w Żalinowie i Sławęcinku mogli obejrzeć spektakl pt. „Ciernie” oraz uczestniczyć w warsztatach profilaktycznych pt. „Stres czy depresja” . Natomiast uczniowie klas IV-VI wszystkich Szkół Podstawowych mogli obejrzeć spektakl pt. „Najlepszy z najlepszych”, a młodszy z klas O-III również wszystkich szkół z terenu gminy przyglądali się spektaklowi, pt. „ Tajemnice Sindbada”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowała cykl zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, które skierowane były do uczestników Centrum Integracji Społecznej. Zajęcia prowadzone były przez terapeutę ds. uzależnień. Zajęcia obejmowały 8 spotkań. W zajęciach uczestniczyło 11 osób. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

przeprowadzają kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W 2014 r. kontrolą objętych zostało 8 wybranych punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Inowrocław. Podczas przeprowadzanej kontroli nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współpracowała z instytucjami:

- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Inowrocławiu;
- Urzędem Gminy Inowrocław;
- Komendą Powiatową Policji;
- Sądem Rejonowym w Inowrocławiu;
- szkołami z terenu Gminy Inowrocław;
- świetlicami wiejskimi;
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującym orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich oraz karnych;
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W Inowrocławiu działa obecnie około 150 organizacji o charakterze pozarządowym. Działają one w wielu obszarach życia społecznego, rozwiązując często ważne, z punktu widzenia społeczności lokalnej, problemy. Niejednokrotnie realizowane przez nie zadania są jednocześnie zadaniami własnymi gminy. Biorąc pod uwagę efektywność pracy samorządu, sposób zarządzania i możliwości pozyskiwania funduszy, rozwój tych organizacji leży w jak najlepiej pojmowanym interesie wszystkich mieszkańców miasta.

Jednym z elementów determinujących rozwój organizacji tzw. trzeciego sektora jest harmonijna współpraca między organizacjami pozarządowymi a samorządem. Opracowany roczny program współpracy określa płaszczyznę wspólnego działania. Program współpracy każdego roku przyjmowany jest uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia. Celem głównym programu jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych.

W mieście działa Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Inowrocławia, której zadaniem jest reprezentowanie sektora pozarządowego oraz opiniowanie projektów uchwał i decyzji dotyczących organizacji i stowarzyszeń. W Urzędzie Miasta Inowrocław zostało powołane stanowisko Pełnomocnika ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i Młodzieżą. Ponadto w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu, działa Centrum Pomocy Organizacjom Pozarządowym, które udostępnia salę konferencyjną i pomaga w organizacji szkoleń i spotkań.

3.6. Sfera edukacyjna

Prowadzeniem obsługi ekonomiczno – administracyjnej szkół, dla których organem prowadzącym jest gmina Inowrocław, zajmuje się Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół Gminy Inowrocław (GZEAS). Celem jednostki jest realizacja zadań własnych Gminy w zakresie oświaty

i wychowania, a w szczególności obsługa administracyjno - finansowa tych jednostek. GZEAS pełni funkcję administracyjno – gospodarczą oraz księgowo – finansową dla wszystkich szkół z terenu Gminy Inowrocław.

W roku szkolnym 2013/2014 gmina Inowrocław była organem prowadzącym dla:

- Szkoły Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Górze,
- Szkoły Podstawowej im. Władysława Broniewskiego w Jaksicach,
- Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Orłowie,
- Szkoły Podstawowej im. Rodu Piastów w Tupadłach,
- Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Turzanach,
- Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Sławęcinku,
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Żalinowie.

W roku szkolnym 2013/2014 w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę Inowrocław pracowało 115 nauczycieli zatrudnionych na 100,58 etatu oraz 38 pracowników pomocniczych i obsługi zatrudnionych na 34,5 etatu (stan na 20 marca 2013 r.). Wśród wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych na terenie Gminy Inowrocław, zdecydowana większość (48 osób) posiada stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, natomiast 18 osób – stopień nauczyciela mianowanego. Podobna struktura dotyczy gimnazjów – najwięcej nauczycieli posiada stopień nauczyciela dyplomowanego (24 osoby), a stopień nauczyciela mianowanego posiada 14 osób.

W roku szkolnym 2013/2014 miasto Inowrocław było organem prowadzącym dla 7 szkół podstawowych, 4 gimnazjów oraz Zespołu Szkół Integracyjnych, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa Integracyjna i Gimnazjum Integracyjne, do których uczęszcza 5.659 uczniów szkół, 1.192 dzieci w wieku przedszkolnym, 245 dzieci realizujących w szkołach podstawowych roczne przygotowanie przedszkolne:

- Gimnazjum nr 1 im. Św. Wojciecha, ul. Toruńska 46,
- Gimnazjum nr 2 im. dra Józefa Krzywińskiego, ul. Kiełbasiewicza 7,
- Gimnazjum nr 3 im. 4. Kujawskiego Pułku Artylerii Lekkiej, ul. Władysława Łokietka 6,
- Gimnazjum nr 4 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Zygmunta Wilkońskiego, ul. Daszyńskiego 29,
- Zespół Szkół Integracyjnych im. Powstańców Wielkopolskich, ul. Krzywińskiego 4,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Panny Maryi, ul. Najświętszej Marii Panny 22,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Janusza Kusocińskiego, ul. Szarych Szeregów 1,
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Mikołaja Kopernika, al. Kopernika 18,
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Chemiczna 9,
- Szkoła Podstawowa nr 10 im. Jana Kasprowicza ul. Przybyszewskiego 119,
- Szkoła Podstawowa nr 11 im. Stefana Batorego, ul. Sobieskiego 5,
- Szkoła Podstawowa nr 16 im. Jana Pawła II, ul. Zygmunta Kurka 16.

W związku z niżym demograficznym, co roku w inowrocławskich szkołach zmniejsza się liczba uczniów, a tym samym liczba oddziałów w szkołach.

W roku szkolnym 2013/2014 w inowrocławskich szkołach publicznych zatrudnionych było na 549,12 etatu 577 nauczycieli, w tym 506 pełnozatrudnionych i 71 niepełnozatrudnionych. W inowrocławskich przedszkolach publicznych zatrudnionych było na 113,79 etatu 119 nauczycieli, w tym 113 pełnozatrudnionych i 6 niepełnozatrudnionych. Ogółem w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach zatrudnionych było 696 nauczycieli na 662,91 etatu.

W szkołach publicznych zatrudnionych było 23 pracowników administracji i 152 pracowników obsługi. W przedszkolach było zatrudnionych 34 pracowników administracji i 249 pracowników obsługi. Łącznie w powyższych typach jednostek oświatowych pracowało 458 pracowników administracji i obsługi.

Miasto Inowrocław było organem prowadzącym dla 4 przedszkoli:

- Przedszkole nr 2 „U Jasia i Małgosi”, ul. Harcerstwa Polskiego 6,
- Przedszkole nr 4 „Słoneczko” z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Kusocińskiego 11,
- Przedszkole nr 14 „Muzyczna Kraina”, ul. Św. Ducha 86, ul. Jacewska 16, ul. M. Skłodowskiej-Curie 43, ul. Poznańska 47,
- Przedszkole nr 20 „Kujawskie dzieci”, ul. Wojska Polskiego 13, ul. Alejnika 13.

We wszystkich inowrocławskich przedszkolach dzieci sześciolatnie i pięcioletnie realizują roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne w placówkach przedszkolnych oraz w 4 szkołach podstawowych. Ponadto do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej nr 9 uczęszczało 28 dzieci 3 i 4-letnich skupionych w jednym oddziale.

W Inowrocławiu oprócz 4 przedszkoli publicznych funkcjonują oddziały zerowe przy 2 szkołach (10 budynków - 1.214 dzieci) funkcjonuje 11 przedszkoli niepublicznych oddział zerowy przy 1 szkole (14 budynków - 811 dzieci). Wg stanu na czerwiec 2016 r. na 1.925 dzieci urodzone w latach 2010-2012 - do przedszkoli miejskich uczęszczało 1.920 dzieci w przedszkolach i 105 w oddziałach zerowych przy szkołach, w tym 144 dzieci zamieszkałych poza miastem.

Przedszkola w roku szkolnym 2015/2016 posiadały wolne miejsca, zarówno publiczne jak i niepubliczne. Nie było problemu z brakiem miejsc dla dzieci. Jednakże w roku szkolnym 2016/2017 w związku ze zmianami ustawowymi ok. 80% 6-latków pozostało w przedszkolach wola rodziców. Spowoduje to wzrost liczby dzieci przedszkolnych od września br. (dochodzi nowy rocznik 3-latków) i maksymalne obsadzenie przedszkoli publicznych (zostaną uruchomione także dodatkowe oddziały zerowe przy szkołach) oraz znaczny przyrost dzieci w podmiotach niepublicznych.

Ponadto zachodzi jeszcze prawdopodobieństwo uruchomienia nowych punktów niepublicznych od tego lub przyszłego roku na terenie miasta (jest zainteresowanie).

Rysuje się również stała tendencja spadku liczby urodzeń obecnych roczników dzieci w wieku przedszkolnym, który to w miarę obiektywnie przekłada się na zamieszkałą liczbę dzieci na terenie miasta i uczęszczającą do przedszkoli miejskich.

Tym, samym można wskazać, że liczba miejsc przedszkolnych do sierpnia 2016 r. była wystarczająca i zaspokajała potrzeby lokalne. Prawdopodobnie pomimo znacznego przyrostu liczby dzieci od

września 2016 r. jest szansa, aby "rynek wchłonął nadwyżkę", którą to w dużej części przejmą przedszkola niepubliczne.

Nauczyciele placówek oświatowych podległych miastu Inowrocław swoją działalność edukacyjną prowadzą w oparciu o własne programy autorskie i innowacje pedagogiczne mające na celu poprawę jakości pracy szkoły. Miasto Inowrocław zapewnia szkołom i przedszkolom odpowiednie warunki kadrowe i organizacyjne, niezbędne do realizacji tych działań. Szkoły i przedszkola wprowadzają nowoczesne metody i formy pracy z dziećmi.

Inowrocławskie placówki przedszkolne współpracują z placówkami z całego kraju oraz z przedszkolami i szkołami z innych krajów. Z wynikających z tego faktu doświadczeń korzystają nauczyciele zarówno z województwa kujawsko-pomorskiego, jak i innych województw w kraju. Wszystkie placówki przedszkolne mają własny bogaty kalendarz imprez i tradycji. Uroczystości i imprezy wiążą się ze specyfiką pracy placówki oraz tradycjami rodzinnymi i regionalnymi. Placówki posiadają swój folder, logo oraz wydają gazetki dla dzieci i rodziców. Prowadzą dodatkowe zajęcia płatne dla dzieci: rytmikę, język angielski, taniec towarzyski i nowoczesny, zajęcia informatyczne oraz bezpłatne: gimnastykę korekcyjną i terapię logopedyczną.

Przedszkolaki współpracują z dziećmi z przedszkoli z innych krajów, wymieniając informacje o swoich krajach, w tym o kulturze i zwyczajach tam panujących. Dzieci wysyłają sobie również życzenia świąteczne. Głównym zadaniem przedszkola jest tworzenie okazji do poznawania otoczenia poprzez przybliżenie maluchom organizacji życia społecznego, tradycji narodowych oraz zapoznanie ich z dziełami kultury.

Przedszkola biorą udział również w projekcie edukacyjnym „Klub Słonecznych Przedszkoli”, którego celem jest promocja przedszkoli i miasta, nawiązanie współpracy z instytucjami, wymiana doświadczeń i rozwijanie zainteresowań dzieci. Biorą także udział w projekcie UNICEF-u „Wszystkie Kolory Świata”. Przedszkolaki biorą liczny udział w programach i projektach ogólnopolskich: „Kubusiowi przyjaciele natury”, „Cała Polska czyta dzieciom”, „Akademia Aquafresh”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Baw się i bądź bezpieczny”, „Mamo, tato wolę wodę” i inne.

Zgodnie z danymi OZPS za 2014 r. w powiecie inowrocławskim w 2014 r. funkcjonowały 3 żłobki: 2 w mieście Inowrocław i 1 w gminie Gniewkowo. W Inowrocławiu funkcjonują dwa żłobki miejskie: „Maja” zapewniająca 110 miejsc (łącznie w siedzibie głównej przy ul. Krzywińskiego 18 oraz w filii przy ul. Łokietka 12) oraz „Bajka” przy ul. Solankowej 52 zapewniająca 70 miejsc. Gmina wiejska Inowrocław nie posiada żadnej w chwili obecnej placówki dedykowanej dzieciom do lat 3. Zgodnie z danymi Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Inowrocławia w jednostkach tych z racji wolnych miejsc zapisy i przyjmowanie dzieci dokonywane są na bieżąco przez cały rok, nie ma list dzieci oczekujących na zapisanie lub list rezerwowych. Żłobki miejskie zaspokajają zatem potrzeby mieszkańców w tym zakresie. W związku z powyższym nie ma potrzeby tworzenia w Inowrocławiu nowych miejsc dla dzieci do lat 3.

Inowrocławskie szkoły podstawowe uczestniczą w Ogólnopolskim Programie „Owoce w szkole”, który skierowany jest do uczniów klas I-III. Celem programu jest długoterminowa zmiana nawyków żywieniowych dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw w ich codziennej

dziecie. Program polega na dostępie do bezpłatnych porcji owoców i warzyw. Kontynuowany jest także udział uczniów w programie „Szlanka mleka”, w ramach którego uczniowie klas I-VI mają możliwość codziennego spożywania mleka w szkole.

W ramach współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy nauczycielami i szkołami uczniowie szkół biorą udział w takich programach jak: eTwinning - jest to program, w ramach którego szkoły współpracują ze szkołami innych krajów europejskich (Turcją, Portugalią, Niemcami, Wielką Brytanią, Włochami, Grecją, Cyprzem, Rumunią, Czechami, Słowacją i Bułgarią) czy Szkoła z klasą.

Uczniowie inowrocławskich szkół podstawowych i gimnazjalnych odnoszą liczne sukcesy w konkursach przedmiotowych. Szkoły otrzymują wyróżnienia Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty za przygotowanie największej liczby finalistów i laureatów wojewódzkich konkursów przedmiotowych. W obecnym roku szkolnym 7 uczniów szkół podstawowych i 50 uczniów szkół gimnazjalnych zostało laureatami konkursów przedmiotowych.

Szkoły ponadgimnazjalne w Inowrocławiu współtworzą:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi,
- Zespół Szkół im. błogosławionego księdza Władysława Demskiego - Liceum Katolickie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 im. Franciszka Zubrzyckiego,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego,
- Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Żeromskiego.

Zdawalność egzaminów zawodowych w inowrocławskich technikach w analizowanym okresie w zdecydowanej większości szkół wynosiła ponad 50%. Najwyższe wskaźniki zdanych egzaminów odnotowano w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej, natomiast najniższe w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Inowrocławiu. W roku szkolnym 2011/2012 najwięcej uczniów techników przystępujących do egzaminu zawodowego uzyskało dyplom w takich zawodach jak: technik hotelarstwa (87%), technik usług fryzjerskich (81%), technik analityk (80%), technik logistyki (80%) oraz technik rolnik (78%).

W grupie szkół zawodowych na pierwszym miejscu pod względem zdawalności egzaminów zawodowych uplasował się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Inowrocławiu, a zaraz po nim Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Inowrocławiu.

W szkołach zawodowych największą zdawalność w roku szkolnym 2011/2012 odnotowano w następujących zawodach: posadzkarz i elektryk – 100%, następnie sprzedawca (96,6%), monter instalacji i urządzeń sanitarnych (90,9%), murarz (90%).

Jednakże dane te są niższe niż średnia dla kraju, która wyniosła w lipcu 2015 r. 67%. Słabością inowrocławskiej edukacji w szkołach zawodowych i technicach jest od wielu lat otwieranie tych samych kierunków i kształcenie wielu osób o podobnym profilu, którzy mogą mieć problemy ze znalezieniem ofert na lokalnym rynku pracy. Uczniowie kształceni są w następujących zawodach: technik analityk, technik technologii żywności, technik teleinformatyk, technik elektronik, technik kucharz, technik usług fryzjerskich, technik kelner, technik hotelarstwa, technik organizacji turystycznej, fryzjer ze stylizacją paznokci, kucharz małej gastronomii, sprzedawca, murarz-tylnik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter konstrukcji budowlanych, technik budownictwa, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik geodeta, technik architektury krajobrazu, technik renowacji elementów architektury, technik urządzeń sanitarnych, kucharz, cukiernik, piekarz, ślusarz, stolarz, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

Lista ta koresponduje z danymi PUP za 2014 r., które określają listę zawodów, na terenie powiatu inowrocławskiego, dla których liczba bezrobotnych wynosi ponad 100 osób: brak zawodu 3904, sprzedawca 1098, robotnik gospodarczy 485, kucharz 393, technik ekonomista 389, ślusarz 290, krawiec 256, murarz 212, technik mechanik 183, pozostali mechanicy pojazdów samochodowych 183, kucharz małej gastronomii 178, fryzjer 175, zdobnik szkła 160, szwaczka 143, technik rolnik 134, technik handlowiec 127, robotnik budowlany 125, technik żywienia i gospodarstwa domowego 118, malarz budowlany 115, pakowacz 110, mechanik pojazdów samochodowych 107, stolarz 105, piekarz 104, tokarz w metalu 103.

Ponadto w Inowrocławiu istnieje możliwość kształcenia na poziomie wyższym na wydziale zamiejscowym Bydgoskiej Wyższej Szkoły Gospodarki – Wydział Zarządzania i Nauk Społecznych w Inowrocławiu.

Na terenie gminy funkcjonuje publiczne przedszkole w Jaksicach, ponadto dzieci w wieku przedszkolnym z terenu gminy uczęszczają do 5 oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych oraz do przedszkoli niepublicznych funkcjonujących w mieście Inowrocław. W związku z powyższym konieczny jest rozwój infrastruktury przedszkolnej w gminie.

Biorąc pod uwagę sytuację w obszarze edukacji przedszkolnej w IOF na terenie Gminy Inowrocław należy podjąć działania związane z rozwojem infrastruktury przedszkolnej, w celu zapewnienia miejsc przedszkolnych. Sytuacja na terenie Miasta Inowrocławia nie wymaga podjęcia działań w tym obszarze. Z danych GUS wynika, że w Gminie Inowrocław w roku szkolnym 2014/2015 zapewnionych było 155 miejsc podczas, gdy dzieci w wieku przedszkolnym było 223. Wskazuje to na duży niedobór miejsc przedszkolnych w Gminie Inowrocław, co wpływa na równość szans tych dzieci w dostępie do edukacji oraz może ograniczać aspiracje zawodowe rodziców.

Od roku szkolnego 2012/2013 na terenie gminy realizowany jest projekt „Mały artysta na wsi i w mieście II” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach którego z dniem 3 września 2012 r. na terenie Gminy Inowrocław otwarto 3 nowe przedszkola niepubliczne oraz jeden niepubliczny punkt przedszkolny. Partnerem Przedszkola Niepublicznego „Bim-Bam-Bino” s.c. z siedzibą w Toruniu w realizacji w/w projektu jest gmina Inowrocław:

- 1. Przedszkole Niepubliczne Bim-Bam-Bino w Turzanach (jeden oddział),

- 2. Przedszkole Niepubliczne Bim-Bam-Bino w Tupadłach (dwa oddziały),
- 3. Przedszkole Niepubliczne Bim-Bam-Bino w Jaksicach (dwa oddziały),
- 4. Niepubliczny Punkt Przedszkolny Bim-Bam-Bino w Górze (jeden oddział).

Sieć publicznych placówek miasta Inowrocławia uzupełniają placówki niepubliczne, które przedstawiają się następująco:

- Gimnazjum Katolickie przy Zespole Szkół Katolickich im. bł. ks. Władysława Demskiego, ul. Plebanka 18,
- Katolicka Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Władysława Demskiego, ul. Wojska Polskiego 20,
- Gimnazjum dla Dorosłych, ul. Krzywińskiego 7,
- Przedszkole Niepubliczne „Miś”, ul. Solankowa 29,
- Przedszkole Niepubliczne „Pod Tęczą”, ul. Łokietka 2,
- Przedszkole Niepubliczne „Stokrotka”, ul. Krzywińskiego 6,
- Przedszkole „U Natalki i Kubusia”, ul. Kasztelańska 17, ul. Kilińskiego 4, ul. Roosevelta 37a,
- Przedszkole Niepubliczne „Plastuś”, ul. Krzywoustego 23,
- Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi „Ciuchcia”, ul. Armii Krajowej 16,
- Przedszkole Niepubliczne „Krasnal”, ul. Przy Stawku 7,
- Przedszkole Niepubliczne „Juniorek”, al. 800-lecia 3,
- Przedszkole Niepubliczne „Duszek”, ul. Jagiellońska 22,
- Przedszkole Niepubliczne „Smyk”, ul. Magazynowa 23,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Froguś”, ul. Wojska Polskiego 5.

Łącznie do szkół i przedszkoli niepublicznych uczęszcza 982 uczniów. Wszystkie te placówki wpisane są do ewidencji placówek niepublicznych prowadzonej przez Miasto Inowrocław.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 zakłada, że ze względu na ogólnie niski poziom wykształcenia mieszkańców województwa, zamierza się wprowadzić regionalne standardy nauczania – zakładające, że zakres kształcenia oraz poziom wymagań od ucznia, będą w województwie wyższe od określonych ustawowo. Bardzo duże znaczenie ma promocja kształcenia, kierowana przede wszystkim do rodziców dzieci i młodzieży – mająca na celu wyrobienie przekonania o potrzebie, roli i znaczeniu wykształcenia oraz samorozwoju. W szczególności zamierza się promować nauki ścisłe (matematyczno-przyrodnicze), jako mające podstawowe znaczenie dla dziedzin gospodarki istotnych dla regionu (w tym zaliczanych do inteligentnych specjalizacji), ale także uczących logicznego myślenia, wpływających na kreatywność w życiu codziennym i zawodowym oraz stwarzających większe szanse sukcesu na rynku pracy.

Elementem poprawy procesu kształcenia, ale także promocji kształcenia, ma być sieć powiatowych centrów wiedzy – wyspecjalizowanych i dobrze wyposażonych laboratoriów (Centrów Innowacyjnej Edukacji, z interaktywnymi metodami nauczania, zwłaszcza z dziedziny geologii i historii szlaku bursztynowego), dzięki którym nastąpi wyjście ucznia i nauczyciela z układu klasowo-lekcyjnego na rzecz nauczania doświadczalnego. W centrach planuje się również realizację części zajęć w ramach podstawy programowej związanej z naukami ścisłymi.

Na poziomie największych miast przewiduje się rozwój specjalistycznych centrów nauki – Centrów Innowacyjnej Edukacji („mini-Koperników”; rozwój idei zapoczątkowanej przez toruńskie Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy). Dla centrum w Bydgoszczy wskazuje się profil działalności związanej z naukami o człowieku (ma to być placówka łącząca nauki biologiczne, medyczne i techniczne, której celem będzie promowanie innowacyjnych i interaktywnych metod nauczania o człowieku), natomiast dla centrów we Włocławku, Grudziądzu i Inowrocławiu zakres działalności zostanie ustalony, przy założeniu, iż oferta centrów nie powinna być wobec siebie konkurencyjna, a komplementarna, a poszczególne centra powinny współpracować w przygotowywaniu oferty edukacyjnej.

3.7. Wnioski

Uwarunkowania przestrzenne

Obszar posiada korzystne położenie, na skrzyżowaniu głównych tras komunikacyjnych i handlowych, w sąsiedztwie dużych ośrodków kulturalnych i gospodarczych – Torunia, Bydgoszczy i Włocławka, dające naturalne predyspozycje do rozwoju – szczególnie gospodarki, obsługi systemów transportowych oraz usług turystyczno-wypoczynkowych.

Inowrocław jest największym miastem województwa kujawsko-pomorskiego leżącym poza siecią dróg najwyższych klas. Dla poprawy dostępności zewnętrznej i integracji komunikacyjnej obszaru konieczna jest więc przebudowa dróg krajowych nr 15 i nr 25 (wraz z obwodnicą Inowrocławia).

Głównym elementem przyrodniczym miasta jest Osiedle Uzdrowskie, na obszarze którego wydzielone są trzy strefy ochrony uzdrowskiej oraz Park Solankowy o bardzo dużej wartości przyrodniczej, rekreacyjnej i estetycznej, co determinuje charakter obszaru.

Inowrocław wraz z gminą wiejską stanowi ważny ośrodek uzdrowski, turystyczno-rekreacyjny i kulturalny oraz przemysłowy. Miasto przy wsparciu gminy, umiejętnie łączy charakter uzdrowski z funkcją ośrodka gospodarczego.

Prawie cały obszar miasta (92%) posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zapewniające utrzymanie wysokiej jakości przestrzeni miasta, ochronę interesów publicznych oraz warunków prawno-przestrzennych rozwoju, w tym realizacji inwestycji.

Uwarunkowania przyrodnicze

Obszar jest terenem o małej zasobności w wody powierzchniowe oraz średniej zasobności w wody podziemne.

Na zanieczyszczenie powietrza mają wpływ przede wszystkim emisje antropogeniczne, wynikające z działalności człowieka - przemysłowe i komunikacyjne – liniowe, w tym pochodzące z transportu miejskiego. Miasto spełnia normy jakościowe powietrza dla miejscowości uzdrowskich, jednak

wskazane jest kontynuowanie działań mających na celu dalsze ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych oraz niskiej emisji.

Następstwem prowadzonej eksploatacji pokładów soli kamiennej są występujące w Inowrocławiu szkody górnicze, do których należy zaliczyć osiadanie gruntów na obszarze całego miasta.

Istotnym czynnikiem rozwoju Inowrocławia są występujące na terenie miasta wody lecznicze, które są wydobywane od grudnia 2012 r. Są to mineralne wody lecznicze „Inowrocławianka” i „Jadwiga”. Uznana wizytówką Inowrocławia jest park zdrojowy, zwany Parkiem Solankowym lub Solankami. Ma on powierzchnię ok. 85 ha i mieszczą się w nim wszystkie obiekty uzdrowiskowe i sanatoria, tężnia uzdrowiskowa, pijalnie wód mineralnych z własnych źródeł, palmiarnia, solankowy basen rekreacyjny Inowrocławska Terma, muszla koncertowa, teatr letni i tereny rekreacyjne, w tym m. in. korty tenisowe, park linowy i siłownia plenerowa, grillowisko, ogrody zapachowe z altaną, oczko wodne z plażą. Układ zieleni w obrębie miasta Inowrocławia można określić jako układ pierścieniowy. Istotnym elementem struktury zieleni są aleje drzew, łączące strefę ścisłej zabudowy staromiejskiej z Uzdrowiskiem.

Na terenie miasta nie występują obszary objęte formami ochrony przyrody⁷, poza pomnikami przyrody.

Uwarunkowania demograficzno-społeczne

Pod względem liczby ludności, Inowrocław jest piątym co do wielkości miastem województwa kujawsko-pomorskiego, z liczbą mieszkańców sięgającą ok. 76 tys. Obszar oddziaływania miasta jest wyraźnie większy niż tylko powierzchnia powiatu inowrocławskiego.

W Inowrocławiu, podobnie jak w większości polskich miast występują negatywne procesy demograficzne: utrzymujący się ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji, które wpływają na starzenie się społeczeństwa i spadek liczby mieszkańców. Czynniki te w istotny sposób wpływają na sytuację społeczno-ekonomiczną mieszkańców miasta. Odmienna sytuacja występuje na terenie gminy, gdzie liczba mieszkańców sukcesywnie rośnie, dzięki napływowi przede wszystkim ludności przynoszącej się z miasta. Dlatego też w sferze zainteresowania polityki społecznej winny znaleźć się głównie kwestie starzenia się lokalnej społeczności oraz niepełnosprawności.

W obszarze podstawowa opieka zdrowotna jest na dobrym poziomie. W mieście funkcjonuje Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Ludwika Błażka, który pod względem wielkości i rodzajów poszczególnych specjalności odpowiada szpitalowi wojewódzkiemu z II poziomu referencyjnego.

W mieście i gminie działają placówki stacjonarnej pomocy społecznej i dom pomocy społecznej. Część mieszkańców obszaru boryka się z problemami społecznymi. Ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego to główne powody przyznawania pomocy

⁷ o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy.

społecznej. Opieka społeczna w obszarze jest wystarczająca, jednakże ze względu na ilość problemów nie można zaniechać realizacji projektów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym realizowanych przy wsparciu środków unijnych.

W obszarze działa około 150 organizacji o charakterze pozarządowym, które istotnie wpływają na funkcjonowanie lokalnej społeczności, dlatego należy wziąć pod uwagę zwiększenie działań o charakterze partnerstw publiczno-pozarządowych.

Na terenie Inowrocławia realizowana jest rozbudowa istniejących osiedli mieszkaniowych. Sytuacja demograficzna w mieście (wyludnianie się miasta) nie powoduje mniejszego zapotrzebowania na inwestycje mieszkaniowe.

Mieszkaniowy zasób miasta pozostaje obszarem deficytowym i niedoinwestowanym. Na rozpatrzenie oczekuje kilkaset wniosków osób spełniających kryteria do ubiegania się o lokal z tego zasobu. Większość budynków stanowiących własność miasta oraz budynków prywatnych, którymi miasto zarządza w ramach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, wykazuje bardzo duże zużycie techniczne.

W związku z niżem demograficznym, co roku zmniejsza się liczba uczniów i liczba oddziałów w szkołach, co powinno bezpośrednio przełożyć się na korektę polityki oświatowej na terenie miasta i gminy. W analizowanym dziesięcioleciu liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych spadła odpowiednio o 34% i 30%.

Wzrasta liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego w 2012 r. w Inowrocławiu wynosił 80,7%, jest więc na podobnym poziomie, jak w innych dużych miastach. Jednakże liczba miejsc przedszkolnych jest na wystarczającym poziomie i nie ma potrzeby tworzenia nowych. Z danych Wydziału Oświaty i Sportu w. stanu na czerwiec 2016 wynika, że na 1925 dzieci urodzonych w latach 2010-2012 – do przedszkoli miejskich uczęszczało 1920 dzieci, a do oddziałów zerowych przy szkołach 105 dzieci, w tym 144 dzieci z terenu gminy wiejskiej.

Przedszkola – zarówno publiczne, jak i niepubliczne w roku szkolnym 2015/2016 posiadały wolne miejsca, nie odnotowano problemów z brakiem miejsc, jednakże w roku szkolnym 2016/2017 w związku ze zmianami ustawowymi ok. 80% 6-latków pozostało w przedszkolach wola rodziców. Spowodowało to wzrost liczby dzieci przedszkolnych i maksymalne obsadzenie przedszkoli oraz znaczny przyrost dzieci w podmiotach niepublicznych. Co nie będzie tendencją stałą biorąc pod uwagę sadek liczby urodzeń obecnych roczników dzieci przedszkolnych, który to w miarę obiektywnie przekłada się na liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli miejskich.

Biorąc pod uwagę sytuację w obszarze edukacji przedszkolnej w IOF na terenie Gminy Inowrocław należy podjąć działania związane z rozwojem infrastruktury przedszkolnej, w celu zapewnienia miejsc przedszkolnych. Sytuacja na terenie Miasta Inowrocławia nie wymaga podjęcia działań w tym obszarze.

W obszarze opieki nad dziećmi do lat 3, nie przewiduje się zadań, gdyż żłobki w mieście nie są zainteresowane realizacją działań z w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 8iv RPO, ponieważ

dysponują one jeszcze wolnymi miejscami i nie ma potrzeby tworzenia dodatkowych form opieki nad dziećmi.

Nauczyciele placówek oświatowych swoją działalność edukacyjną prowadzą w oparciu o własne programy autorskie i innowacje pedagogiczne mające na celu poprawę jakości pracy szkoły. Miasto i gmina zapewniają szkołom i przedszkolom odpowiednie warunki kadrowe i organizacyjne, niezbędne do realizacji tych działań. Szkoły i przedszkola wprowadzają nowoczesne metody i formy pracy z dziećmi.

Wykształcenie mieszkańców determinować będzie rozwój obszaru w kolejnych latach, dlatego konieczne jest dostosowanie programu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Inowrocław stanowi ważny ośrodek uzdrowiskowy i turystyczno-rekreacyjny. W mieście zlokalizowany jest zespół uzdrowiskowo-wypoczynkowy odwiedzany przez kuracjuszy z całej Polski i z zagranicy. Baza sanatoryjna w Inowrocławiu to nowoczesne placówki z szeroką bazą zabiegową. W ciągu roku w obiektach uzdrowiskowych leczy się i rehabilituje w zakresie kardiologii, reumatologii i schorzeń układu ruchu oraz gastrologii ok. 34 tysięcy kuracjuszy. W najbliższych latach prognozowany jest wzrost liczby odbiorców usług uzdrowiskowych, dlatego należy rozwijać zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, bazę noclegową (w tym również na terenie gminy) i sanatoryjną. W związku z projektowaną zmianą finansowania lecznictwa uzdrowiskowego⁸ wzrost kosztów leczenia w uzdrowiskach może wpłynąć negatywnie na popyt na rynku turystyki uzdrowiskowej.

Rysunek 13. Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich.

Źródło: Urząd Gminy Inowrocław

⁸ Projekt z dnia 19.04.2013 r. Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego.

Obszar posiada bogatą ofertę kulturalną. W mieście organizowanych jest wiele przedsięwzięć kulturalnych, także o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim. W gminie działa Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich.

Uwarunkowania rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej

Istniejąca sieć kolejowa i układ drogowy stwarza możliwość bezpośredniego dojazdu do wielu miejscowości i może być elementem sprzyjającym rozwojowi społeczno-gospodarczemu miasta i gminy, ale wymaga to wprowadzenia usprawnień i inwestycji w infrastrukturę komunikacyjną. Brakuje szybkiego dojazdu z Inowrocławia do dróg ekspresowych i autostrad.

Sieć dróg na terenie obszaru winna być przedmiotem dalszych inwestycji poprawiających ich jakość i dostępność dla komunikacji zbiorowej i indywidualnej. Fakt, że właścicielami dróg na terenie obszaru są samorządy różnych szczebli, wymaga tworzenia projektów inwestycyjnych opartych o partnerstwa publiczno-publiczne pomiędzy gminami, powiatem i samorządem wojewódzkim.

Podstawowym problemem komunikacyjnym jest przebieg przez miasto tranzytu na drogach krajowych nr 15 i nr 25, powodujący wzmożone natężenia ruchu w mieście, powstawanie zatorów, wzrost emisji zanieczyszczeń, hałas oraz stwarzający zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Jakość techniczna większości dróg w obszarze nie odpowiada normom, nawierzchnie nie są przystosowane do występującego natężenia ruchu drogowego (szczególnie droga krajowa nr 25), a tym samym nie zapewniają właściwego bezpieczeństwa użytkownikom dróg. Problemem wciąż pozostaje niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w strefie centrum miasta oraz na terenie osiedli mieszkaniowych.

Miasto jest strategicznym węzłem kolejowym w regionie zarówno w transporcie pasażerskim, jak i towarowym. Brak jest jednak bezpośrednich połączeń kolejowych z miastami na południu Polski (Kraków, aglomeracja Śląska) oraz Warszawą.

Wyjątkowy potencjał jakim jest infrastruktura uzdrowskowa, rekreacyjna i turystyczna, wymaga nie tylko działań na rzecz rozbudowy o sieci ścieżek rowerowych, czy rozbudowy lotniska do celów biznesowych i turystycznych, ale także stworzenia kompatybilności tej infrastruktury z ofertą uzdrowskową i sanatoryjną opartą o zasoby wód leczniczych, walory przyrodnicze i kulturowe.

W północno - wschodniej części miasta zlokalizowane jest lotnisko sportowo – usługowe, należące do Aeroklubu Kujawskiego. Na lotnisku kilkanaście razy do roku są organizowane zawody szybowcowe, paralotniowe i samolotowe. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego małe lotniska lokalne, w tym inowrocławskie są predysponowane do celów biznesowych i turystycznych (a przy okazji także dla rozwoju sportów lotniczych, celów szkoleniowych, czy rekreacyjnych).

Infrastruktura komunalna jest dobrze rozwinięta (poza brakami w sieci kanalizacyjnej na terenie gminy). Gospodarka odpadami na terenie obszaru jest uregulowana.

Możliwości wykorzystania energii odnawialnych na terenie obszaru są ograniczone. Do wykorzystywanych w tym zakresie środków należy stosowanie kolektorów słonecznych, pomp ciepła oraz biomasa jako paliwo w kotłach lub kominkach.

Uwarunkowania gospodarcze

Obszar charakteryzuje się niskim, na tle innych ośrodków w województwie, wskaźnikiem przedsiębiorczości liczonym jako liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. W strukturze branżowej działających firm zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowią podmioty prowadzące działalność handlową. Jest ich około 28% ogółu. Kolejną pod względem liczby podmiotów jest budownictwo, skupiające prawie 9 % ogółu. Trzecią grupę stanowią podmioty z działu opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Sfera przemysłowa zlokalizowana jest przede wszystkim w mieście, tworzą ją zarówno małe i średnie przedsiębiorstwa o profilu produkcyjno-usługowo-handlowym, jak i większe emitery zanieczyszczeń. Według analizy przestrzenno-funkcjonalnej miasta można na jego terenie wyróżnić dwie strefy przemysłowe: w południowej części miasta oraz w północno – zachodniej części jego granic, w okolicach ulic: Szklarskiej, Metalowców i Składowej.

Inowrocław jest zaliczany do najważniejszych ośrodków gospodarczych w regionie. O jego znaczeniu decyduje koncentracja potencjału przemysłu chemicznego, szklarskiego, poligraficznego, spożywczego oraz rozwijający się handel i usługi. Wśród liderów są firmy znane na rynku krajowym i zagranicznym. Ważnym dla rozwoju podmiotem jest garnizon wojskowy - Garnizon Inowrocław - jeden z największych pracodawców w obszarze. W najbliższych latach planowana jest rozbudowa garnizonu, która istotnie wpłynie na rozwój obszaru.

W obszarze utrzymuje się wysoki poziom bezrobocia, ze znacznym udziałem osób stosunkowo długo pozostających bez pracy. Rynek niewykorzystanej siły roboczej charakteryzuje się niskim udziałem osób uprawnionych do zasiłku. Kolejną cechą charakterystyczną rynku jest stosunkowo wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych (do 25 roku życia). Największe bezrobocie panuje wśród osób posiadających wykształcenie zawodowe lub nie posiadających żadnego wykształcenia.

Miasto posiada kompleksowo przygotowane tereny inwestycyjne, które zostały przygotowane w ramach unijnego projektu pn. Inowrocławski Obszar Gospodarczy (IOG), zlokalizowanych w różnych częściach miasta, w formie trzech stref gospodarczych. Analiza wskaźników potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej plasuje Inowrocław na wysokiej pozycji na tle województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu Inowrocławskiego. Natomiast na tle innych ośrodków miejskich w województwie Inowrocław wypada przeciętnie, miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, ale doinwestowania wymaga przede wszystkim infrastruktura społeczna. Władze miasta stosują preferencyjne mechanizmy finansowe dla inwestorów, prowadzą aktywną politykę promocyjną i informacyjną. Gmina nie posiada terenów inwestycyjnych, w związku z powyższym wskazane jest ich zorganizowanie.

4. ANALIZA SWOT

4.1. Podstawowe informacje

Analiza SWOT na poziomie ogólnym jest procedurą analityczną pozwalającą na gromadzenie i porządkowanie danych oraz przejrzystą ich prezentację.

Najczęściej jednak analiza SWOT traktowana jest jako narzędzie analizy strategicznej służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju badanego obiektu (np.: przedsiębiorstwa, projektu, kraju lub dowolnego obszaru, podmiotu) ze względu na cel działania, w wyniku przeprowadzenia badania otoczenia obiektu oraz jego wnętrza poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników wobec obiektu oraz zależności między nimi.

Istotą analizy SWOT jest:

- Identyfikacja czynników które mogą wpływać na funkcjonowanie obiektu oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

mocne strony - S (Strengths) - mocna strona to czynnik wewnętrzny (cecha obiektu), czyli to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,

słabe strony - W (Weaknesses) - słaba strona to czynnik wewnętrzny (cecha obiektu), czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę obiektu,

szanse - O (Opportunities) - szansa to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,

zagrożenia - T (Threats) - zagrożenie to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

- Wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia celów obiektu przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.⁹

Analiza została sporządzona w oparciu o założenia wynikające ze *Strategii Rozwoju Miasta Inowrocławia do 2020 r.* oraz *Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2013-2020 (Diagnozy Strategicznej Gminy Inowrocław)*.

⁹ <http://analiza-swot.pl/>

4.2. Analiza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Atrakcyjna lokalizacja w centrum kraju,Miasto jako ważny ośrodek uzdrowiskowy, rozwinięta baza turystyczna,Atrakcyjne tereny rekreacyjne, wypoczynkowe i obiekty sportowe miasta,Korzystne położenie komunikacyjne (drogowe, kolejowe),Koncentracja przemysłu chemicznego, szklarskiego, poligraficznego, maszynowego i spożywczego oraz rozwijający się handel i usługi,Dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna (poza siecią kanalizacyjną i gazową gminy),Bogata oferta edukacyjna,Bogata oferta kulturalna,Wysoki wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej miasta,Utworzenie w Inowrocławiu Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych,Wyspecjalizowane kadry pomocy społecznej,Duża liczba organizacji pozarządowych.	<ul style="list-style-type: none">Brak statusu powiatu grodzkiego miasta,Braki w infrastrukturze komunikacyjnej (brak obwodnicy, brak szybkiego dojazdu do dróg ekspresowych i autostrad, zły stan techniczny dróg, niewystarczająca liczba parkingów, mała ilość ścieżek rowerowych),Noteć i jej dolina stanowią istotną barierę terenową, wpływająca na podział strukturalny gminy,Bardzo duże rozdrobnienie osadnictwa,Wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym,Niewystarczający poziom skanalizowania gminy,Brak własnych terenów inwestycyjnych gminy,Utrzymujący się problem niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza,Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej,Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Możliwość pozyskania dofinansowania ze środków unijnych w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020,Wsparcie w ramach rozwoju polityki regionalnej rozwoju gospodarczego Inowrocławia, w celu przezwyciężenia wysokiej nierównowagi na rynku pracy,Plany rozwoju jednostki wojskowej,Wzrastający wskaźnik przedsiębiorczości,Rozwijający się sektor turystyki zdrowotnej (uzdrowiskowej, rehabilitacyjnej, wellness, odnowy biologicznej),Możliwość rozwoju lotniska Aeroklubu Kujawskiego w celach turystycznych i biznesowych,Planowane w strategii wojewódzkiej	<ul style="list-style-type: none">Utrzymujące się niekorzystne procesy demograficzne (starzenie się społeczeństwa, spadek liczby mieszkańców w mieście, drenaż intelektualny),Utrzymywanie stanu marginalizacji województwa, a zatem także miasta Inowrocław przez rząd w zakresie realizacji inwestycji - głównie realizacji przedsięwzięć w zakresie transportu,Rosnąca konkurencja wśród miejscowości uzdrowiskowych,Malejący udział nakładów na lecznictwo uzdrowiskowe w budżecie państwa i niekorzystne rozwiązania prawne (zmiana finansowania lecznictwa uzdrowiskowego),Niekorzystne prognozy dotyczące struktury

<p>usprawnienia/ uzupełnienia sieci drogowych oraz poprawa dostępności zewnętrznej,</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Stała współpraca sektora publicznego z pozarządowym,▪ Duże zainteresowanie terenami pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe,▪ Przebudowa DK 15 do standardu GP 2/2,▪ Możliwość współpracy z innymi podmiotami samorządowymi,▪ Rozwój turystyki.	<p>wiekowej społeczności (tendencja wykazująca starzenie się społeczności),</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Migracje młodych mieszkańców do dużych ośrodków aglomeracyjnych oraz za granicę.
--	--

Analiza korelacji mocnych i słabych stron Inowrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego z możliwymi szansami i zagrożeniami wykazała, że najważniejszą strategią jest strategia ofensywna. Władze miasta Inowrocław i gminy Inowrocław powinny koncentrować się na wykorzystaniu mocnych stron i za pomocą atutów Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia wykorzystywać szanse rozwoju, a rosnące możliwości przekładać na dalsze rozwijanie mocnych stron.

5. CELE I PRIORYTETY

5.1. Cel strategiczny

Szeroko rozumiana poprawa jakości życia mieszkańców Inowrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego wymaga wieloaspektowych działań w trzech sektorach: publicznym, gospodarczym i społecznym. Rozwijana infrastruktura publiczna, pozwalająca przełamać bariery przestrzenne, ma istotny wpływ na możliwości rozwoju gospodarczego. Sfera gospodarcza determinuje natomiast funkcjonowanie rynku pracy, co przekłada się na możliwości rozwoju społecznego. Z kolei od rozwoju społecznego zależy sposób wykorzystania lokalnych zasobów, czy w celach komercyjnych, czy też dla zachowania dziedzictwa naturalnego i kulturowego, jak również przyszłe funkcjonowanie mieszkańców w analizowanym obszarze.

Konieczna jest współpraca samorządów miasta i gminy, która ułatwi kompleksowe rozwiązanie istniejących problemów oraz wzmocni efektywność realizowanych działań. Współpraca ta powinna być podporządkowana następującemu celowi strategicznemu:

**STWORZENIE MIESZKAŃCOM INOWROCŁAWSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO
ATRAKcyJNEGO Miejsca Zamieszkania, ZapewniaJĄCEGO DoskonaŁE Warunki
DO PRACY, NAUKI I WYPOCZYNKU.**

Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. będzie stanowiła ważne narzędzie informowania, wdrażania, koordynowania i kontroli w odniesieniu do procesu rozwojowego.

W szczególności *Strategia* będzie umożliwiała:

- identyfikację i formułowanie problemów ważnych dla danego obszaru wraz ze wskazaniem sposobów ich rozwiązywania lub łagodzenia,
- formułowanie celów rozwoju,
- kreowanie nowych sposobów działania,
- wskazywanie zagadnień gospodarczych, w tym problemów istotnych dla tego obszaru,
- wskazanie rodzajów działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia,
- zidentyfikowanie i podjęcie działań na rzecz wzmocnienia i utrzymania stałej przewagi konkurencyjnej,
- wykreowanie instrumentów na rzecz sprawnego zarządzania.

Zadaniem *Strategii* będzie dostarczenie podstaw racjonalnego działania służących rozwiązywaniu między innymi problemów społecznych, gospodarczych, klimatycznych i demograficznych. *Strategia* stanowi jakościową koncepcję przyszłości, jest zbiorem celów (strategicznego i szczegółowych),

priorytetów inwestycyjnych i konkretnych zadań. Opracowywanie koncepcji *Strategii* następuje w oparciu o proces planowania przyszłego rozwoju.

Z tego powodu wyżej wykazany cel strategiczny został uzupełniony następującymi celami szczegółowymi:

- 1.1. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i w sektorze mieszkaniowym.
- 1.2. Promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO₂.
- 1.3. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej.
 - 2.1. Zmniejszenie uciążliwości transportu publicznego.
 - 2.2. Zwiększenie znaczenia transportu rowerowego.
- 3.1. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich, oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych i ich zachowanie.
- 4.1. Zmniejszenie skali wykluczenia i zwiększenie zatrudnienia przez aktywizowanie społeczności lokalnych i osób wykluczonych.
- 4.2. Zwiększenie zatrudnienia i przyspieszenie włączenia społecznego przez rozwój usług społecznych.
- 4.3. Wzrost aktywności zawodowej osób powracających na rynek pracy.
- 5.1. Poprawa jakości edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego.
- 5.2. Poprawa jakości kształcenia zawodowego.
- 5.3. Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym.

Wybór priorytetów inwestycyjnych wdrażających cel strategiczny i wyżej wymienione cele szczegółowe uwzględnia wymagania określone w odpowiednich regulacjach Unii Europejskiej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (obecnie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju) oraz Instytucji Zarządzającej *Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* oraz dokumentach strategicznych. Mając na uwadze te uwarunkowania, powyższy cel strategiczny wraz z celami szczegółowymi wdrażany będzie przez pięć priorytetów inwestycyjnych:

- Priorytet inwestycyjny 1. Środowisko.
- Priorytet inwestycyjny 2. Transport.
- Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja.
- Priorytet inwestycyjny 4. Społeczeństwo.
- Priorytet inwestycyjny 5. Edukacja.

Miarą osiągnięcia celu strategicznego są następujące wskaźniki monitoringu:

- wzrost liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia,
- wzrost liczby turystów odwiedzających Obszar Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia,
- dodatnie saldo migracji wewnętrznych.

5.2. Osie priorytetowe

5.2.1. Oś priorytetowa 1. Środowisko

Cel szczegółowy 1.1.

ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I W SEKTORZE MIESZKANIOWYM

Typy projektów:

- kompleksowa modernizacja energetyczna budynków - wsparcie przedsięwzięć polegających na przeprowadzeniu audytu energetycznego, kompleksowej modernizacji energetycznej wraz z wykorzystaniem instalacji OZE i wymianą źródeł ciepła,
- wspieranie działań zmierzających do wykorzystania odnawialnych źródeł energii w mieszkalnictwie,
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (energia wiatrowa, wodna, słoneczna, geotermalna, organiczna/biomasa, inna),
- działania informacyjno-edukacyjne, podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie oszczędności i poszanowania energii, a także efektów podejmowanej interwencji,
- wykorzystanie odpadów jako źródła energii.

Cel szczegółowy 1.2.

PROMOWANIE STRATEGII NISKOEMISYJNYCH POPRZEZ POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I ZMNIEJSZENIE EMISJI CO₂

Typy projektów:

- obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich oraz na obszarach pozamiejskich,
- realizacja zintegrowanych niskoemisyjnych strategii i planów działań dotyczących zrównoważenia energetycznego dla obszarów miejskich, w tym publicznych systemów oświetleniowych,
- działania promujące korzystanie z systemów transportu publicznego oraz działania edukacyjno-informacyjne skierowane do mieszkańców, służące pobudzeniu świadomości i zwiększeniu odpowiedzialności społecznej za jakość środowiska naturalnego.

Cel szczegółowy 1.3.

POPRAWA STANU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ

Typy projektów:

- kompleksowa realizacja planów gospodarki wodno-ściekowej,
- wsparcie budowy systemów indywidualnych oczyszczania ścieków,

- budowa i modernizacja linii wodociągowych (systemy zaopatrzenia w wodę, ujęcia i stacje uzdatniania wody),
- zakup urządzeń i aparatury służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu i przesyłowi wody,
- minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych.

Uzasadnienie

Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków w sektorze mieszkaniowym

Celem interwencji jest zmniejszenie emisyjności poprzez zwiększenie efektywności energetycznej oraz wzrost udziału OZE - realizacja tzw. celów klimatycznych Europy.¹⁰

W szczególności, ze względu na uzdrowiskowy charakter miasta wskazana jest dbałość o środowisko naturalne, a zwłaszcza jakość powietrza.

Jednocześnie realizacja działań Osi Priorytetowej przyczyni się do poprawy konkurencyjności gospodarki dzięki zmniejszeniu energochłonności sektora publicznego oraz zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego (poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną oraz dywersyfikację źródeł energii w kierunku energii odnawialnej).¹¹ Będzie to miało pozytywny wpływ na sferę gospodarczą, a tym samym przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia.

Oprócz stosowania alternatywnych źródeł energii, dla zbilansowania jej podaży i popytu, korzystne jest wprowadzenie oszczędności zużycia energii na poziomie pojedynczego budynku, zwłaszcza wobec prognozowanego wzrostu zapotrzebowania na energię w skali całej gospodarki kraju. Zasadniczym problemem obok celu, jakim jest zmniejszenie energochłonności gospodarki – jest także kwestia efektywności energetyki, której upowszechnienie jest niezbędne do wzrostu konkurencyjności.¹²

Finansowanie inwestycji dotyczących termomodernizacji może się w większym stopniu i najszybciej przyczynić do wypełnienia celu wynikającego ze *Strategii Europa 2020*, czyli zmniejszenia o 20% zapotrzebowania na energię.

Opracowanie Krajowej Agencji Poszanowania Energii (KAPE) wskazuje na pierwszym miejscu potrzebę termomodernizacji, przy czym podkreślana jest potrzeba wykonywania tzw. głębokiej termomodernizacji (deep retrofitting), związanej z wykorzystaniem technologii odzysku ciepła i wysokimi parametrami termoizolacyjności, która przynosi znaczne oszczędności energii w porównaniu ze standardową termomodernizacją, która przynosi oszczędność około 30% energii.¹³ Standardowa termomodernizacja może wykluczyć albo opóźnić przeprowadzenie głębokiej renowacji budynku, podnosząc przy tym jej koszty ze względu na podwójną inwestycję w jednym budynku. Wspierana powinna być zatem renowacja przynosząca wyższą efektywność energetyczną w jednej inwestycji lub w inwestycji podzielonej na etapy, ale w rezultacie prowadzącej do głębokiej

¹⁰ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 (Założenia Umowy partnerstwa).

¹¹ Programowanie... op.cit., str. 27.

¹² Raport „Polska 2030 Wyzwania rozwojowe”, http://zds.kprm.gov.pl/sites/default/files/wyzwanie_5_0.pdf, s. 174.

¹³ EFEKTYWNE FUNDUSZE... op.cit., 14.

termomodernizacji. W tym celu działania powinny sprowadzać się do termomodernizacji, w szczególności głębokiej termomodernizacji, która poprzez rozproszone inwestycje może przyczynić się do realizacji celu 20% oszczędności energii w końcowym zużyciu, w stopniu wyższym niż poprzez realizację innych inwestycji. Co będzie miało również znaczący wpływ na zmniejszenie emisji CO₂ do atmosfery.

Termomodernizacja jest rodzajem inwestycji proekologicznych, który budzi najmniej kontrowersji z punktu widzenia gospodarstwa domowego i jego obciążenia, a jednocześnie, ze względu na generowane oszczędności, może być wspierana, choćby częściowo, poprzez instrumenty finansowe. W działaniach termomodernizacyjnych pod uwagę powinny być brane także wspólnoty mieszkaniowe oraz spółdzielnie mieszkaniowe, bowiem to właśnie mieszkalnictwo przyczynia się do znacznej emisji szkodliwych substancji do powietrza. Niezbędne są także działania prowadzące do zmniejszenia zapotrzebowania na energię oraz ograniczenie strat podczas przesyłu, np. poprzez instalację mikroźródeł energii u konsumentów energii.¹⁴ Zmniejszeniu emisji szkodliwych substancji do powietrza służyć może nie tylko termomodernizacja, ale przede wszystkim wymiana źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku, np. ogrzewanie gazowe. Dofinansowana może być także likwidacja lokalnych źródeł ciepła, tj. indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych, kotłowni zasilających kilka budynków oraz kotłowni osiedlowych i podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej lub zastąpienie ich przez źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła. O ile termomodernizacja nie budzi sprzeciwu społecznego, to wymiana czynnika grzewczego wiąże się także ze zmianą paliwa lub koniecznością podłączenia do sieci ciepłowniczej i w rezultacie wyższymi opłatami za ogrzewanie po stronie beneficjentów ostatecznych. To zaś wiąże się z ryzykiem małego zainteresowania realizacją inwestycji. Z drugiej strony budowa, remont, modernizacja komunalnych sieci ciepłych powinna być realizowana w częściach miast (o zwartej zabudowie wielorodzinnej), ogrzewanych przez małe lokalne kotłownie i piece kaflowe, w szczególności na obszarach o przekroczonych dopuszczalnych i docelowych poziomach zanieczyszczeń powietrza. W przypadku małego zainteresowania podłączaniem do sieci ciepłych lub wymianą pieców na ekologiczne, zwłaszcza ze strony indywidualnych gospodarstw domowych, środki powinny być skierowane w większym stopniu na termomodernizację.

Termomodernizacja może być też odpowiedzią na spodziewany wzrost ceny energii, związany z koniecznością poniesienia w najbliższych latach przez Polskę olbrzymich kosztów modernizacji energetycznej infrastruktury wytwórczej i przesyłowej. Im termomodernizacja będzie lepiej przeprowadzona, tym mniejsze będzie zapotrzebowanie na coraz droższą energię. Kosztami modernizacji sieci elektroenergetycznych zostaną obciążeni konsumenci energii w postaci wzrostu taryf i opłat. Może to spowodować zubożenie części społeczeństwa i pogorszenie warunków socjalnych, z uwagi na niedogrzewanie mieszkań, a tym samym może się pogłębić zjawisko ubóstwa energetycznego.¹⁵ Poprawa efektywności energetycznej (nie tylko budynków) zmniejszyłaby potrzeby modernizacyjne oraz koszty związane z wytwarzaniem i przesyłem energii. Pozwoliłaby też na

¹⁴ Ibidem, str. 15.

¹⁵ „Poprawa efektywności energetycznej budynków – fanaberia czy konieczność?” – opracowanie Koalicji Klimatycznej, materiał konferencyjny, s. 3.

utrzymanie na akceptowalnym poziomie obciążenia użytkowników energii opłatami.¹⁶ To jest główny argument wskazujący na priorytetowy charakter inwestycji w efektywność energetyczną.

Oszczędność zużycia energii oraz rozproszenie jej źródeł ma na celu zmniejszenie ryzyka awarii zasilania (blackoutu) oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji, w tym emisji CO₂. Chcąc efektywnie interweniować za pomocą funduszy unijnych, należy wyznaczyć bazowe kryteria dla inwestycji, które uzyskają dofinansowanie w kolejnej perspektywie. Według raportu Koalicji klimatycznej istotne jest, aby warunkiem bazowym dla dofinansowania projektów z zakresu efektywności energetycznej był opracowany przez beneficjenta plan gospodarowania energią oraz wykonanie audytu energetycznego. Istotne jest również podnoszenie świadomości społecznej w zakresie oszczędnego użytkowania energii.

Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO₂

Wspierane będą inwestycje w m.in. energooszczędne oświetlenie uliczne. Wspierane będą działania podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza.

Wszystkie projekty dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego będą musiały uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategię lub kompleksowe plany gospodarki niskoemisyjnej dla Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia.

Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej

Wsparcie uzyskają kompleksowe projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej z uwzględnieniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociągowymi, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, budowę oczyszczalni ścieków lub podwyższenie parametrów już istniejących oczyszczalni, wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi z oczyszczalni komunalnych przez wspieranie metod przetwarzania osadów ściekowych i ich optymalnego zagospodarowania. W terenach zabudowy rozproszonej wsparcie uzyskają indywidualne systemy oczyszczania ścieków (na obszarach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna).

Tryb wyboru projektów

Projekty wybierane będą w trybie konkursowym.

¹⁶ Ibidem, s. 3.

5.2.2. Oś priorytetowa 2. Transport

Cel szczegółowy 2.1.

ZMNIJSZENIE UCIAŹLIWOŚCI TRANSPORTU PUBLICZNEGO

Typy projektów:

- rozwijanie transportu multimodalnego (np. centra przesiadkowe, park&ride),
- inwestycje w infrastrukturę i tabor „czystej” komunikacji publicznej,
- wprowadzanie niskoemisyjnych paliw i technologii w systemie transportu publicznego i służb miejskich,
- ograniczanie i uspokajanie ruchu samochodowego w mieście.

Cel szczegółowy 2.2.

ZWIĘKSZENIE ZNACZENIA TRANSPORTU ROWEROWEGO

Typy projektów:

- budowa, rozbudowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych,
- budowa parkingów rowerowych (bike&ride).

Uzasadnienie

Zmniejszenie uciążliwości transportu i zwiększenie znaczenia transportu rowerowego

Na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji, jak również zmniejszenie hałasu, pozytywny wpływ mają działania wynikające z programów ochrony powietrza, opracowane dla terenów, w których odnotowano przekroczenia norm. Realizacja programów ochrony powietrza to nie tylko termomodernizacja, wymiana czynników grzewczych, czy rozbudowa sieci ciepłowniczych, ale także wiele działań regulujących ruch pojazdów w aglomeracjach. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza, są ściśle związane z inwestycjami w zakresie transportu. Ze względu na zwiększającą się liczbę pojazdów, niezbędne są: ograniczenie i upłynnienie ruchu oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza granice miasta i zmniejszenie uciążliwości pojazdów. Celem interwencji jest przesunięcie ruchu odbywanego za pomocą motoryzacji indywidualnej na rzecz ruchu niezmotoryzowanego i komunikacji zbiorowej. Promowane powinny być rozwiązania prowadzące do zrównoważonej mobilności, w tym inwestycje w infrastrukturę i tabor „czystej” komunikacji publicznej, a także udogodnienia dla podróży multimodalnych (kompleksowe inwestycje służące ruchowi pieszemu i rowerowemu obejmujące, np.: centra przesiadkowe, parkingi rowerowe, parkingi park&ride), udogodnienia dla ruchu niezmotoryzowanego (pieszego i rowerowego).

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z transportu będzie miało pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców, w tym ochronę zdrowia oraz na przestrzeń publiczną w mieście i jego obszarze funkcjonalnym.

Tryb wyboru projektów

Projekty wybierane będą w trybie konkursowym i pozakonkursowym.

5.2.3. Oś priorytetowa 3. Rewitalizacja

Cel szczegółowy 3.1.

WSPIERANIE REWITALIZACJI FIZYCZNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ UBOGICH SPOŁECZNOŚCI I OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH, ORAZ ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA ZASOBÓW NATURALNYCH I KULTUROWYCH I ICH ZACHOWANIE

Typy projektów:

- likwidowanie izolacji oraz zatrzymanie dalszej degradacji terenów problemowych i funkcjonalnie z nimi powiązanych,
- rewitalizacja zasobów zabytkowych,
- odnowa tkanki miejskiej powiązanej z nadaniem i wzmocnieniem nowych funkcji społeczno-gospodarczych na obszarach problemowych miasta,
- wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych walorów środowiskowych i kulturowych regionu pod kątem komercyjnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu (np. produkt regionalny), w tym poprzez dofinansowanie działalności i rozwój centrów informacji turystycznej i kulturalnej.

Uzasadnienie

Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni miejskiej

Istotną potrzebą jest rewitalizacja i rekultywacja zdegradowanych obszarów miejskich i innych, funkcjonalnie z nimi powiązanych i zidentyfikowanych jako problemowe, w celu przywrócenia im walorów użyteczności gospodarczej, społecznej oraz rekreacyjnej.

Aby sprostać zidentyfikowanym w diagnozie wyzwaniom, niezwykle istotnym jest przeprowadzenie działań pozwalających na realizację programów ożywienia gospodarczego, a także na rzecz rozwiązania kwestii społecznych, występujących na obszarach problemowych, uwzględnionych w *Lokalnych Programach Rewitalizacji*. O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej, czy przestrzennej danego obszaru, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Wskaźnikiem identyfikacji obszaru, jako problemowy jest występowanie, co najmniej trzech niekorzystnych zjawisk społecznych: wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, wysoka stopa długotrwałego bezrobocia, niekorzystne tendencje demograficzne, niski poziom wykształcenia, wysoki poziom przestępczości i wykroczeń, degradacja środowiska oraz mała aktywność gospodarcza. Dodatkowo, musi występować niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego lub niski poziom wydajności energetycznej budynków.

W celu zapobieżenia dalszej degradacji terenu planowane są działania zmierzające do przekształcenia i wykorzystania obszarów problemowych do celów społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz kulturalnych. Działania rewitalizacyjne będą podporządkowane rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych - a także traktowane jako element uzupełniający dla realizacji tych celów.

Kwestie społeczne powinny obejmować działania na rzecz aktywizacji środowisk młodzieżowych, kobiet, osób 50+, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem. Kwestie gospodarcze mogą dotyczyć wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspierania gospodarki społecznej, podejmowania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników. W zakresie rewitalizacji środowiskowej interwencje będą dedykowane rekultywacji terenów zanieczyszczonych lub zdegradowanych, mających na celu stworzenie warunków do ich ponownego zagospodarowania. Natomiast w zakres rewitalizacji fizycznej wchodzić będą zadania dotyczące odnowy części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, i adaptacji zdegradowanych obiektów. Działania rewitalizacyjne muszą być powiązane z poprawą efektywności energetycznej budynków.

Rysunek 14. Inowrocławska Terma.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

Projekty z zakresu rewitalizacji będą realizowane jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów danego obszaru. Działania te nie mogą być odseparowane od użytkowników przekształcanego terenu, którzy świadomi zmian zachodzących w ich otoczeniu muszą być włączani w ciąg przemian, których celem jest nie tylko zagospodarowanie obszaru będącego polem działań, ale również aktywizacja społeczności lokalnych. Dzięki takiemu podejściu następuje poprawa jakości

korzystania z przestrzeni¹⁷, likwidowanie izolacji obszarów problemowych od pozostałych obszarów miejskich oraz poprawa ich estetyki, w szczególności przyrodniczej. Z powyższego wynika, iż integralną część rewitalizacji stanowi rekultywacja. Prowadzone działania będą miały na celu m.in. zabezpieczenie przed niekontrolowanym przedostaniem się zanieczyszczeń przemysłowych do wód gruntowych, oraz niwelowanie następstw zasklepienia gleb, co przyczyni się do zatrzymania dalszej degradacji tych terenów.

Niezwykle istotnym dla poprawy sytuacji, jest podjęcie działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na potrzebę rozwiązywania problemów w sposób kompleksowy. W ramach rewitalizacji prowadzony powinien być szereg wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających interwencji, mających na celu wywołanie efektu społecznego na zidentyfikowanym obszarze problemowym. Działania infrastrukturalne stanowić powinny środek do osiągnięcia celu ogólnego, jakim jest zwiększenie szans na wszechstronny rozwój lokalny, przekładający się na wzrost komfortu życia mieszkańców.

Tryb wyboru projektów

Projekty wybierane będą w trybie konkursowym i pozakonkursowym.

5.2.4. Oś priorytetowa 4. Społeczeństwo

Cel szczegółowy 4.1.

ZMNIEJSZENIE SKALI WYKLUCZENIA I ZWIĘKSZENIE ZATRUDNIENIA PRZEZ AKTYWIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH I OSÓB WYKLUCZONYCH

Typy projektów:

- integracja osób zagrożonych wykluczeniem i rodzin z dysfunkcjami, ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową,
- ułatwienie dostępu do zatrudnienia osób z rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, z osobami niepełnosprawnymi, osobami starszymi oraz innymi osobami niesamodzielnymi,
- wspieranie zintegrowanych działań instytucji, urzędów i przedsiębiorstw na rzecz aktywizacji zawodowej osób w szczególności w trudnej sytuacji na rynku pracy i osób dotychczas nieaktywnych,
- zwiększenie dostępu do oparcia psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności wspierającymi aktywność zawodową.

Cel szczegółowy 4.2.

ZWIĘKSZENIE ZATRUDNIENIA I PRZYSPIESZENIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO PRZEZ ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH

¹⁷ (Źródło: Burdzik, T. (2012). Przemiany przestrzeni a społeczny wymiar miasta. Z badań nad wpływem antropopresji na środowisko, XIII, s. 20. http://skng.wnoz.us.edu.pl/tom_13.pdf)

Typy projektów:

- wsparcie na rzecz poprawy dostępu do usług opiekuńczych nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi,
- wsparcie na rzecz poprawy dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacji leczniczej służącej przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- inicjatywy ukierunkowane na rozwój i poprawę dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej,
- wspieranie rozwoju usług społecznych o charakterze środowiskowym dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem [usługi inne niż opiekuńcze i zdrowotne],
- zwiększenie zakresu i jakości usług świadczonych przez jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej i jednostek wsparcia rodziny z zakresu wsparcia rodziny, usług opiekuńczych i zdrowotnych.

Cel szczegółowy 4.3.

WZROST AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ OSÓB POWRACAJĄCYCH NA RYNEK PRACY

Typy projektów:

- wsparcie tworzenia i funkcjonowania podmiotów świadczących usługi opieki nad dziećmi,
- wspieranie aktywizacji osób powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich/wychowawczych,
- wsparcie w zakresie wdrożenia elastycznych form zatrudnienia.

Uzasadnienie

Zmniejszenie skali wykluczenia i zwiększenie zatrudnienia przez aktywizowanie społeczności lokalnych i osób wykluczonych

Kapitał ludzki jest warunkiem rozwoju gospodarczego. Tymczasem postępuje proces starzenia się społeczeństwa oraz zmniejszania się liczby osób aktywnych zawodowo. Wsparcie przeciwdziałające starzeniu się społeczeństwa i pogarszaniu się relacji liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czy produkcyjnym może okazać się niewystarczające do utrzymania tempa rozwoju. Konieczne więc jest zastosowanie odpowiednich narzędzi, dostosowujących potencjał kapitału ludzkiego do zmieniających się warunków demograficznych. Z jednej strony będą to narzędzia umożliwiające wydłużenie aktywności ekonomicznej osób już aktywnych, z drugiej zaś wsparcie kierowane do grup społecznych, w dużej mierze pozostających poza rynkiem pracy, a tym samym narażonych na wykluczenie społeczne i niską jakość życia. Konieczne jest więc opracowanie rozwiązań służących poprawie zatrudnienia przez osoby, które obecnie ze względu na niskie kwalifikacje, stan zdrowia, miejsce zamieszkania, niedostępność do usług społecznych, stan rodziny pozbawione są możliwości zatrudnienia.

Wsparcie powinno być skoncentrowane także na najbardziej dyskryminowanych grupach, w tym w szczególności na osobach niepełnosprawnych, w tym z wyższym stopniem niepełnosprawności, młodzieży i innych grupach szczególnego ryzyka wykluczenia. Intensywne, wszechstronne i zindywidualizowane wsparcie (odpowiednio uregulowane w przepisach) jest niezbędne do

zapewnienia redukcji ubóstwa, które jest jednym z celów nowej perspektywy finansowej 2014-2020. Wobec niewystarczającej skuteczności dotychczasowych działań (np.: statystyki dotyczące długotrwałego bezrobocia, liczby osób otrzymujących świadczenia społeczne, wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych), osoby potrzebujące powinny korzystać z bardziej złożonych projektów, wsparcia efektywnej pracy, nawet kosztem droższych projektów. W stosownych przypadkach, poza doradztwem, poradnictwem, kształceniem i szkoleniem zawodowym, należy zapewnić środki towarzyszące, np. usługi opiekuńcze, usługi zdrowotne.

Zwiększenie zatrudnienia i przyspieszenie włączenia społecznego przez rozwój usług społecznych

Działania związane z rozwojem usług społecznych, działania organizacyjne, szkoleniowe i informacyjne realizowane równolegle ze wsparciem dla infrastruktury usług, wsparcie procesu deinstytucjonalizacji i rozwoju środowiskowych form opieki przyczynia się do zwiększenia i wyrównywania dostępności pomocy oraz zwiększa samodzielność funkcjonowania zarówno osób zależnych, jak też ich otoczenia. Ważnym ogniwem tych działań powinno być rozwijanie usług realizowanych w placówkach dziennego pobytu, które tworzą warunki do integracji społecznej osób w nich przebywających, a także dają szansę zatrudnienia osobom bez pracy – przez możliwość zatrudnienia w tych placówkach, a przede wszystkim przez zapewnienie opieki osobom niesamodzielnym i możliwość podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Zwiększenie aktywności podmiotów ekonomii społecznej w realizacji zadań z zakresu integracji społecznej i zawodowej na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Ważną rolę w realizowaniu celu wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem mogą odegrać podmioty ekonomii społecznej, które realizują zadania, m.in. związane z: zapewnieniem dostępu do podstawowych usług społecznych, w tym osobom w trudnej sytuacji; przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu; tworzeniem nowych miejsc pracy, w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; rozwijaniem gospodarki lokalnej; rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

Na obszarach problemowych, gdzie procesy degradacji nakładają się na zjawiska wykluczenia społecznego, wdrożone będą działania odzwierciedlające specyficzne zdiagnozowane potrzeby regionalne. W ramach kompleksowych przedsięwzięć wspierane będą działania ukierunkowane na rozwój i podniesienie jakości życia społeczności lokalnych i walkę z ubóstwem, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę usług społecznych. Interwencje będą bezpośrednio wykorzystywane przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym rehabilitacji i deinstytucjonalizacji usług.

Tryb wyboru projektów

Projekty wybierane będą w trybie konkursowym i pozakonkursowym.

5.2.5. Oś priorytetowa 5. Edukacja

Cel szczegółowy 5.1.

POPRAWA JAKOŚCI EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ I KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Typy projektów:

- upowszechnianie i wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej,
- inwestycje w infrastrukturę przedszkolną na obszarach o słabym dostępie do tego typu usług,
- wsparcie wysokiej jakości kształcenia ogólnego,
- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie uczniów zdolnych,
- wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli,
- opracowywanie i realizacja programów zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań uczniów,
- opracowanie i realizacja zajęć pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości ukierunkowanych na kształtowanie postaw przedsiębiorczych.

Cel szczegółowy 5.2.

POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Typy projektów:

- dostosowanie oferty szkół prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb rynku pracy,
- nabywanie i doskonalenie przez uczniów kompetencji kluczowych i społecznych potrzebnych na rynku pracy,
- inwestycje w infrastrukturę w obszarze kształcenia zawodowego,
- wsparcie uczniów zdolnych,
- wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu,
- opracowywanie i realizacja programów zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań uczniów,
- opracowanie i realizacja zajęć pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości ukierunkowanych na kształtowanie postaw przedsiębiorczych.

Cel szczegółowy 5.3.

ZWIĘKSZENIE UCZESTNICTWA OSÓB DOROSŁYCH W KSZTAŁCENIU USTAWICZNYM

Typy projektów:

- działania umożliwiające uzupełnianie lub podwyższanie kwalifikacji ogólnych i zawodowych dostosowane do potrzeb rynku pracy adresowane do osób dorosłych,

- doradztwo w zakresie kształcenia i szkolenia osób dorosłych w powiązaniu z potrzebami rynku pracy,
- programy potwierdzania efektów uczenia się, prowadzące do uzyskania, uzupełniania lub podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- środowiskowe kampanie informacyjno – edukacyjne,
- wsparcie placówek prowadzących kształcenie ustawiczne.

Uzasadnienie

Poprawa jakości edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego

Podniesienie wartości wskaźnika dotyczącego upowszechnienia wychowania przedszkolnego jest nadal jednym z najważniejszych wyzwań dla polityki oświatowej w skali krajowej. Należy zauważyć, że dotychczas prowadzone działania, m.in. finansowane z EFS przyczyniały się do zwiększenia uczestnictwa 3-5-latków w edukacji przedszkolnej, jednak jeszcze nie w stopniu realizującym wskazane założenia. (Zgodnie z założeniami KE jednym z celów w obszarze edukacji jest zwiększanie dostępności stabilnej i wysokiej jakości edukacji przedszkolnej zwłaszcza na obszarach w niekorzystnej sytuacji i obszarach miejskich, w których liczba placówek edukacji przedszkolnej jest niewystarczająca).

Kontynuacja wsparcia skierowanego do uczniów i szkół prowadzących kształcenie ogólne będzie realizowana również w perspektywie 2014–2020. Przy czym wskazuje się ukierunkowanie działań, w szczególności, na wsparcie wysokiej jakości edukacji, wsparcie uczniów zdolnych, a także interwencje na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych uczniów ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ponadto wielokrotnie identyfikowanym problemem jest konieczność wspierania nauczycieli na wszystkich etapach rozwoju zawodowego. Wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli powinno być w szczególności prowadzone poprzez realizację szkoleń i studiów podyplomowych adresowanych do nauczycieli prowadzących kształcenie ogólne, specjalne i zawodowe (np. z badań wynika, że uczelnie wyższe w niewystarczającym stopniu kształcą kompetencje psychologiczno – pedagogiczne przyszłych nauczycieli).

Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli należy dostosować do współczesnych wymagań profesji nauczyciela, np. w odniesieniu do umiejętności wykorzystania TIK.¹⁸

¹⁸ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, s.9 *W Najbliższych latach należy również oczekiwać „rewolucji cyfrowej” w uczeniu się.(...)s.54 .*

6. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

6.1. Spójność z opracowaniami strategicznymi

Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. realizuje następujące założenia strategiczne, wynikające z opracowań na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym.

Strategia Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (SE2020)

Na poziomie unijnym *Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* realizuje *Strategię Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* w zakresie dwóch Priorytetów:

- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Działania w ramach *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* pozwolą zbliżyć się do następujących celów określonych w SE2020:

- emisję dwutlenku węgla należy ograniczyć co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, nawet o 30%; należy zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększyć efektywność wykorzystania energii o 20 %,
- cel związany z edukacją, dotyczący problemu osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, obejmuje ograniczenie wskaźnika przerywania nauki do 10% w porównaniu z obecnym poziomem 15% oraz zwiększenie do 2020 r. odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- liczbę Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa należy ograniczyć o 25%, co będzie wymagać wydobycia z ubóstwa ponad 20 mln osób.

Powyższe cele są ze sobą komplementarne i wzajemnie powiązane. Na przykład lepsze wykształcenie przekłada się na większe szanse na rynku pracy, a zwiększanie stopy zatrudnienia przyczynia się do zmniejszania ubóstwa. Kompleksowe podejście do osiągnięcia powyższych SE2020 celów zostało również uwzględnione w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*, której realizacja wymaga wieloaspektowych działań w trzech sektorach: publicznym, gospodarczym i społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju: Polska 2030 - Trzecia fala nowoczesności

Celem głównym dokumentu *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności* (z dnia 9 listopada 2012 r.), jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB.

Cele rozwojowe *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* są zgodne z założeniami obszarów zadaniowych:

- konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji),
- równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- efektywności i sprawności państwa,

a w szczególności z następującymi celami szczegółowymi:

- Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r.) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Celem strategicznym koncepcji jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

W *KPZK* sformułowano sześć wzajemnie powiązanych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie 2030 r.:

- Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Cele *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* są zgodne przede wszystkim z celami 2, 3 i 4.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)

Na poziomie krajowym *Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* wprost wpisuje się w określoną w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie* wizję, która brzmi:

"W 2020 roku polskie regiony stanowiąc będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie oraz bardziej samorządne w wyniku procesu decentralizacji i szerszego urzeczywistniania zasady partnerstwa i subsydiarności.

W 2020 roku polskie regiony charakteryzować będą następujące cechy:

- konkurencyjność i innowacyjność,
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
- skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych,
- bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych."

Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. realizować będzie również strategiczny cel polityki regionalnej wskazany w *KSRR*: "efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym"; jak również wszystkie trzy cele polityki regionalnej do 2020 r.:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych*. Celem *Programu*, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. *KPOŚK* jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2.000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program

koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach.

Miasto wraz z Gminą Inowrocław wchodzi w skład aglomeracji o nazwie Inowrocław w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków. Zgodnie z Uchwałą nr V/113/15 Sejmiku Wojewódzkiego Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30.03.2015 r. w sprawie wyznaczania aglomeracji Inowrocław, liczba RLM =86.892.

W obecnej chwili Aglomeracja spełnia wymagania *KPOŚK*. W celu realizacji dalszych wymagań *KPOŚK* konieczne są modernizacje i remonty istniejących urządzeń kanalizacyjnych oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

Działania inwestycyjne *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* wpisują się w realizację celów *KPOŚK*.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+ (SRWKP)

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+ (przyjęta przez Sejmik Województwa 21 października 2013 r.) zajmuje się wszystkimi zagadnieniami istotnymi dla prawidłowego funkcjonowania województwa kujawsko-pomorskiego. Pierwszoplanowe znaczenie dla wdrażania postanowień Strategii ma stworzenie stabilnych podstaw dla trwałego, prawidłowego i zrównoważonego rozwoju województwa.

W SRWKP wyróżniono cztery priorytety:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Modernizacja przestrzeni wsi i miast,
- Silna metropolia,
- Nowoczesne społeczeństwo,

w ramach których zidentyfikowano 8 celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1: Dostępność i spójność
- Cel strategiczny 2: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi
- Cel strategiczny 3: Gospodarka i miejsca pracy
- Cel strategiczny 4: Innowacyjność
- Cel strategiczny 5: Nowoczesny sektor rolno-spożywczy
- Cel strategiczny 6: Bezpieczeństwo
- Cel strategiczny 7: Sprawne zarządzanie
- Cel strategiczny 8: Tożsamość i dziedzictwo

SRWKP wskazuje Zintegrowane Inwestycje Terytorialne jako narzędzie do wdrażania części alokacji zarówno regionalnej, jak i krajowej (w przypadku ZIT miast wojewódzkich) oraz przeznaczonej na wsparcie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) wynegocjowanych w ramach realizacji kontraktu terytorialnego (identyfikacja OSI w województwie kujawsko-pomorskim). Zastosowanie nowych instrumentów rozwoju terytorialnego ma służyć przede wszystkim wzmocnieniu zintegrowanego

podejścia terytorialnego, lepszemu dostosowaniu interwencji wspieranej środkami Wspólnych Ram Strategicznych (WRS) do potrzeb i potencjałów określonych typów terytoriów w Polsce oraz wsparciu rozwoju lokalnego.¹⁹

SRWKP zawiera również obszary, w których wprost wskazany jest Inowrocław, tj.:

- Cel strategiczny „Gospodarka i miejsca pracy - Pakiety działań dla uzdrowisk oraz turystyki zdrowotnej – Inowrocław, Wieniec-Zdrój, Marusza”; Kierunek działań: Rozwój uzdrowisk i sektora związanego z poprawą stanu zdrowia; Dotychczas zidentyfikowane przedsięwzięcia: Opracowanie i wdrożenie pakietu działań „Uzdrowisko Inowrocław”;
- Cel strategiczny „Dostępność i spójność”; Kierunek działań: Usprawnienie systemów transportowych największych miast i obszarów podmiejskich Bydgoszczy, Torunia, Włocławka, Grudziądzka i Inowrocławia; Dotychczas zidentyfikowane przedsięwzięcia: Przebudowa drogi krajowej nr 15, w tym: realizacja obwodnicy Inowrocławia, realizacja obwodnicy Brodnicy i obwodnicy Kowalewa Pomorskiego, podjęcie prac nad koncepcją całościowej realizacji drogi w standardzie GP2+2; jako priorytet wskazuje się realizację odcinka Inowrocław – Toruń z obwodnicą Inowrocławia; Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej Inowrocław-Żnin; Budowa kolejowej platformy przeładunkowej w Inowrocławiu; Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu funkcjonowania transportu podmiejskiego („transport aglomeracyjny”) w obszarach funkcjonalnych: Bydgoszczy-Torunia oraz Włocławka, Grudziądzka i Inowrocławia; Utworzenie Centrów Innowacyjnej Edukacji we Włocławku, Grudziądzu i Inowrocławiu.

6.2. Spójność z dokumentem programowym (RPO WK-P 2014-2020)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 jest podstawowym instrumentem realizacji celów *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+*. Strategia RPO WK-P jest w pełni spójna z celami krajowymi wskazanymi w *Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku* i jednocześnie zachowuje synergię z celami *Strategii Europa 2020*. Program zawiera streszczenie analizy społeczno-gospodarczej regionu wraz z wynikającymi z niej głównymi wyzwaniami rozwojowymi dla województwa, opis priorytetów wraz z uzasadnieniem, syntetyczny opis wdrażania, a także szacunkowy plan finansowy. Celem głównym RPO WK-P jest uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. Program finansowany będzie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, publicznych środków krajowych i środków prywatnych. Za wdrażanie Programu odpowiedzialny jest Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

RPO WK-P będzie realizowany w podziale na dwanaście osi priorytetowych:

1. Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu;

¹⁹ *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 - Plan modernizacji 2020+*, Województwo Kujawsko-Pomorskie, Toruń, 21 październik 2013 r.

2. Cyfrowy region;
3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie;
4. Region przyjazny środowisku;
5. Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu;
6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry;
7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;
8. Aktywni na rynku pracy;
9. Solidarne społeczeństwo;
10. Innowacyjna edukacja;
11. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;
12. Pomoc techniczna.

Wsparcie polegać będzie na wzmocnieniu powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych miast z ich otoczeniem. Interwencja zostanie skierowana szczególnie na realizację zintegrowanych działań rewitalizacyjnych oraz pobudzających rozwój gospodarczy miast oraz obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie. W odniesieniu do szczebla ponadlokalnego wsparcie skierowane zostanie w szczególności na właściwą realizację zadań publicznych, mających kluczowe znaczenie dla rozwoju społecznego i modernizacji regionu. Tym samym wsparcie skoncentrowane będzie przede wszystkim na następujących obszarach:

- poprawie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkaniowych,
- realizacji działań wymienionych w strategiach niskoemisyjnych dla danych obszarów, w tym na rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego,
- poprawie gospodarki wodno-ściekowej,
- ochronie przyrody, małej infrastrukturze turystycznej oraz edukacji ekologicznej,
- rekultywacji terenów zdegradowanych,
- rewitalizacji społeczno-gospodarczej,
- ułatwieniu dostępu i poprawie jakości edukacji przedszkolnej i zawodowej.

Wsparcie działań związanych z poprawą efektywności energetycznej oraz realizacją strategii niskoemisyjnych stanowi dalszy ciąg wsparcia gospodarki niskoemisyjnej w ramach *RPO WK-P*. W przypadku realizacji działań wymienionych w strategiach niskoemisyjnych warunkiem otrzymania wsparcia będzie posiadanie przez te obszary planów/strategii gospodarki niskoemisyjnej. Wsparcie tego typu działań stanowić będzie uzupełnienie działań realizowanych na poziomie krajowym.

W odniesieniu do obszaru gospodarki wodno-ściekowej wsparcie dotyczyć będzie kontynuacji podejmowanych w perspektywie 2007-2013 działań mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Ważnym impulsem do realizacji działań w tym obszarze jest konieczność dokończenia bądź przyspieszenia procesu wdrażania prawa UE, zwłaszcza w sektorze gospodarki wodno-ściekowej. Wsparcie inwestycji stanowić będzie uzupełnienie działań realizowanych na poziomie krajowym i zostanie skierowane na realizację inwestycji w aglomeracjach wodno-ściekowych poniżej 10 tys. RLM. Biorąc pod uwagę powyższe ograniczenie, dofinansowanie zostanie w szczególności ukierunkowane na poprawę sytuacji na obszarach małych miast i obszarach wiejskich.

Kolejny obszar wsparcia dotyczy podejmowania działań z zakresu ochrony przyrody, „zielonej infrastruktury” oraz edukacji ekologicznej. Podejmowane działania stanowiąc będą uzupełnienie działań realizowanych w ramach Osi priorytetowej 3 i Osi priorytetowej 4 RPO WK-P.

Z rozwojem właściwej polityki przestrzennej związane są z kolei działania dotyczące rekultywacji terenów zdegradowanych. Polegać ona będzie na udostępnieniu tychże terenów dla mieszkańców lub na wprowadzeniu na nie nowych inwestycji. Działania te wpłyną na możliwość ponownego zagospodarowania terenów, a także, w przypadku stworzenia przestrzeni inwestycyjnych, umożliwią rozwój przedsiębiorczości, a tym samym rozwój gospodarczy województwa.

Rewitalizacja społeczno-gospodarcza jest kolejnym ważnym obszarem, wymagającym działań naprawczych i wsparcia. Odnowa obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mogących rozwiązać bądź zminimalizować istniejące na danym obszarze problemy. Działania rewitalizacyjne podejmowane będą w oparciu o *Programy Rewitalizacji*. Projekty będą musiały być realizowane wyłącznie, jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru.

Wsparcie obszaru edukacji dotyczy wsparcia infrastruktury i wyposażenia w zakresie edukacji przedszkolnej i zawodowej. W przypadku szkolnictwa zawodowego preferowane będzie dofinansowanie projektów związanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu i zdiagnozowanymi potrzebami regionalnego rynku pracy.

W ramach działań, tzw. "miękkich" planuje się skoncentrowanie pomocy na działaniach na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dotkniętych ubóstwem ukierunkowanych w szczególności na zwiększanie zatrudnienia i samodzielności społecznej i ekonomicznej w celu przywrócenia na rynek pracy oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.

Niezbędne jest dostosowanie usług i form pomocy do potrzeb poszczególnych osób, rodzin oraz całych społeczności dotkniętych lub zagrożonych różnorodnymi formami wykluczenia, a także wprowadzenie nowych rozwiązań sprzyjających usamodzielnieniu społecznemu i ekonomicznemu wspierające dezinstytucjonalizację usług oraz rozwój rodzinnych i środowiskowych form wsparcia realizowanych przez Podmioty Ekonomii Społecznej.

Kolejnym ważnym elementem działań zaradczych jest wspieranie wysokiej jakości edukacji na wszystkich poziomach nauczania w oparciu o określone standardy mające zapewnić zmniejszenie dysproporcji w kształceniu, a także wzrost poziomu kształcenia w stosunku do pozostałych regionów. Dodatkowo podejmowane będą działania mające na celu dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy we współpracy z przedsiębiorcami służące wyposażeniu uczniów w umiejętności umożliwiające swobodne przejście z etapu edukacji do etapu zatrudnienia. Realizacja tych zadań nie będzie możliwa bez doposażenia szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w sprzęt oraz materiały dydaktyczne mające zapewnić wysokiej jakości edukację.

6.3. Spójność z dokumentami lokalnymi

Strategia Rozwoju Miasta Inowrocławia do 2020 roku

Strategia Rozwoju Miasta Inowrocławia do 2020 roku - Inowrocław 2020+ (przyjęta przez Radę Miasta Inowrocławia Uchwałą Nr XLVI/625/2014 z dnia 22 września 2014 r.) wskazuje pięć priorytetów odnoszących się do obszarów życia społeczno-gospodarczego, są to:

- Priorytet I: Gospodarka i miejsca pracy;
- Priorytet II: Infrastruktura;
- Priorytet III: Efektywny system edukacji;
- Priorytet IV: Inowrocław - atrakcyjne miejsce zamieszkania;
- Priorytet V: Zwiększenie znaczenia uzdrowiska Inowrocław.

Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. jest spójna ze SRMI, w szczególności w następujących celach rozwojowych:

- Priorytet II: Infrastruktura;
cel rozwojowy – rozwój transportu zbiorowego:
 - modernizacja miejskiego transportu zbiorowego - wprowadzenie do eksploatacji autobusów z napędami ekologicznymi (hybrydy, elektryczne), zwiększanie udziału pojazdów niskopodwoziowych - co poprawi dostęp dla osób niepełnosprawnych, rozbudowa inteligentnych systemów transportowych,cel rozwojowy – poprawa i ochrona środowiska naturalnego:
 - poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych,
 - rozwiązanie problemu niskiej emisji,
 - przebudowa ujęcia wody w Trzaskach,
 - rozwiązanie problemu gospodarowania wodami opadowymi,
 - stworzenie i realizacja programu odwodnienia terenów miasta,
 - modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej,
 - modernizacja oczyszczalni ścieków,
 - modernizacja oświetlenia ulicznego.
- Priorytet III: Efektywny system edukacji
cel rozwojowy – zapewnienie wysokiego standardu bazy oświatowej:
 - rozbudowa bazy do zajęć pozalekcyjnych (place zabaw, boiska, sale).
- Priorytet IV: Inowrocław - atrakcyjne miejsce zamieszkania
cel rozwojowy – lepszy dostęp do usług społecznych i zdrowotnych:
 - organizowanie akcji profilaktycznych dotyczących problemów alkoholowych, narkotykowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - podniesienie zdrowotnej świadomości mieszkańców oraz upowszechnienie wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia.cel rozwojowy - poprawa warunków życia w mieście:
 - zapewnienie dobrych warunków do życia rodzin z dziećmi,

- stworzenie standardów dostępności miasta w zakresie infrastruktury dla mieszkańców, głównie osób niepełnosprawnych, rodzin z dziećmi.
- Priorytet V: Zwiększenie znaczenia uzdrowiska Inowrocław
cel rozwojowy - rozwój infrastruktury pro-turystycznej i różnych form turystyki:
 - budowa ścieżek rowerowych,
 - rewitalizacja fragmentu średniowiecznego muru miejskiego.

Rysunek 15. Fontanna multimedialna.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2013-2020

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2013-2020 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń gminy Inowrocław. Definiuje ona cele strategiczne, które mają posłużyć realizacji wizji rozwoju:

„Gmina Inowrocław miejscem, w którym jej mieszkańcy żyją godnie i bezpiecznie, współuczestnicząc i realnie decydując o jej rozwoju i sposobie działania. Coraz wyższy standard życia mieszkańców będzie wynikiem aktywizacji gospodarczej terenu Gminy Inowrocław oraz jej rosnącej konkurencyjności w stosunku do gmin sąsiednich opartej na trwałym, strategicznym i wieloaspektowym partnerstwie pomiędzy 3 sektorami: publicznym, społecznym i gospodarczym.”

Realizacja *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* będzie w sposób znaczący wpływać na osiągnięcie części celów strategicznych określonych w *Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2013-2020*. W głównej mierze przyczyni się do osiągnięcia następujących celów strategicznych:

- Zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Zapewnić dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej (zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej) i społecznej.
- Atrakcyjna oferta edukacyjna.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia jest dokumentem koordynującym politykę w zakresie gospodarki przestrzennej oraz określającym działania na rzecz rozwoju zagospodarowania przestrzennego miasta Inowrocławia. Na podstawie studium określany będzie zakres przedmiotowy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Opracowanie *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasto Inowrocław* z 2008 r. podkreśliło główne kierunki rozwoju przestrzennego miasta Inowrocławia:

- wspieranie rozwoju gospodarczego miasta,
- rozbudowa infrastruktury technicznej i poprawa wizerunku miasta,
- rozwój usług społecznych.

W 2010 r. potwierdzona została aktualność *Studium* w brzmieniu ustalonym uchwałą nr XXIV/350/08 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocław. Rozwój ten wynika ze skonkretyzowanych zapotrzebowań społeczności miasta oraz presji inwestycyjnej potencjalnych inwestorów, w tym także deweloperów.

Dzielnice zostały wyznaczone w ww. opracowaniu dla potrzeb określenia obszarów problemowych *Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasto Inowrocław*.

Zaproponowano cztery dzielnice miasta:

Dzielnica Centrum - ściśle centrum miasta z terenami wokół Rynku przeznaczonymi do rewitalizacji:

- dominująca funkcja mieszkaniowa z usługową, turystyczną w uzupełnieniu funkcji uzdrowskiej (jako priorytetowej miasta),
- zaleca się lokalizację ogrodów zimowych, oranżerii i palmiarni,
- istniejące i projektowane zagospodarowanie przestrzenne o różnych funkcjach nie może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza na walory uzdrowskie miasta.

Dzielnica Uzdrowska:

- zasady zagospodarowania przestrzennego muszą być zgodne ze statutem uzdrowska,
- dla zachowania funkcji uzdrowskiej konieczne działania strategiczne w celu zachowanie istniejącej zieleni i realizację projektowanych,
- zaleca się lokalizację ogrodów zimowych, oranżerii i palmiarni.

Dzielnica Północno-Wschodnia (z enklawą terenów położonych za torami w północno-zachodniej części miasta):

- dominująca funkcja mieszkaniowa z usługową oraz przemysłową i rzemieślniczą z zachowaniem istniejącego lotniska (z możliwością jego poszerzenia w kierunku wschodnim) i jego stref ograniczeń wysokości obiektów,
- istniejące i projektowane zagospodarowanie przestrzenne o różnych funkcjach nie może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza na walory uzdrowskie miasta,
- dla terenów sportu i rekreacji przylegających do lotniska od strony południowej obowiązuje zachowanie ograniczeń wynikających z jego sąsiedztwa.

Dzielnica Południowa:

- dominująca funkcja przemysłowa i rzemieślnicza z zachowaniem istniejącej zabudowy mieszkaniowej z usługową i możliwością realizacji projektowanej,
- istniejące i projektowane zagospodarowanie przestrzenne o funkcji przemysłowej i rzemieślniczej nie może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza na walory uzdrowskie miasta, na terenie ogrodów działkowych dopuszcza się, alternatywnie lokalizację przemysłu, usług lub zabudowy mieszkaniowej, a także lokalizację rozbudowy istniejącego cmentarza. Na terenach położonych między ww. ogrodami działkowymi, a rzeką Notecią dopuszcza się alternatywnie funkcje przemysłowe lub przeznaczenie na funkcje rekreacji i sportu.

Projekt *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* są zgodne z określonymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia* kierunkami rozwoju przestrzennego miasta Inowrocławia.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju ustalanego m.in. w *Strategii rozwoju*, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych.

W obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław* z 2010 r. zostały ustalone następujące strategiczne założenia rozwoju przestrzennego.

Gmina Inowrocław zamierza w znacznie szerszym, niż dotąd, zakresie, wykorzystać położenie w sąsiedztwie miasta Inowrocław dla stymulowania rozwoju.

Głównym bodźcem rozwoju gminy będzie wykorzystanie sąsiedztwa miasta Inowrocław dla aktywizacji gospodarczej gminy - gmina Inowrocław będzie oferowała przestrzeń inwestycyjną (pod działalności gospodarcze, mieszkaniowe oraz rekreacyjne) na potrzeby miasta Inowrocław.

Dla aktywizacji gospodarczej gminy bardzo duże znaczenie będzie miała także realizacja obwodnicy miasta w przebiegu dróg krajowych nr 15 i nr 25. Szczególnie atrakcyjna przestrzeń inwestycyjna powstanie pomiędzy obwodnicą a granicami miasta - zakłada się, że obszar ten w zdecydowanej większości będzie przeznaczony na cele inwestycyjne - w tym na cele mieszkaniowe, związane z wytwórczością, logistyką, handlem, magazynami i składami. Obszar ten, dzięki dobrej dostępności, będzie wykazywał korzystne predyspozycje dla lokowania bardzo zróżnicowanych przedsięwzięć.

Polityka przestrzenna gminy prowadzona będzie w oparciu o strefy predestynowane do rozwoju określonych funkcji. Nie przewiduje się wprowadzania nowego zainwestowania poza wskazane strefy. Ma to na celu ograniczanie i przeciwdziałanie rozpraszaniu osadnictwa oraz koncentrację nowych procesów rozwojowych w obszarach optymalnych pod względem zarządzania przestrzenią gminy (realizacja zadań własnych), a jednocześnie w obszarach, dla których zakłada się duże prawdopodobieństwo powodzenia zamierzeń inwestycyjnych.

Realizacja planowanych zamierzeń przyczyni się do wykształcenia wokół miasta Inowrocław strefy podmiejskiej, wykazującej wysoki stan rozwoju przedsiębiorczości oraz zamieszkiwanej przez ludność niezwiązaną z rolnictwem. Tym samym znacznie wzmocnią się funkcje pozarolnicze, a odpływ nadwyżki siły roboczej z rolnictwa będzie sprzyjał poprawie jego efektywności.

Rozwój gminy jest nierozdzielnie związany z potencjałem i stanem rozwoju miasta Inowrocław. Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w bezpośredniej bliskości miasta jest korzystne dla rozwoju społeczno-gospodarczego Inowrocławia (wyznacza się w ten sposób rezerwy terenowe dla rozwoju funkcji miejskich), ale jednocześnie pozwala gminie partycypować w bardzo dużym stopniu w efektach aktywizacji miasta. Powodzenie powyższych zamierzeń przyczyni się do zmiany oblicza gminy z „obszaru o bardzo dobrze rozwiniętym rolnictwie” na „obszar o wysokiej przedsiębiorczości i nowoczesnym rolnictwie”.

W oparciu o obecny stan oraz predyspozycje w *Studium* ustalono następujące funkcje gminy Inowrocław :

- Funkcja podstawowa – rolnictwo i przetwórstwo rolne, w oparciu o optymalne wykorzystanie warunków rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- Funkcja uzupełniająca – przedsiębiorczość oraz mieszkalnictwo (w tym pełnienie funkcji przestrzeni inwestycyjnej na potrzeby miasta Inowrocław).
- Funkcja dodatkowa – działalności specjalistyczne w wybranych miejscowościach.

Jednym z nadrzędnych założeń *Studium* jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Ze względu na panujące w gminie uwarunkowania, szczególnego znaczenia nabierają zagadnienia ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. W gminie znajdują się znaczne powierzchnie gruntów pochodzenia organicznego. Walory przyrodnicze i kulturowe są postrzegane także jako ważne czynniki aktywizacji turystycznej (zarówno pobytowej jak i krajoznawczej).

Projekt *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* są zgodne z określonymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław* strategicznymi założeniami rozwoju przestrzennego gminy Inowrocław.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocław

W *Gminnym Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocławia na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015* na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów środowiskowych sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszaru miasta. W opracowaniu wskazano również cele i kierunki działań w zakresie rozwoju miasta w obszarze ochrony środowiska.

W *Gminnym Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocławia* przyjęto następujące cele do realizacji:

- Cel 1. Ochrona przyrody. Różnorodność biologiczna i krajobrazowa
- Cel 2. Ochrona gleb
- Cel 3. Ochrona zasobów
- Cel 4. Zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności gospodarki
- Cel 5. Wykorzystanie energii odnawialnej
- Cel 6. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią
- Cel 7. Jakość wód
- Cel 8. Jakość powietrza i zmiany klimatu
- Cel 9. Zmniejszenie oddziaływania hałasu
- Cel 10. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych
- Cel 11. Chemikalia w środowisku, poważne awarie przemysłowe, klęski żywiołowe
- Cel 12. Edukacja ekologiczna mieszkańców

Wyznaczone w dokumencie cele ekologiczne stanowią podstawę do realizacji zadań w tym zakresie na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania, które zostały określone w *Gminnym Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocławia* powstały na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie miasta, przewidywanych kierunków jego rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji, które przekazane zostały przez Urząd Miasta Inowrocławia.

Projekt *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* wpisują się w cele i kierunki działań w obszarze ochrony środowiska określone w *Gminnym Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocławia*.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 jest strategicznym dokumentem na poziomie lokalnym nakreślającym kierunki rozwoju w obszarze ochrony środowiska na terenie gminy Inowrocław. W *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław* po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne i strategiczne, stan środowiska przyrodniczego) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Podobnie jak w *Programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018* i *Programie ochrony środowiska dla powiatu inowrocławskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019*, wyodrębnione zostały cztery główne cele ekologiczne:

- Cel I – Poprawa jakości środowiska,
- Cel II – Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- Cel III – Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych,
- Cel IV – Działania systemowe w ochronie środowiska.

Osiągnięcie celów głównych ma być możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i zadań w obrębie ośmiu obszarów priorytetowych:

- Klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza,
- Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa,
- Gospodarka odpadami,
- Ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,
- Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Edukacja ekologiczna,
- Poważne awarie i poważne awarie przemysłowe.

Przedsięwzięcia zaproponowane w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław* w obrębie wymienionych obszarów w przyszłości mają przyczynić się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Inowrocław.

Projekt *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* wpisują się w ekologiczne cele główne i cele szczegółowe określone w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław*.

Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Inowrocławia

Podstawę prawną opracowywania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Wskazać należy, że zgodnie z art. 18 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy;
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy;
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy.

W 2012 r. została opracowana *Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Inowrocławia*. Na podstawie przeprowadzonych analiz w niniejszym opracowaniu oraz biorąc pod uwagę założenia polityki energetycznej państwa i zapisy gminnych i regionalnych dokumentów planistycznych i strategicznych określono główne cele Miasta w obszarze realizacji obowiązku organizowania i planowania: zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy:

- cel nr 1 - zapewnienie w perspektywie krótkoterminowej i wieloletniej bezpieczeństwa dostaw energii i jej nośników dla odbiorców z terenu Inowrocławia z zachowaniem akceptowalnych parametrów ekologicznych i ekonomicznych;
- cel nr 2 - zabezpieczenie dostaw energii i jej nośników na potrzeby nowej, rozwijającej się zabudowy na terenie Inowrocławia;
- cel nr 3 - poprawa i stymulowanie poprawy efektywności energetycznej na wszystkich etapach procesu zaopatrzenia w energię odbiorców z terenu Inowrocławia;
- cel nr 4 - rozwijanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Inowrocławiu w oparciu o lokalne zidentyfikowane możliwości;
- cel nr 5 - edukacja i promocja w obszarze szeroko rozumianej efektywności energetycznej i rozwijania wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii.

Cele określone w ww. dokumencie, zwłaszcza polegające na poprawie i stymulowaniu poprawy efektywności energetycznej, rozwijaniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, promocji w obszarze szeroko rozumianej efektywności energetycznej i rozwijania wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii, będą wspierane przez działania w zakresie wspierania efektywności energetycznej, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz promowania strategii

niskoemisyjnych przedstawione w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Inowrocław na lata 2012-2027

Analizy i prognozy przeprowadzone w ramach wykonanego w 2012 r. *Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Inowrocław na lata 2012-2027*, pozwoliły na postawienie m.in. następujących wniosków:

- gmina Inowrocław jest zgazyfikowana tylko w niewielkim stopniu; w planach inwestycyjnych spółki gazowniczej na najbliższe lata nie jest uwzględniony teren gminy Inowrocław; przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak potencjalnych odbiorców oraz aspekty ekonomiczne, tj. budowa sieci gazowej na terenie o rozproszonej zabudowie byłaby nieopłacalna;
- ze względów przestrzenno-funkcjonalnych na terenie gminy Inowrocław nie jest planowane budowanie zbiorczych ciepłowni;
- niektóre budynki użyteczności publicznej oraz mieszkalne znajdujące się na terenie gminy Inowrocław wymagają termomodernizacji; duża energochłonność budynków wynika z niskiej izolacyjności cieplnej przegród zewnętrznych, a więc ścian, dachów i podłóg; w związku z powyższym należy podejmować systematyczne termomodernizacje budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Inowrocław wraz z zachęcaniem do podobnych działań indywidualnych właścicieli budynków mieszkalnych, jak i gospodarczych;
- zaobserwowano znikome wykorzystywanie na terenie gminy, zarówno w przypadku budynków użyteczności publicznej, jak i obiektów mieszkalnych oraz podmiotów gospodarczych, odnawialnych źródeł energii na potrzeby c.o. i c.w.u.; wśród odnawialnych źródeł energii, na terenie gminy Inowrocław: energia słoneczna, wiatrowa oraz geotermalna powinny stanowić jedno z głównych alternatywnych źródeł energii; szczególnie latem energia słoneczna może być wykorzystywana do podgrzewania wody użytkowej; preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej jest instalowanie indywidualnych kolektorów na domach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej;
- przewiduje się, że stopniowo likwidacja indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem prowadzić będzie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska.

Wnioski przedstawione w *Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Inowrocław na lata 2012-2027* są spójne z działaniami w zakresie wspierania efektywności energetycznej, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz promowania strategii niskoemisyjnych określonymi w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2015-2018

Zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje

wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu. Plan określa w szczególności:

- planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych;
- przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach;
- przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków;
- nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach;
- sposoby finansowania planowanych inwestycji.

Sporządzony przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Inowrocławiu w 2014 r. *Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2015-2018* ma charakter otwarty i będzie sukcesywnie uzupełniany oraz korygowany. Łączna planowana wielkość nakładów inwestycyjnych na urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne w ciągu czterech lat wyniesie ponad 10 mln zł. Przedsięwzięcia skierowane będą na usprawnienie dostawy wody i odbioru ścieków na terenie miasta poprzez rozbudowę i wymianę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wprowadzenie nowych technologii, modernizowanie istniejących obiektów itp.

Ponad 10 mln zł Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. planuje przeznaczyć na m.in. przebudowę ujęcia wody w Trzaskach polegającą głównie na kompleksowej modernizacji stacji uzdatniania wody nr 2, budowę sieci wodociągowej w ul. Solankowej - od ul. Stanisława Staszica do ul. Prezydenta Franklina Roosevelta oraz ul. Wałowej, uzbrajanie nowych osiedli w sieć wodociągową, budowę sieci kanalizacyjnej w ul. Zygmunta Kurka - od ul. Jacewskiej do ul. Okrężek, w ul. Zamkniętej, ul. Wałowej, ul. Św. Mikołaja, przebudowę przepompowni ścieków na osiedlu Piastowskim III oraz uzbrojenie w sieć kanalizacyjną nowych osiedli. W celu uporządkowania gospodarki ściekowej prowadzony jest i kontynuowany będzie program budowy kanalizacji rozdzielczej, która pozwoli zmniejszyć ilość wód opadowych dopływających na oczyszczalnię ścieków oraz unikać przeciążenia kanalizacji ogólnospławnej.

Plany Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Inowrocławiu określone w ww. dokumencie wpisują się w cele szczegółowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej określone w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

Miejska Strategia Rozwoju Transportu dla Miasta Inowrocławia do 2020 r. z uwzględnieniem Planu Mobilności Miejskiej Miasta Inowrocławia

Miejska Strategia Rozwoju Transportu dla Miasta Inowrocławia do 2020 r. z uwzględnieniem Planu Mobilności Miejskiej Miasta Inowrocławia wskazuje najważniejsze działania, niezbędne do podjęcia w horyzoncie czasowym do 2020 r., w zakresie zarówno inwestycji w infrastrukturę drogową, jak i - koniecznego do realizacji równoległe - rozwoju różnych form transportu na obszarze Inowrocławia.

Lawinowo rosnąca liczba prywatnych samochodów (przekładająca się na problem zakorkowanych ulic), jak również moda na zdrowy tryb życia, objawiająca się m.in. zwiększającym się zainteresowaniem transportem rowerowym i pieszym, wymusza radykalną modyfikację podejścia do

całości problematyki organizacji transportu. Z tego też względu, należy aktywizować działania zmierzające do rozwoju tych podsystemów transportu, które mogą stanowić alternatywę dla motoryzacji indywidualnej. Stąd też w opracowanej nowej Miejskiej Strategii Rozwoju Transportu dla Miasta Inowrocławia z uwzględnieniem Planu Mobilności Miejskiej (MRST) wskazano konieczność nie tylko wzrostu roli MPK Inowrocław, ale też konieczność wdrożenia m.in. integracji taryfowej transportu autobusowego i kolejowego (celem zwiększenia udziału kolei w obsłudze przewozów o charakterze regionalnym), a także rozwoju infrastruktury dedykowanej rowerzystom i pieszym.

Projekty zapisane w ww. dokumencie są zgodne z kierunkami działań oraz projektami w zakresie transportu przedstawionymi w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Inowrocławia

Celem *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Inowrocław*, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej nr XXXI/348/2017 z dnia 26 czerwca 2017 r., jest określenie kierunków i działań związanych z realizacją pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do emisji z 1990 r.;
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do 20% w bilansie energetycznym całej UE (dla Polski 15%);
- redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej o 20% do 2020 r.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Inowrocław wyznacza do 2020 r. następujące cele strategiczne:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych o 0,84%, tj. 1.747,92 MgCO₂/rok;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomów 0,19% czyli 1150,51 MWh/rok;
- redukcja zużycia energii finalnej w wyniku zwiększenia efektywności energetycznej o 0,69 % czyli 4.291,61 MWh/rok;
- rozwój miasta przy redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zużycia energii finalnej przy jednoczesnym zwiększeniu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Inowrocław określa działania nieinwestycyjne i inwestycyjne, których wdrożenie gwarantuje realizację celów strategicznych Miasta Inowrocław w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Lista działań inwestycyjnych obejmuje przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej i wzrostem udziału energii odnawialnej na terenie gminy. Do działań tych należą: termomodernizacja budynków, modernizacje lokalnych kotłowni i ciepłowni, budowa instalacji kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, modernizacja oświetlenia ulicznego, modernizacja i budowa dróg oraz ścieżek rowerowych.

W celu osiągnięcia określonych w *Programie Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Inowrocławia* poziomów efektu ekologicznego redukcji emisji gazów i pyłów do powietrza konieczna jest realizacja szeregu przedsięwzięć m.in.: wymiana taboru MPK na niskoemisyjny, wymiana oświetlenia ulicznego,

budowa systemu transportu kombinowanego typu park&drive, rozbudowa ścieżek rowerowych jako alternatywy dla transportu miejskiego na krótkich dystansach.

Przedsięwzięcia, prowadzące do osiągnięcia celów w zakresie ograniczenia niskiej emisji na terenie miasta Inowrocławia, określone w ww. dokumencie są spójne z projektami działań w zakresie efektywności energetycznej, promowania strategii niskoemisyjnych oraz transportu przedstawionymi w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Inowrocław

Celem *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Inowrocław*, sporządzonego we wrześniu 2016 r., jest określenie kierunków i działań związanych z realizacją pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, tj:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do emisji z 1990 r.;
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do 20% w bilansie energetycznym całej UE (dla Polski 15%);
- redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej o 20% do 2020 r.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Inowrocław wyznacza do 2020 r, następujące cele strategiczne:

- rozwój gminy, przy jednoczesnym zapewnieniu utrzymania zużycia energii finalnej na dotychczasowym poziomie;
- redukcja emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- redukcja zużycia energii finalnej w wyniku zwiększenia efektywności energetycznej,
- redukcja zanieczyszczeń powietrza.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Inowrocław określa działania nieinwestycyjne i inwestycyjne, których wdrożenie gwarantuje realizację celów strategicznych gminy Inowrocław w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Lista działań inwestycyjnych obejmuje przedsięwzięcia takie jak:

- zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w budynkach użyteczności publicznej,
- zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w sektorze infrastruktury komunalnej,
- zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w budynkach mieszkalnych spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, komunalnych i osób fizycznych,
- zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w budynkach przemysłowo magazynowych i handlowo - usługowych,
- zwiększenie efektywności energetycznej w transporcie drogowym,
- realizacja nowych obiektów kubaturowych w standardzie budynków niskoenergetycznych.

Wśród proponowanych działań znajdują się między innymi: termomodernizacje budynków, modernizacje sieci dystrybucji ciepła, modernizacje ciepłowni i kotłowni (w tym z możliwością wykorzystania biomasy), budowa instalacji kolektorów termicznych i ogniw fotowoltaicznych, pomp ciepła, modernizacja oświetlenia ulicznego, modernizacje i budowa dróg i ścieżek rowerowych.

Działania, prowadzące do osiągnięcia celów wynikających z *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Inowrocław*, są spójne z projektami działań w zakresie efektywności energetycznej, promowania strategii niskoemisyjnych oraz transportu określonymi w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

7. PLAN FINANSOWY

Zgodnie z decyzją szczytu Rady Europejskiej z 15-16 grudnia 2005 r. maksymalna stopa współfinansowania unijnego dla programów realizowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego dla słabiej rozwiniętych regionów państw członkowskich wynosi 85% (Art. 110 Rozporządzenia ogólnego). Minimalny wkład środków krajowych w odniesieniu do funduszy unijnych wynosi 15 %.

Plan finansowy znajdują się w Załączniku Nr 5. Plan finansowy dla projektów podstawowych.

8. SYSTEM WDRAŻANIA

8.1. Zarządzanie

Projekty objęte *Strategią Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* będą realizowane w ramach RPO WK-P. Instytucją Zarządzającą (IZ) RPO WK-P, zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 nr 227, poz. 1658), jest zarząd województwa. IZ RPO WK-P może zlecić wykonywanie części swoich zadań o charakterze zarządczym lub operacyjnym innym podmiotom. Jednakże dokonując delegacji, IZ zachowuje całkowitą odpowiedzialność za realizację RPO. W województwie kujawsko-pomorskim poziom subregionalny *Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia* został utworzony z inicjatywy miasta Inowrocławia, które zawarło porozumienie z gminą Inowrocław. Samorządy tworzące *Obszar Strategicznej Interwencji* ustaliły zakres współpracy.

Dnia 12 października 2015 r. Prezydenta Miasta Inowrocławia Porozumienie nr 1 w sprawie współpracy w ramach wdrażania założeń polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie Obszaru Strategicznej Interwencji Inowrocławia i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 22 października 2015 r., poz. 3178).

Strony Porozumienia w ramach OSI Inowrocławia realizują w szczególności następujące zadania:

1. pełnienie funkcji wspólnej reprezentacji w celu negocjowania i zawarcia porozumienia pomiędzy Stronami Porozumienia a IZ RPO w celu realizacji założeń polityki terytorialnej województwa kujawsko - pomorskiego;
2. przygotowywanie i przyjmowanie Strategii;
3. przygotowanie szczegółowych kryteriów naboru projektów do listy przedsięwzięć w ramach opracowanej Strategii;
4. uzgadnianie listy projektów, o której mowa w pkt. 3;
5. przygotowywanie i dostarczenie kompletnej dokumentacji do IZ RPO, niezbędnej do zawarcia umów o dofinansowanie w rozumieniu ustawy wdrożeniowej;
6. współpraca z IZ RPO w związku z programowaniem RPO w zakresie realizacji polityki terytorialnej;
7. przygotowywanie raportów monitoringowych nt. wdrażania Strategii.

W ramach Porozumienia utworzono został Komitet Sterujący (KS). W skład KS wchodzi:

1. Przewodniczący KS - Prezydent Inowrocławia;
2. Zastępca Przewodniczącego KS - Wójt Gminy Inowrocław.

Decyzje w KS zapadać będą w drodze konsensusu. W przypadku jego nieosiągnięcia decydujący głos posiada Przewodniczący KS. Członkowie KS pełnią swoje funkcje przez okres realizacji zadań wykonywanych w ramach OSI Inowrocławia.

Do zadań KS należy:

- przygotowanie Strategii wraz z listą projektów oraz jej aktualizacja;
- przedkładanie projektu Strategii do zaopiniowania IZ RPO;
- przedkładanie Radzie Gminy Inowrocław oraz Radzie Miejskiej Inowrocław projektu Strategii i jej aktualizacji do uchwalenia;
- przygotowanie na podstawie zasad naboru projektów, wskazanych w Strategii, propozycji szczegółowych kryteriów wyboru projektów w ramach OSI Inowrocławia i uzgodnienie ich w porozumieniu z IZ RPO;
- przygotowanie raportów monitoringowych nt. wdrażania Strategii (do końca 2018 r. w systemie kwartalnym, po 2018 r. w systemie półrocznym);
- udział przedstawicieli KS w pracach/posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO;
- zatwierdzanie innych dokumentów wymaganych przez IZ RPO.

Rada Gminy Inowrocław oraz Rada Miejska Inowrocław podejmują odpowiednio uchwały w sprawie uchwalenia Strategii oraz jej aktualizacji.

8.2. Wybór projektów

W ramach *RPO WK-P* projekty wybierane będą w trybie konkursowym lub pozakonkursowym z zastosowaniem zasady preselekcji. Projekty, wybrane w ramach *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* do sfinansowania ze środków *RPO WK-P*, zostaną ocenione pod względem formalnym i merytorycznym przez IZ *RPO WK-P*, a następnie ostatecznie zatwierdzone i przyjęte do realizacji. Wybór projektów do dofinansowania następować będzie w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów służyć będą prawidłowej i efektywnej realizacji celów określonych dla priorytetu inwestycyjnego. Kryteria będą obiektywne, mierzalne i precyzyjne. Kryteriom merytorycznym zostanie nadana odpowiednia punktacja oraz zostaną określone wagi punktowe.

Podczas ustalania kryteriów wyboru projektów, będą brane pod uwagę następujące uwarunkowania:

- stopień w jakim projekt wpłynie na realizację założeń Strategii województwa,
- stopień w jakim projekt wpłynie na rozwiązywanie problemów danego obszaru,
- stopień przygotowania inwestycji do realizacji (termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia do 31 grudnia 2018 r.)
- niedyskryminacja i przejrzystość,
- promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji i zrównoważonego rozwoju,
- dostosowanie do specyfiki instrumentu wsparcia – kryteria wyboru projektów będą określane na poziomie operacji, w celu najlepszego ich dostosowania do specyfiki ocenianych projektów i ich trafnego zastosowania,
- koncentracja – ze względu na ograniczone środki finansowe, kryteria zapewnią koncentrację na określonych celach/priorytetach strategicznych (np. zgodność z założeniami strategii

inteligentnej specjalizacji), przez co zapewniona zostanie efektywność wsparcia publicznego. Koncentracja jest rozumiana jako skupienie się na celach projektów osi priorytetowych i całego programu.

- jakość ponad formalizm – kryteria wyboru projektów w maksymalnym stopniu oceniać będą jakość projektu, w taki sposób by zapewnienie zgodności w wymogami formalnymi nie przeważało nad merytoryczną treścią i jakością ocenianego przedsięwzięcia ubiegającego się o dofinansowanie.
- kompleksowość – operacje, szczególnie projekty ryzykowne technologicznie, będą oceniane w sposób kompleksowy, w którym pod uwagę brana będzie ocena nie tylko pomysłu czy technologii, ale także zdolności zarządczych i marketingowych przedsiębiorcy (m.in. takie aspekty jak zaangażowanie, doświadczenie i zdolności osób prowadzących firmę), co także warunkuje sukces realizowanego przedsięwzięcia. W ramach kompleksowości oceniany będzie również sposób włączenia w ramach projektu działań związanych z politykami horyzontalnymi.

W ramach *Priorytetu inwestycyjnego 1. Środowisko* (Działanie 1.1., Działanie 1.2.) wsparcie zostanie skierowane na realizację działań wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej dla danego obszaru. Natomiast w ramach Działania 1.4. zadania stanowiąc będą kontynuację realizacji zadań w ramach gospodarki wodno-ściekowej określonych w *Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych* w aglomeracjach poniżej 10 tys. RLM.

Projekty realizowane w ramach *Priorytetu inwestycyjnego 2. Transport* wybierane będą w oparciu o plany mobilności.

Projekty realizowane w ramach *Priorytetu inwestycyjnego 3. Rewitalizacja* wybierane będą w oparciu o Lokalne Programy Rewitalizacji.

Projekty realizowane w ramach *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* powinny być zintegrowane nie tylko obszarowo, ale też tematycznie, a przede wszystkim zintegrowane na poziomie działań realizowanych w ramach różnych funduszy. W tym kontekście istotna jest realizacja projektów integrujących działania twarde i miękkie, finansowane zarówno z EFRR, jak i EFS. Zintegrowany charakter projektów realizowanych w ramach *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* powinien być głównym kryterium decydującym o ich realizacji w tej formule.

Wstępny katalog kryteriów wyboru projektów do Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.:

- zgodność projektu z dokumentami strategicznymi/programowymi (strategia rozwoju województwa, subregionu, strategia miejska, LPR, itp.)
- zasięg projektu (subregionalny, ponadlokalny, lokalny),
- oddziaływanie/komplementarność z innymi projektami (zrealizowanymi/realizowanymi/planowanymi do zrealizowania w subregionie),
- partnerstwo i zaangażowanie podmiotów i społeczności lokalnych,
- bezpośredni wkład w realizację wskaźnika na poziomie RPO WK-P,
- gotowość do realizacji projektu.

Listy projektów zawierają następujące załączniki:

Załącznik Nr 2. Lista projektów podstawowych.

Załącznik Nr 3. Lista projektów rezerwowych.

Załącznik Nr 3. Lista projektów komplementarnych.

8.3. Finansowanie

W projektach realizowanych w ramach *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* brana jest pod uwagę możliwość zastosowania różnych źródeł finansowania i instrumentów (w tym środki własne (budżet beneficjenta), środki RPO (EFRR, EFS), inne środki (np. prywatne, WFOŚ, środki budżetu państwa, województwa, itp.).

8.4. Interesariusze strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na Obszar Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz których potrzeby zamierza zaspakajać *Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju uwzględniając obszar (terytorium), który zamieszkują oraz ich profil (rodzaj interesariusza). Należy podkreślić, że w przypadku każdego obszaru najważniejszymi interesariuszami są jego mieszkańcy.

Interesariuszami *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* są:

1. mieszkańcy (miasta Inowrocław i gminy Inowrocław),
2. mieszkańcy spoza terenu Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia,
3. organizacje pozarządowe (szczegółowa lista stanowi Załącznik nr 4.),
4. Wojsko Polskie,
5. instytucje z terenu Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia,
6. przedsiębiorstwa z terenu Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia.

Zapewnione zostały warunki udziału ww. Interesariuszy (partnerów społeczno-gospodarczych) w procesie tworzenia *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

Rysunek 16. Skwer Wyczółkowskiego.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

9. WNIOSKI ZE STRATEGICZNEJ OOŚ

Podstawą prawną sporządzenia *Prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. (Prognoza)* jest art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.). Przepis ten narzuca obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracji. Zapisy ww. ustawy stanowią dostosowanie przepisów krajowych do wymogów prawodawstwa Unii Europejskiej.

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. została sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. *Prognoza* wykonana została zgodnie z wymogami art. 51 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Podstawowymi elementami *Prognozy*, zgodnie z ww. ustawą, są:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Zakres i stopień szczegółowości *Prognozy* został uzgodniony również z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo znak WOO.411.19.2014.MDi z dnia 12 marca 2014 r.) i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Bydgoszczy (pismo znak N.NZ-42-1-6/14 z dnia 21 lutego 2014 r.).

Dzięki przeprowadzonym uzgodnieniom *Prognoza* zawiera m.in.:

- wyszczególnienie najważniejszych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu wraz z analizą działań zapobiegawczych i naprawczych;
- analizę problematyki ochrony zdrowia i życia ludzi, w tym analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z realizacją ustaleń dokumentu;
- uwarunkowania związane z ochroną środowiska wynikające z realizacji infrastruktury ściekowej;
- analizę możliwych do zastosowania źródeł energii odnawialnej.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy uznał, że *Prognoza* uwzględniająca ww. aspekty środowiskowe będzie wspierała zrównoważony rozwój oraz wspomagała wdrażanie prawa wspólnotowego w ochronie środowiska.

Zapisy *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* są spójne z politykami, strategiami, programami i planami o znaczeniu wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Projekty infrastrukturalne, przewidziane do realizacji w ramach *Strategii*, są związane przede wszystkim z: termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, wymianą pieców węglowych na ogrzewanie z miejskiej sieci ciepłowniczej, modernizacją kanałów melioracyjnych, modernizacją i rozbudową kanalizacji sanitarno-deszczowej, zastosowaniem zbiorników małej retencji na terenie obszaru funkcjonalnego, budową i modernizacją linii wodociągowych (systemów zaopatrzenia w wodę, ujęć i stacji uzdatniania wody), modernizacją kompleksów sportowych i placów zabaw, będą powodowały jedynie lokalne, krótko- i średnioterminowe negatywne oddziaływanie na środowisko, na etapie budowy, rozbudowy i modernizacji.

Jedynymi, o niewielkim zakresie i skali, trwałymi przekształceniami środowiska będą zajęcia terenów pod nowe obiekty takie jak: zbiorniki i kanały małej retencji wodnej, czy kompleksy sportowo-rekreacyjne i place zabaw.

Podkreślić jednak należy, iż oddziaływania pozytywne wynikające z realizacji postanowień *Strategii* w zdecydowany sposób będą przeważały nad tymi negatywnymi. Ponadto kluczowe negatywne oddziaływania na środowisko będą występowały głównie na etapie budowy i rozbudowy. Zatem ich oddziaływanie będzie krótkotrwałe i przemijające. Większość takich oddziaływań będzie miało bardzo ograniczony (wręcz pomijalny) wpływ na środowisko. Bardziej znaczące będzie występowanie pozytywnych skutków środowiskowych o charakterze długoterminowym oraz w części przypadków ponadlokalnym.

Realizacja projektów zawartych w *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* spowodować powinna w środowisku:

- zmniejszenie zużycia paliw kopalnych,
- ograniczenie emisji do powietrza ze spalania paliw, w tym ograniczenie niskiej emisji,
- ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego,
- ograniczenie emisji ścieków do środowiska,
- poprawienie sposobu zagospodarowania odpadów ściekowych.

Przeprowadzona analiza problematyki ochrony zdrowia i życia ludzi w kontekście istniejących, a także planowanych do realizacji w ramach *Strategii* przedsięwzięć, pozwala na ocenę, że będą one miały długoterminowo, bezpośrednio i pośrednio, na etapie eksploatacji lub użytkowania, jednoznacznie pozytywny wpływ na zdrowie i życie ludzi.

Nie przewiduje się oddziaływania projektów *Strategii* na obszary chronione przyrodniczo, położone na terenie miasta i gminy Inowrocław oraz poza tym terenem.

Nie przewiduje się również wystąpienia oddziaływań skumulowanych oraz transgranicznych.

W październiku 2015 r. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy, na wniosek Prezydenta Miasta Inowrocławia, pismem znak NNZ.9022.3.578.2015 z dnia 7 października 2015 r., po zapoznaniu się z otrzymanymi materiałami i biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające

z art. 49 ww. ustawy, a także to, że dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko uznano, że przewidziane działania nie spowodują zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz dla zdrowia ludzi, odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

10. RAPORT Z PRZYGOTOWANIA I MONITORING STRATEGII

Miasto Inowrocław i gmina Inowrocław w dniu 27 grudnia 2013 r. podpisały List intencyjny, w którym wyraziły wolę utworzenia subregionalnego obszaru funkcjonalnego zwanego Inowrocławskim Obszarem Funkcjonalnym.

Rada Gminy Inowrocław uchwaliła w dniu Uchwałę Nr XXXIV/314/2014 w sprawie *wyrażenia zgody przez Gminę Inowrocław i Miasto Inowrocław Porozumienia w sprawie wzajemnej współpracy przy realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Inowrocławia, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020.*

W okresie od stycznia 2014 r. odbywały się robocze spotkania dotyczące opracowania Strategii ZIT, a następnie *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* Wyłoniono również wykonawcę dokumentu.

Projekt *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* był konsultowany z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Ponadto podczas wyjazdowego seminarium dla radnych Rady Gminy Inowrocław, podczas spotkania z sołtysami oraz na otwartym spotkaniu konsultacyjnym dla instytucji, jednostek organizacyjnych gminy i stowarzyszeń. *Strategia* była również udostępniona w wersji elektronicznej.

13 lipca 2015 r. ogłoszono nabór pomysłów projektów do realizacji w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji Inowrocławia, który trwał do 24 lipca 2015 r.

Ponadto w ramach opracowywania *Strategii OSI Inowrocławia* w dniu 19 sierpnia 2015 r. zostało w Urzędzie Miasta Inowrocławia zorganizowane zostało spotkanie z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi, a w dniu 20 sierpnia 2015 r. z klubami sportowymi.

W dniach 2-16 października 2015 r. Miasto Inowrocław prowadziło konsultacje społeczne projektu *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji Inowrocławia*. Rozpoczęcie konsultacji zostało poprzedzone informacją na www.bip.inowroclaw.pl w dniu 25 września 2015 r. Informacja o zbliżającym się rozpoczęciu konsultacji była również umieszczona 30 września 2015 r. na portalach:

- www.ino-online.pl pt.: „Jak wydać 100 milionów? Ruszają konsultacje”
- www.ki24.info pt.: „Ratusz będzie pytał mieszkańców o zdanie”
- www.inianie.pl pt.: „Ruszają konsultacje społeczne”
- www.inowroclaw.info.pl pt.: „Rozpoczynają się konsultacje społeczne”

W dniu 1 października 2015 r. Gazeta Pomorska zamieściła informację o rozpoczynających się konsultacjach, pt.: „Możecie zdecydować na co wydać miliony”.

W dniu 2 października 2015 r. rozpoczęły się konsultacje społeczne. Informacja została umieszczona na www.bip.inowroclaw.pl oraz na portalu Urzędu Miasta Inowrocławia www.inowroclaw.pl,

pt.: Obszar Strategicznej Interwencji Inowrocławia - konsultacje społeczne. Na powyższych portalach udostępniona została elektroniczna wersja *Strategii OSI* wraz z formularzem do zgłaszania uwag. Jednocześnie *Strategia OSI* w wersji papierowej wraz z formularzami w wersji papierowej była dostępna w Biurze Obsługi Interesantów Urzędu Miasta Inowrocławia. Informacja o rozpoczęciu konsultacji umieszczona została również w lokalnych serwisach informacyjnych: www.ino-online.pl – „Nowe unijne projekty. Wśród nich ... telewizja” z dnia 2 października 2015 r.

W dniu 15 października 2015 r. zorganizowane zostało w Saloniku Literacko-Artystycznym Biblioteki Miejskiej w Inowrocławiu spotkanie otwarte dla wszystkich zainteresowanych. Informacja o spotkaniu została udostępniona na www.bip.inowroclaw.pl w dniu 9 października 2015 r. oraz na oficjalnej stronie Miasta Inowrocławia www.inowroclaw.pl w dniu 13 października 2015 r. pt.: „Obszar Strategicznej Interwencji Inowrocławia - spotkanie konsultacyjne”. W spotkaniu wzięło udział 15 osób. Na spotkaniu Pani Aleksandra Dolińska-Hopcia – Naczelnik Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich przedstawiła założenia *Strategii* oraz poszczególne projekty. Udostępnione zostały formularze zgłaszania uwag. Na pytania Pana Andrzeja Rosińskiego – Radnego Rady Miejskiej Inowrocławia o szczegóły projektów odpowiadali: Pani dyrektor Kujawskiego Centrum Kultury oraz pan Szymon Kutrzuba – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pani Lidia Stolarska zasugerowała, aby w ramach zakupu nowego taboru MPK, zamawiać mniejsze autobusy, ponieważ te które kursują są zazwyczaj puste. Pan Tadeusz Osowiecki z Fundacji Ekspert Kujawy zwrócił uwagę na konieczność skierowania działań do grup docelowych wytypowanych w dokumentach programowych *RPO WK-P*.

Podczas konsultacji zainteresowane strony mogły wносить uwagi, na specjalnie w tym celu przygotowanych formularzach. W wyniku prowadzonych konsultacji, droga mailową oraz pocztą tradycyjną wpłynęło 28 uwag od czterech osób. Uwagi poddane zostały analizie przez zespół opracowujący *Strategię* i w miarę konieczności uwzględnione w ostatecznej wersji dokumentu.

Zestawienie tabelaryczne uwag znajduje się w Załączniku nr 7.

Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r. będzie systematycznie monitorowana, a z procesu jej wdrażania przygotowywane będą raporty analityczne. Pozwoli to na obiektywną ocenę poziomu realizacji założonych celów oraz dokonywanie niezbędnych korekt procesu wdrażania, jak też aktualizacji samej *Strategii*.

System monitorowania *Strategii Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.* przewiduje :

- ocenę poziomu realizacji wskaźników zgodnie z matrycą logiczną Celów Tematycznych, Priorytetów Inwestycyjnych, jak i wybranymi wskaźnikami produktu i rezultatu oraz spełnienie przez wskaźniki warunków SMART,
- analizę i ocenę stopnia realizacji przyjętych celów oraz adekwatność doboru do nich wskaźników,
- analizę i ocenę harmonogramu wdrażania *Strategii*,
- dokonywanie odniesień do *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+*,

- monitoring ogólnego poziomu rozwoju obszaru,
- możliwość dokonywania korekt wartości wskaźników w procesie realizacji zamierzonych działań,
- analizę realizacji *Strategii* w celu jej ewentualnej aktualizacji,
- wykonanie cyklicznych sprawozdań z realizacji *Strategii*,
- monitorowanie postępu prac w zakresie wdrażania założeń *Strategii* oraz realizacji przedsięwzięć ujętych w przedmiotowym dokumencie przez IZ RPO do końca 2018 r. w okresie kwartalnym, a po 2018 r. w okresie półrocznym.

Rysunek 17. Solanki.

Źródło: Urząd Miasta Inowrocław

11. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Ogrody zapachowe.....	4
Rysunek 2. Położenie gminy Inowrocław na tle powiatu inowrocławskiego i województwa.	9
Rysunek 3. Pijalnia wód.	15
Rysunek 4. Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich.....	20
Rysunek 5. Rewitalizacja miasta.	29
Rysunek 6. Rynek.	32
Rysunek 7. Środowiskowy Dom Samopomocy i MOPS.	35
Rysunek 8. Wsparcie otrzymane w ramach pomocy społecznej w 2014 r.	38
Rysunek 9. Zestawienie danych dotyczących wsparcia z pomocy społecznej w mieście Inowrocław w latach 2011-2015.	39
Rysunek 10. Powody przyznania pomocy w mieście Inowrocław w latach 2011-2015.....	40
Rysunek 11. Zestawienie danych dotyczących wsparcia z pomocy społecznej w gminie Inowrocław w latach 2011-2015.	42
Rysunek 12. Powody przyznania pomocy w gminie Inowrocław w latach 2011-2015.	43
Rysunek 13. Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich.....	60
Rysunek 14. Inowrocławska Terma.....	74
Rysunek 15. Fontanna multimedialna.....	88
Rysunek 16. Skwer Wyczołkowskiego.	104
Rysunek 17. Solanki.....	110

12. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik Nr 1. Logika interwencji strategicznej.

Załącznik Nr 2. Lista projektów podstawowych.

Załącznik Nr 3. Lista projektów rezerwowych.

Załącznik Nr 4. Lista projektów komplementarnych.

Załącznik Nr 5. Plan finansowy.

Załącznik Nr 6. Interesariusze strategii (lista organizacji pozarządowych).

Załącznik nr 7. Zestawienie tabelaryczne uwag w wyniku konsultacji społecznych.

Załącznik Nr 1. Logika interwencji strategicznej.

L.p.	Zidentyfikowany problem/potencjał (z części diagnostycznej)	Cel (rozwiązanie/ograniczenie problemu; wykorzystanie potencjału)	Sposób realizacji celu (proponowane działania)	Zasięg terytorialny działań	Wskaźniki celu
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Priorytet inwestycyjny 1. Środowisko					
1.	<ul style="list-style-type: none"> Niektóre budynki użyteczności publicznej oraz mieszkalne znajdujące się na terenie gminy Inowrocław wymagają termomodernizacji. Zaobserwowano znikome wykorzystywanie na terenie gminy, zarówno w przypadku budynków użyteczności publicznej, jak i obiektów mieszkalnych oraz podmiotów gospodarczych, odnawialnych źródeł energii na potrzeby c.o. i c.w.u. 	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i w sektorze mieszkaniowym	<ul style="list-style-type: none"> kompleksowa modernizacja energetyczna budynków - wsparcie przedsięwzięć polegających na przeprowadzeniu audytu energetycznego, kompleksowej modernizacji energetycznej wraz z wykorzystaniem instalacji OZE i wymianą źródeł ciepła, wspieranie działań zmierzających do wykorzystania odnawialnych źródeł energii w mieszkalnictwie, budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (energia wiatrowa, wodna, słoneczna, geotermalna, organiczna/biomasa, inna), działania informacyjno-edukacyjne, podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie oszczędności i poszanowania energii, a także efektów podejmowanej interwencji, wykorzystanie odpadów jako źródła energii. 	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32). Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków.

2.	Na terenie miasta Inowrocław głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne – liniowe.	Promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO ₂	<ul style="list-style-type: none">• obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich oraz na obszarach pozamiejskich,• realizacja zintegrowanych niskoemisyjnych strategii i planów działań dotyczących zrównoważenia energetycznego dla obszarów miejskich, w tym publicznych systemów oświetleniowych,• działania promujące korzystanie z systemów transportu publicznego oraz działania edukacyjno-informacyjne skierowane do mieszkańców, służące pobudzeniu świadomości i zwiększeniu odpowiedzialności społecznej za jakość środowiska naturalnego.	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32).• Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34).
3.	Istnieje potrzeba tworzenia nowych ujęć wody (odwiertów), ponieważ pobór wody sięga granic pozwoleń wodnoprawnych.	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej	<ul style="list-style-type: none">• kompleksowa realizacja gospodarki wodno-ściekowej,• wsparcie budowy systemów indywidualnych oczyszczania ścieków,• budowa i modernizacja linii wodociągowych (systemy zaopatrzenia w wodę, ujęcia i stacje uzdatniania wody),• zakup urządzeń i aparatury służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu i przesyłowi wody,• minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych.	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (CI19).• Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (CI18).

Priorytet inwestycyjny 2. Transport					
1.	Na terenie miasta Inowrocław głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne – liniowe.	Zmniejszenie uciążliwości transportu publicznego	<ul style="list-style-type: none">• rozwijanie transportu multimodalnego (np. centra przesiadkowe, park&ride),• inwestycje w infrastrukturę i tabor „czystej” komunikacji publicznej,• wprowadzanie niskoemisyjnych paliw i technologii w systemie transportu publicznego i służb miejskich,• ograniczanie i uspokajanie ruchu samochodowego w mieście.	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34).• Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej.• Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych.
2.	Niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych w mieście, brak ścieżek w gminie.	Zwiększenie znaczenia transportu rowerowego	<ul style="list-style-type: none">• budowa, rozbudowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych,• budowa parkingów rowerowych (bike&ride).	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Długość wybudowanych ścieżek rowerowych.
Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja					
1.	<ul style="list-style-type: none">• Inowrocław posiada potencjał w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego.• Potrzeby rewitalizacyjne szczególnie widoczne są w obszarze obiektów oświatowych oraz świetlic wiejskich, które to działania dadzą szansę aktywowania	Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich, oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych i ich	<ul style="list-style-type: none">• likwidowanie izolacji oraz zatrzymanie dalszej degradacji terenów problemowych i funkcjonalnie z nimi powiązanych,• rewitalizacja zasobów zabytkowych,• odnowa tkanki miejskiej powiązanej z nadaniem i wzmocnieniem nowych funkcji społeczno-gospodarczych na obszarach problemowych miasta,• wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych walorów środowiskowych i kulturowych regionu pod kątem komercyjnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CI37).• Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI38).• Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (CI39).

	<p>społeczności lokalnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacji wymagają przede wszystkim drogi gminne oraz stacje uzdatniania wody. 	zachowanie	<p>i naturalnego regionu (np. produkt regionalny), w tym poprzez dofinansowanie działalności i rozwój centrów informacji turystycznej i kulturalnej.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (CI40). • Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.
Priorytet inwestycyjny 4. Społeczeństwo					
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia, ze znacznym udziałem osób stosunkowo długo pozostających bez pracy. • Rynek niewykorzystanej siły roboczej charakteryzuje się niskim udziałem osób uprawnionych do zasiłku. • Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia wśród osób stosunkowo młodych (do 34. roku życia). • Wysokie bezrobocie wśród osób posiadających wykształcenie zawodowe lub nie posiadających żadnego wykształcenia. 	<p>Zmniejszenie skali wykluczenia i zwiększenie zatrudnienia przez aktywizowanie społeczności lokalnych i osób wykluczonych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • integracja osób zagrożonych wykluczeniem i rodzin z dysfunkcjami, ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową, • ułatwienie dostępu do zatrudnienia osób z rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, z osobami niepełnosprawnymi, osobami starszymi oraz innymi osobami niesamodzielnymi, • wspieranie zintegrowanych działań instytucji, urzędów i przedsiębiorstw na rzecz aktywizacji zawodowej osób w szczególności w trudnej sytuacji na rynku pracy i osób dotychczas nieaktywnych, • zwiększenie dostępu do oparcia psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności wspierającymi aktywność zawodową. 	<p>Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (CO01). • Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CO02). • Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CO16). • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie.

					<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie.
2.	Ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jako główne powody przyznawania pomocy społecznej.	Zwiększenie zatrudnienia i przyspieszenie włączenia społecznego przez rozwój usług społecznych	<ul style="list-style-type: none">• wsparcie na rzecz poprawy dostępu do usług opiekuńczych nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi,• wsparcie na rzecz poprawy dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacji leczniczej służącej przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,• inicjatywy ukierunkowane na rozwój i poprawę dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej,• wspieranie rozwoju usług społecznych o charakterze środowiskowym dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem [usługi inne niż opiekuńcze i zdrowotne],• zwiększenie zakresu i jakości usług świadczonych przez jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej i jednostek wsparcia rodziny z zakresu wsparcia rodziny, usług opiekuńczych i zdrowotnych.	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.
3.	<ul style="list-style-type: none">• Wysoki poziom bezrobocia, ze znacznym udziałem osób stosunkowo długo pozostających bez pracy.	Wzrost aktywności zawodowej osób powracających na rynek pracy	<ul style="list-style-type: none">• wsparcie tworzenia i funkcjonowania podmiotów świadczących usługi opieki nad dziećmi,• wspieranie aktywizacji osób powracających na rynek pracy po urloпах macierzyńskich/wychowawczych,• wsparcie w zakresie wdrożenia elastycznych form zatrudnienia.	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie.• Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Priorytet inwestycyjny 5. Edukacja					
1.	Wysokie bezrobocie wśród osób posiadających wykształcenie zawodowe lub nie posiadających żadnego wykształcenia.	Poprawa jakości edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego	<ul style="list-style-type: none">• upowszechnianie i wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej,• inwestycje w infrastrukturę przedszkolną na obszarach o słabym dostępie do tego typu usług,• wsparcie wysokiej jakości kształcenia ogólnego,• wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,• wsparcie uczniów zdolnych,• wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli,• opracowywanie i realizacja programów zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań uczniów,• opracowanie i realizacja zajęć pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości ukierunkowanych na kształtowanie postaw przedsiębiorczych,• zajęcia w Centrum Innowacyjnej Edukacji,	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej (CI35).• Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty.• Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej.• Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie.• Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu.• Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie.• Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie.• Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych.• Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie.

2.	Wysokie bezrobocie wśród osób posiadających wykształcenie zawodowe lub nie posiadających żadnego wykształcenia.	Poprawa jakości kształcenia zawodowego	<ul style="list-style-type: none">• dostosowanie oferty szkół prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb rynku pracy,• nabywanie i doskonalenie przez uczniów kompetencji kluczowych i społecznych potrzebnych na rynku pracy,• inwestycje w infrastrukturę w obszarze kształcenia zawodowego,• wsparcie uczniów zdolnych,• wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu,• opracowywanie i realizacja programów zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań uczniów,• opracowanie i realizacja zajęć pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości ukierunkowanych na kształtowanie postaw przedsiębiorczych,	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy.• Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie.• Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego.• Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie.
3.	<ul style="list-style-type: none">• Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia wśród osób stosunkowo młodych (do 34. roku życia).• Wysokie bezrobocie wśród osób posiadających wykształcenie zawodowe lub nie posiadających żadnego wykształcenia.	Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym	<ul style="list-style-type: none">• działania umożliwiające uzupełnianie lub podwyższanie kwalifikacji ogólnych i zawodowych dostosowane do potrzeb rynku pracy adresowane do osób dorosłych,• doradztwo w zakresie kształcenia i szkolenia osób dorosłych w powiązaniu z potrzebami rynku pracy,• programy potwierdzania efektów uczenia się, prowadzące do uzyskania, uzupełniania lub podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych,• środowiskowe kampanie informacyjno – edukacyjne, wsparcie placówek prowadzących kształcenie ustawiczne.	Miasto Inowrocław, Gmina Inowrocław	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie.

Załącznik Nr 2. Lista projektów podstawowych.

L.p.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt (zł)	Źródła finansowania	Priorytet inwestycyjny w ramach RPO	Wskaźniki projektu
Priorytet inwestycyjny 1 . Środowisko									
1.	Termomodernizacja budynków komunalnych – Gminnego Zakładu Komunalnego w m. Kruśliwiec oraz świetlicy wiejskiej wraz z remizą OSP w m. Gnojno, na terenie gminy Inowrocław.	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	III kw. 2018 III kw. 2019 II kw. 2016 – IV kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	1 342 841,50 zł	EFRR: 922 063,55 Środki własne: 4 20 777,98	4c	- Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) – 2 szt. – w roku 2017 - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] - 14.530 – w roku 2018 - Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok] (CI 32) - 188490.000 – w roku 2018 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] (CI 34) - 68.987 - w roku

									2018
2.	Termomodernizacja Domu Kultury i rekreacji w m. Łojewo	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	IV kw. 2019 – IV kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	729 731,19	EFRR: 620 271,51 Środki własne: 109 459,68	4c	- liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. - zwiększenie efektywności energetycznej – ponad 30 % w stosunku do istniejącej instalacji - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki - redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych, czyli przeciwdziałanie niskiej emisji - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych – ok. 26 000 kWh/rok - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – ok. 6,9 Mg CO ₂ / rok
3.	Termomodernizacja budynku komunalnego CIS w Łojewie oraz budynku Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Wyszyńskiego w Orłowie	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	I kw. 2019 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	2 366 308,8 8	EFRR: 1 562 493,89 Środki własne:	4c	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)-2,00; Liczba wybudowanych

							803 814,99	jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]-80,00; Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]-2,00; Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m2]-2 312,53 Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok-0d 2019 do 2023 rok - 15,25; Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok]- od 2019 do 2023-96,61; Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej[GJ/rok]-od 2019 do 2023 - 1 822,10. Zmniejszenie rocznego zużycia
--	--	--	--	--	--	--	---------------	--

									energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok] (CI 32)-od 2019 do 2023 -632 678,67; Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] (CI 34)- od 2019 do 2023-151,84
4.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Inowrocławiu – II etap	Miasto Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	IV kw. 2019 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	5 471 847,05	EFRR: 4 651 070,00 Środki własne: 735 930,00	4c	-ilość zaoszczędzonej energii cieplnej – 76,78 kWh/m2 rok -zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych – 107,18 MWh/rok -szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 32,1531 Mg/rok -liczba zmodernizowanych energetycznie budynków –3 szt. -powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji –

									889,59 m2
5.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Inowrocławiu	Miasto Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2017 IV kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	3 943 372,96	Środki własne: 820 771,87 EFRR: 2 462 315,59	4c	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) - 2 Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok) = 3.054/2018 Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach użyteczności publicznej (KWh/rok) (CI32) = 447.890/2018
6.	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Miasta Inowrocławia	Miasto Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2019 IV kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	Wart. proj. ogółem: 2 329 984,18 Kw. 2 209 480,18	EFRR: 1 878 058,15 Środki własne: 331 422,03	4e	Liczba przebudowanych punktów oświetleniowych – 1228 Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej 273,40 MWh/rok Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - 221 tony równoważnika CO2 /rok
7.	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Miasta Inowrocławia – II etap	Miasto Inowrocław	Niska emisja i efektywność	IV kw. 2018 IV kw.	Gmina i Miasto Inowrocław	790 518,00	EFRR: 671 940,30	4e	Liczba przebudowanych punktów oświetleniowych – 322

			energetyczna	2020	aw		Środki własne: 118 577,70		Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej 70,47 MWh/rok Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 55,04 tony równoważnika CO ₂ /rok
Priorytet inwestycyjny 2. Transport									
1.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 252 od km 2+713,00 do km 3+327,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	II kw. 2019 IV kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	460 047,72	EFRR: 184 019,09 Środki własne: 276 028,63	4e	- długość wybudowanych dróg dla rowerów (km)- 0,614 w roku 2018; - długość wyznaczonych ścieżek rowerowych (km)-0,614 w roku 2018; - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – tony równoważnika CO ₂] (CI 34) -0,046 ton w roku 2019; - liczb osób korzystających z wybudowanych /przebudowanych dróg dla rowerów – 500.000 w roku 2019.
2.	Budowa ścieżki pieszo- rowerowej na odcinku Tupadły- Krusza Zamkowa	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	I kw. 2019	Gmina i Miasto	2 275 502,28	EFRR: 682	4e	- długość wybudowanych dróg

	wraz z rozbudową oświetlenia			IV kw. 2019	Inowrocław		650,68 Środki własne: 1 592 851,60		dla rowerów (km)- 2.333 w roku 2018; -długość wyznaczonych ścieżek rowerowych (km)-2.333 w roku 2018; - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – tony równoważnika CO ₂] (CI 34) -0,350 ton w roku 2019; - liczb osób korzystających z wybudowanych /przebudowanych dróg dla rowerów – 1.000.000 w roku 2019.
3.	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 251 na odcinku Inowrocław - Cieślin	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	II kw. 2019 I kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	1.500.000,0 0	EFRR: 1 030 800,00 Środki własne: 469 200,00	4e	- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO ₂ /rok – 0,15 ton; -długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1,500 km;
4.	Ograniczenie niskiej emisji poprzez utworzenie sieci ścieżek rowerowych w Inowrocławiu	Miasto Inowrocław	Ścieżki rowerowe	II kw. 2017 III kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	1 114 822,43	EFRR: 395 761,96	4e	1. Długość wybudowanych dróg dla rowerów [km] – 1, 401 km,

								<p>Środki własne: 837 150,60</p>	<p>2. Długość przebudowanych dróg dla rowerów [km] – 0,270 km, 3. Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych [km] – 1,671 km, 4. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34) [tony równoważnika CO2/rok] – 20,046 Mg CO2. 5. Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych dróg dla rowerów – 79 935os./rok Liczba osób korzystających z wybudowanych / przebudowanych dróg dla rowerów – os. – 79 935 os./rok. Oszacowano, że po realizacji proj. zmaleje ruch aut osobowych o 4% na rzecz ruchu rowerowego.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5.	Ograniczenie niskiej emisji poprzez utworzenie sieci ścieżek rowerowych w Inowrocławiu – II etap	Miasto Inowrocław	Ścieżki rowerowe	II kw. 2019 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	3 625 109,89	EFRR: 1 492 457,74 Środki wł.: 2 132 652,15	4e	-szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO ₂) – ok.13,70 t/rok, -szacowana łączna długość ścieżek wybudowanych/przebudowanych/wytyczonych w ramach projektu to ok. 1,756km
6.	Ograniczenia niskiej emisji poprzez rozwój i usprawnienie infrastruktury transportu miejskiego w Inowrocławiu	Miasto Inowrocław	Niska emisja	II kw.2017 IV kw.2018	Miasto Inowrocław	60 480 938,73 Koszty kwalifikowane: 50 091 310,79 Koszty niekwalifikowane: 10 389 627,94	EFRR: 46 431 614,17 Środki własne: 14 049 324,56	4e	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej - 16 szt. Liczba rozbudowanych inteligentnych systemów transportowych – 1 szt. Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej - 1200 osób. Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” – 1 szt. Liczba miejsc

									cieplarnianych [tony równoważnika CO2/rok] - 1,825 Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” [szt.] - 3 600
Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja									
1	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 367 (nr 4.1 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	369 833,00	EFRR (85%): 314 358,05 Środki własne (15%): 55 474,95	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 36 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w

									których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
2	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 359 (nr 4.2 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	IV kw.2019 / III kw.2020	Gmina i Miasto Inowrocław	569 833,00	EFRR (85%): 484 358,05 Środki własne (15%): 85 474,95	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 29 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowany budynek mieszkalny na obszarze miejskim – 1 Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
3	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 365 (nr 4.3 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	219 833,00	EFRR (85%): 186 858,05	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych

							Środki własne (15%): 32 974,95		budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 28 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
4	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 367a (nr 4.4 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	650 000,00	EFRR (85%): 552 500,00 Środki własne (15%): 97 500,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 8 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane

									budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
5	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 336 (nr 4.5 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	150 000,00	EFRR (85%): 127 500,00 Środki własne (15%): 22 500,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 36 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1

6	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Mątewskiej 15 A,B,C,D (nr 4.6 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	III kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000,00	EFRR (85%): 170 000,00 Środki własne (15%): 30 000,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 106 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 4 segmenty • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
7	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Mątewskiej 25 (nr 4.7 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000,00	EFRR (85%): 170 000,00 Środki	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków

							własne (15%): 30 000,00		mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 37 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
8.	Odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Mątewskiej 66-68 (nr 4.8 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000, 00	EFRR (85%): 170 000,00 Środki własne (15%): 30 000,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 29 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne

									(sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
9	Odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Mątewskiej 70-72 (nr 4.9 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000,00	EFRR (85%): 170 000,00 Środki własne (15%): 30 000,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 35 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1

10	Odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Mątewskiej 75 - 77 (nr 4.10 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	II kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000,00	EFRR (85%): 170 000,00 Środki własne (15%): 30 000,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 5 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
11	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Dworcowej 48 (nr 4.11 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	II kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	100 000,00	EFRR (85%): 85 000,00 Środki własne	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na

							(15%): 15 000,00	obszarach rewitalizacji – (osoby) – 34 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
12	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Dworcowej 92-94 (nr 4.12 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	IV kw.2019 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	238 447,00	EFRR (85%): 202 679,95 Środki własne (15%): 35 767,05	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 51 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1

									<ul style="list-style-type: none">• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
13	Odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Dworcowej 53 B (nr 4.13 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	III kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000,00	EFRR (85%): 170 000,00 Środki własne (15%): 30 000,00	9b	<p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 84 <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1

14	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. NMP 32 (nr 4.14 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	III kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	250 000,00	EFRR (85%): 212 500,00 Środki własne (15%): 37 500,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 13 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
15	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Toruńska 26 (nr 4.15 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	III kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	500 000,00	EFRR (85%): 425 000,00 Środki własne (15%):	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na

							75 500,00		obszarach rewitalizacji – (osoby) – 97 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
16	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Kilińskiego 6 (nr 4.16 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	560 000,00	EFRR (85%): 476 000, Środki własne (15%): 84 000,00	9b	• Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) –33 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w

									których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
17	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Kasztelańska 12 (nr 4.17 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	II kw.2016 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	137 500,00	EFRR (85%): 116 875,00 Środki własne (15%): 20 625,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 38 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
18	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Andrzeja 5 (nr 4.18 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	181 730,00	EFRR (85%): 154 470,50	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób

							Środki własne (15%): 27 259,50		korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 14 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
19	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Szymborskiej 14 (nr 4.19 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	146 208,00	EFRR (85%): 154 470, 50 Środki własne (15%): 20 625,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) –10 Wskaźniki produktu

									RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
20	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Staropoznańska 108 (nr 4.20 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	211 730,00	EFRR (85%): 179 970,50 Środki własne (15%): 31 759,50	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) – 19 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono

									stan do co najmniej zadawalajacego - 1
21	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Dworcowa 44 (nr 4.21 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	181 735,00	EFRR (85%): 154 474,75 Środki własne (15%): 27 26,25	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) –27 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalajacego - 1
22	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Hoyera16 (nr 4.22 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	261 730,00	EFRR (85%): 222 470,50 Środki	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z

							własne (15%): 39 259,5 0		wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) –32 Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
23	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 2 (nr 4.23 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Mątwy	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	197 961,00	EFRR (85%): 168 266,85 Środki własne (15%): 29 694,15	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) - 38 Wskaźniki produktu RPO WK-P:

									<ul style="list-style-type: none">• Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1
24	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Wałowa 3-5 (nr 4.24 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	I kw.2020 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	231 730,00	EFRR (85%): 196 Środki własne (15%): 970,50	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) –28 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej

									zadawalającego - 1
25	Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Kościuszki 8 (nr 4.25 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	III kw.2020	Gmina i Miasto Inowrocław	241 730,00	EFRR (85%): 205 470,50 Środki własne (15%): 36 259,50	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – (osoby) - 27 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 1• Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 1

26	Adaptacja pomieszczeń wraz z urządzeniem podwórza i poprawą infrastruktury dla rozwoju społecznego (nr 4.26 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście	III kw.2019 / IV kw.2020	Gmina i Miasto Inowrocław	1 500 000,00	EFRR (85%): 1 275 000,00 Środki własne (15%): 225 000,	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym – 1• Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich - 50 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Długość przebudowanych dróg gminnych – 330 m Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1
----	---	-------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------	--------------	---	----	--

27	Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne (nr 2.4 w LPR)	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja Śródmieście i Mątwy	IV kw.2019 / IV kw.2021	Gmina i Miasto Inowrocław	4 000 000,00	EFRR (85%): 3 400 000,00 Środki własne (15%): 600 000,00	9b	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym – 1• Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – 1 000 os. (w latach 2020-2022) Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">- otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – ok.1 000 m²- powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – ok. 1 000 m²
----	---	-------------------	-----------------------------------	-------------------------	---------------------------	--------------	---	----	---

Priorytet inwestycyjny 4. Społeczeństwo									
1.	Klub Integracji Społecznej Fundacji Ekspert – Kujawy	Fundacja Ekspert - Kujawy	Aktywne włączenie	II kw. 2017 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	1 022 781,25	EFS: 869364,06 Środki własne: 153417,19	9i	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 90 Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C) [osoby] – 5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby] 23 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu [osoby] 32

									<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby] 14</p> <p>Wskaźnik efektywności społecznej % (procent) 34</p> <p>Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w odniesieniu do osób lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym % (procent) 22</p> <p>Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w odniesieniu do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									niepełnosprawnościami sprzężonymi % (procent) 12 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosłym kompetencje – 3
2.	Wyzwalamy aktywność zawodową w Klubie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Aktywne włączenie	II kw. 2017 III kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	165 966,25	EFS: 141 071,31 Środki własne: 2 4 894,94	9i	- Liczba osób z niepełno sprawnościami objętych wsparciem w programie: 2 osoby, - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 10 osób - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym , które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 10 osób, - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem

									społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 0 osób, - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu(łącznie z pracującymi na własny rachunek): 3 osoby, - Efektywność zatrudnieniowa: 3 osoby
3.	Aktywna reintegracja szansą na lepsze życie. Reintegracja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Inowrocław.	Gmina Inowrocław	Aktywne włączenie	II kw. 2017 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	400 562,50	Środki własne: 60 100,00 EFS: 340 462,50	9i	-Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 1, -Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 20, - Liczba osób objętych wsparciem z III profilu – 13, - Liczba osób z wielokrotnym

									wykluczeniem – 7, -Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu-20, -Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 8, -Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu – 12, -Liczba osób, które w mniejszym stopniu korzystają z świadczeń pomocy społecznej po zakończeniu projektu – 10.
4.	Dziś bierny jutro aktywny	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne	Aktywne włączenie	II kw. 2020 IV kw.	Gmina i Miasto Inowrocław	450 000,00	Środki własne: (15%)	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem

		- Oddział w Bydgoszczy		2021	aw		67 500,0 0 EFS: (85%) 382 500,00	społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=10 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=0 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=6 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=6 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem
--	--	------------------------	--	------	----	--	---	---

									lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - os.=20 6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=3
5.	Pomysł na aktywizację - program rozwoju umiejętności społeczno-zawodowych mieszkańców Inowrocławia	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne - Oddział w Bydgoszczy	Aktywne włączenie	I kw. 2022 III kw. 2023	Gmina i Miasto Inowrocław	980 000,00	Środki własne: (15%) 147 000,00 EFS: (85%) 833 000,00	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=20 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=0 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=12

									4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=12 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - os.=40 6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=6
6	KLUB AKTYWNEJ RODZINY	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, ZHR Okręg Kujawsko-Pomorski	Aktywne włączenie	I kw. 2021 IV kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	1 031 903, 72	Środki własne: (15%) 154 820,00 EFS: (85%) 877 083, 72	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ., które przed zastosowaniem instrumentów i usług rynku pracy wymagają aktywizacji społecznej – od. = 20, 2. Liczba osób objętych usługą reintegracji społ. i zaw. – os =20,

									3. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu – os. = 5.
7	Nowe perspektywy - aktywizacja mieszkańców Inowrocławia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Aktywne włączenie	I kw. 2020 IV kw. 2021	Gmina i Miasto Inowrocław	374 471,10	Środki własne: (15%) 56 170,42 EFS: (85%) 318 300,68	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=20 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=0 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=5 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem

									społecznym objętych wsparciem w programie - os.=20 5. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=2
8.	Bezdomny nie wykluczony	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Inowrocławskie	Aktywne włączenie	IV kw. 2019 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	400 000,00	Środki własne: (15%) 60 000,00 EFS: (85%) 340 000,00	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=4 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=21 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=11 4. Liczba osób

									zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=5 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - os.=50 6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=1
9.	Być jak w domu	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Inowrocławskie	Aktywne włączenie	IV kw. 2019 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	240 000,00	Środki własne: (15%) 36 000,00 EFS: (85%) 204 000,00	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=4 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu -

									os.=15 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=5 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=5 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - os.=50 6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=1
10.	Klub samopomocy ALBERT	Towarzystwo Pomocy im.	Aktywne włączenie	IV kw. 2019	Gmina i Miasto	400 000,00	Środki własne:	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem

		Św. Brata Alberta Koło Inowrocławskie		IV kw. 2020	Inowrocław		(15%) 60 000,00 EFS: (85%) 340 000,00	lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=6 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=21 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=5 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=5 5. Liczba osób
--	--	---------------------------------------	--	-------------	------------	--	---	---

									zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - os.=50 6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=1
11.	Gospodarstwo domowe -uprawa i zastosowanie plonów z działki	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Inowrocławskie	Aktywne włączenie	IV kw. 2019 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000,00	Środki własne: (15%) 30 000,00 EFS: (85%) 170 000,00	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=4 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=15 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) -

12	Centrum Rodziny – wsparcie osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Inowrocław	Gmina Inowrocław	Aktywne włączenie	I kw. 2021 – IV kw.2022	Gmina i Miasto Inowrocław	1 300 000,00	Środki własne: (15%) 195 000, 00 EFS: (85%) 1 105 000,00	9i	Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem – 20 Wskaźniki rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 15 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu - 5
13	Kujawska Kopalnia Wiedzy	ZHR, Okręg Kujawski	Aktywne Włączenie	I kw. 2021- IV	Gmina i Miasto	850 000,00	Środki własne:	9i	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO

		Przystań Kajakowo - Żeglarska		kw.2022	Inowrocław		(15%) 127 500,00		WK-P: • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 23 Śródmieście i 6 Mątwy mieszkalne • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne Wskaźniki produktu
--	--	-------------------------------------	--	---------	------------	--	------------------------	--	--

									gramu – 23 Śródmieście i 6 Mątwy mieszkalne
14.	„Aktywny Inowrocław – aktywizacja osób bezrobotnych zamieszkujących Obszar Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie”	WSG w Bydgoszczy	Aktywne włączenie	III kw. 2020 IV kw. 2021	Gmina i Miasto Inowrocław	1 000 000,00	Środki własne: (15%) 150 000,00 EFS: (85%) 850 000,00	9i	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - os.=30 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - os.=20 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=20 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

									pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - os.=25 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - os.=50 6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - os.=2
15	Usługi opiekuńcze MOPS – rozszerzenie działalności III	MOPS w Inowrocławiu (Miasto Inowrocław)	Usługi socjalne	III kw. 2021 IV kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	440 000,00	Wkład UE(85%): 374 000,00 Wkład własny 10%: 44 000,00 Budżet Państwa (5%): 22 000,00	9iv	- liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - 15, - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w

								społeczności lokalnej - 15, -liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu -4 miejsce, - liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu- 4
15 A	Z WIGOREM w lepsze jutro IV	Spółdzielnia Socjalna WIGOR (Gmina Inowrocław)	Usługi socjalne	II kw. 2021 /I kw. 2023	Gmina i Miasto Inowrocław	275 175,97	Wkład UE EFS 85%: 233 899,57 Środki BP: 5%: 13 758,80z Środki własne 10% - 27 517,60	- objęcie 20 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie

16	Z WIGOREM w lepsze jutro III	Spółdzielnia Socjalna WIGOR (Gmina Inowrocław)	Usługi socjalne	I kw. 2021 /IV kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	561 913,60	Wkład UE(85%): 476 626,56 Wkład własny 10%: 56 191,36 Budżet Państwa (5)%: 28 095,68	9iv	- objęcie 40 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie
17	Usługi opiekuńcze MOPS – rozszerzenie działalności II	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Usługi socjalne	III/IV kw. 2016 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	399 787,50	Wkład EFS (85%): 339 819,37 Wkład własny 10%: 39 978,75 Budżet Państwa (5)%:	9iv	- objęcie 15osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie, - wzrost liczby opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych (niesamodzielnych) świadczących lub

							19 989,37		gotowych do świadczenia usług. Opiekuńczych po zakończeniu projektu o 4 osób - zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu o osób.
18	Klub seniora "SŁONECZNY UŚMIECH"	Parafia Rzymsko-katolicka pw. Św. Królowej Jadwigi	Aktywne włączenie	I kw.2023 /II kw.2023	Gmina i Miasto Inowrocław	489 777,78	Środki UE (85%): 416 311,11 Wkład własny (10%): 48 977,78 Budżet państwa (5%): 24 488,89	9iv	<u>Wskaźniki produktu kluczowe:</u> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 20 osób, - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 20 osób.

									<u>Wskaźniki rezultatu kluczowe:</u> - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 10 sztuk, - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu – 10 szt.
19.	Zapewnienie usług opiekuńczych dla starszych osób w miejscu zamieszkania	Gmina Inowrocław	Aktywne włączenie	I kw. 2020 IV kw. 2021	Gmina i Miasto Inowrocław	410.000,00	Środki UE (85%): 348 500,00 Wkład własny (10%): 41 000,00 BP(5%): 20 500,00	9iv	- liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie- 16 osób Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych

									istniejących po zakończeniu projektu. Liczba wspartych miejsc świadczenia usług – 16 Zatrudnienie 8 asystentów lub opiekunów osoby starszej po zakończeniu projektu w miejscu zamieszkania osób w podeszłym wieku.
Priorytet inwestycyjny 5. Edukacja									
1.	Naukowy zawrót głowy I ETAP realizacji Poprawa wyników nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych poprzez wzrost kompetencji kluczowych uczniów	Gmina Inowrocław	Edukacja szkolna	2015 2020	Gmina Inowrocław	229 468,10	EFS: 21 7971, 75 Środki własne: 11 496 ,35	10i	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 164 Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniów młodszych objętych pracą indywidualną – 22 Liczba uczniów zagrożonych przedwczesnym opuszczeniem systemu oświaty objętych wsparciem w programie – 10

									potrzebami edukacyjnymi - 1 Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych - 3
2.	Naukowa przygoda II ETAP realizacji Poprawa wyników nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych poprzez wzrost kompetencji kluczowych uczniów	Gmina Inowrocław	Edukacja szkolna	2015 2020	Gmina Inowrocław	542 265,58	EFS: 515 152,28 Środki własne: 27 113,28	10i	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie - 8,00 Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie - 248,00 Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie - 8,00 Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych - 4,00 Liczba szkół, których pracownie

									przedmiotowe zostały doposażone w programie – 4,00 Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu -248,00 Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu - 7,00 Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych - 4,00 Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych - 4,00
3.	III ETAP Poprawa wyników nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych poprzez wzrost kompetencji kluczowych uczniów:	Gmina Inowrocław	Edukacja szkolna	2015 2020	Gmina Inowrocław	228 266,32	EFS: 216 853,00	10i	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu – 0,

								Środki własne: 11 413,32	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie -0, 3.Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 50, Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych -1, Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie – 2. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 40, Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu
--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------	---

									- 0, Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć Edukacyjnych - 1, Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć Edukacyjnych - 2, Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS - 5
4.	Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego oraz rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego poprzez rozbudowę Szkoły Podstawowej w m. Góra o budynek przedszkola.	Gmina Inowrocław	Wychowanie przedszkolne	I kw. 2016 IV kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	488 738,49	Środki własne: 188 738,49 EFRR: 300 000,00	10a	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej – 1 szt. - Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej – 40 -Liczba osób korzystających z objętej wsparciem infrastruktury przedszkolnej – 50
5	Rozwinąć skrzydła	Gmina	Kształcenie	III kw.	Gmina	425 000,00	Środki	10i	Wskaźniki produktu:

		Inowrocław	ogólne	2020 IV kw. 2022	i Miasto Inowrocław		własne (15%) 88 750,0 0 EFS (85%) 361 250, 00	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu – 3 os. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie – 3 os. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie - 85 os. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – szt. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie – 3 szt. Wskaźniki rezultatu: Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 75 os.
--	--	------------	--------	------------------------	------------------------	--	--	---

									Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu – 3 os. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 3 szt. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 3 szt. Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS – 3 os.
5 A	Inwestujemy w uczenia i nauczyciela - dla wspólnej przyszłości	Niepubliczne Placówki Oświatowe Sp. z o.o.	Kształcenie ogólne	III kw. 2020 II kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	425 000,00	Środki własne (15%) 88 750,00 EFS	10i	Wskaźniki produktu: Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu – 4 os. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w

							(85%) 361 250, 00	programie – 8 os. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie - 75 os. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie – 1 szt. Wskaźniki rezultatu: Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 60 os. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu – 8 os. Liczba szkół i
--	--	--	--	--	--	--	-------------------------	---

									placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt. Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS – 4 os.
6	Zajęcia z TIK-u źródłem dobrych wyników	Miasto Inowrocław	Edukacja szkolna	II kw. 2018 III kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	1.320.000,00	Środki własne (15%) 198 000, EFS (85%) 1 122 000,00	10i	- liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 86 os., - liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu – 30 os., - liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących

									sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 4szt., - liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie – 4szt.,
7	Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka – Oddział w Górze	Gmina Inowrocław	Wychowanie przedszkolne	III kw. 2017 III kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	100.000,00	Środki własne: 15 000,00, EFS 85 000,00	10i	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (osoby) – 40; Liczba miejsc wychowania przedszkol. dofinansowanego w programie (szt.) – 10; Liczba dzieci korzystających z nowo utworzonych miejsc przedszkolnych(os.)-10; Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych u których nastąpiło zwiększenie szans edukacyjnych (os.)- 40.

									Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych u których nastąpiło zwiększenie szans edukacyjnych-40
8	Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka (oddział Sławęcinek)	Gmina Inowrocław	Wychowanie przedszkolne	III kw. 2017 III kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	120 000,00	Środki własne: 18 000,00 EFS: 102 000,00	10i	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [osoby]:K-16, M-7, O- 23; Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.] - 25 ; Liczba dzieci korzystających z nowo utworzonych miejsc przedszkolnych: K-17, M-7, O-24 ; Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji

									przedszkolnej [osoby]:K-16, M-7, O- 23; Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.] - 25 ; Liczba dzieci korzystających z nowo utworzonych miejsc przedszkolnych: K-17, M-7, O-24 ;
9	Przedszkole bez barier	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	Wychowanie przedszkole	I kw.2019 II kw.021	Gmina i Miasto Inowrocław	1 950 000,00	EFS: 1 657 500,00 Środki własne: 292 500,00	10i	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (40 osób) Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie (40) Liczba dzieci korzystających z nowo utworzonych miejsc przedszkolnych (40 osób)

10	Podniesienie poziomu edukacji przedszkolnej w Inowrocławiu poprzez utworzenie nowoczesnej placówki wychowania przedszkolnego	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	Wychowanie przedszkolne	IV kw. 2019 IV kw. 2021	Gmina i Miasto Inowrocław	1 000 000,0 0	Środki własne: 150 000,00 EFS: 850 000,00	10i	1. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskania dofinansowania ze środków EFS - % (cel szczegółowy 1)=100 2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu - os. (cel szczegółowy 1)=2 3. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej - os.=30 4. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie - szt.1 5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach
----	--	---------------------------------------	-------------------------	----------------------------	---------------------------	------------------	--	-----	---

11	„Sówki Madre główki „ – działalność przedszkola specjalnego	Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „SOWA”	Wychowanie przedszkolne	Wycho- wanie przedsz- kolne	Gmina i Miasto Inowrocł- aw	150 000,00	Środki własne: 22 500,0 0 EFS: 127 500, 00	10i	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (osoby) – 8; - Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanego w programie (szt.) – 8; -Liczba dzieci korzystających z nowo utworzonych miejsc przedszkolnych(os.)-8; -Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych u których nastąpiło zwiększenie szans edukacyjnych (os.)-8.
12	Utworzenie Niepublicznego Przedszkola w Inowrocławiu z Oddziałem Integracyjnym	Policealne Studium Zawodowe Sp. z o.o.	Wychowanie przedszkolne	Wycho- wanie przedsz- kolne	Gmina i Miasto Inowrocł- aw	849 750,00	Środki własne: 127 462,5 EFS: 722 287,50	10i	1. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskania dofinansowania ze środków EFS - % (cel szczegółowy 1)=1 2. Liczba nauczycieli,

										<p>którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu - os. (cel szczegółowy 1)=4</p> <p>3. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej - os.=20</p> <p>4. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie - szt.1</p> <p>5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu - os.=4</p> <p>6. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu - os.=4</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Załącznik Nr 3. Lista projektów rezerwowych.

L.p.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt (zł)	Źródła finansowania	Priorytet Inwestycyjny w ramach RPO	Wskaźniki projektu
Priorytet inwestycyjny 1. Środowisko									
1.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynek świetlicy wiejskiej w Łatkowie	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	III kw. 2017 III kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	230.000,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zwiększenie efektywności energetycznej – 30 %,
2.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne CIS Łojewo – Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich, Referat Promocji, lokale mieszkalne (budynek byłej Szkoły Podstawowej w Łojewie)	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	III kw. 2016 IV kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	1.138.462,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zwiększenie efektywności energetycznej – 30 %, - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki, - redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych -25 %, - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków -1 szt.,

3.	Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym (wielorodzinne budynki mieszkaniowe)	firmy komunalne, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, spółdzielnie oraz wspólnoty mieszkaniowe	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2016 II kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	2.000.000,00	Wspólnoty mieszkaniowe 800.000,00, RPO (EFR) 800.000,00, BGK 400.000,00	4c	- redukcja emisji CO2 ok. 0,09 t/rok (dane dotyczą wymiany pieców węglowych na gazowe), - liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii – ok. 10 szt.
4.	Prace konserwatorskie i roboty budowlane w obiekcie zabytkowym (kościół) oraz w otoczeniu budynku przy ul. Bp. A. Laubitza 9	Parafia pw. Imienia Najświętszej Marii Panny	Rewitalizacja	II kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	200 000	RPO (EFRR) 170 000, wkład własny 30 000	6c	

Priorytet inwestycyjny 2. Transport

Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja

1.	Rewaloryzacja zabytkowego parku w Kruszy Zamkowej	Gmina Inowrocław	Rewitalizacja	2016-2017	Gmina i Miasto Inowrocław	350.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6c	- powierzchnia zrewitalizowanego obszaru,
2.	Rewitalizacja Fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej w Inowrocławiu	Miasto Inowrocław	Rewitalizacja	2017-2018	Gmina i Miasto Inowrocław	1 733 798,55	Środki własne: 260 069,78 EFRR: 1 473 728,77	6c	- liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - 1; -liczba instytucji kultury objętych wsparciem [szt.] - 1; -liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [szt.] - 1 - wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok] – 1000 os. -liczba osób korzystających z

									objektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok] – 1000 os.; liczba osób korzystających z obiektów zabytkowych objętych wsparciem – 1000 os.
Priorytet inwestycyjny 4. Społeczeństwo									
1.	Centrum Integracji Społecznej – nowoczesne i efektywne kształcenie	Gmina Inowrocław	Kształcenie ustawiczne	2016-2017	Gmina i Miasto Inowrocław	300.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	10a	- liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia praktycznego i ustawicznego – 1 obiekt, - liczba wspartych warsztatów/pracowni kształcenia praktycznego - 3 pracownie, - liczba uczniów korzystających ze wsparcia warsztatów/pracowni kształcenia praktycznego – 60 osób.
Priorytet inwestycyjny 5. Edukacja									
1.	Staże u pracodawców - szansą na lepszy start zawodowy młodzieży	Gmina Inowrocław	Staże	2016-2018	Gmina i Miasto Inowrocław	400.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	10iv	- liczba osób objętych wsparciem,

Załącznik Nr 4. Lista projektów komplementarnych.

L.p.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt (zł)	Źródła finansowania	Priorytet Inwestycyjny w ramach RPO	Wskaźniki projektu
1.	Zmiana systemu ogrzewania w świetlicy wiejskiej w m. Orłowo, gm. Inowrocław	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2016 II kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	80.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4c	- zwiększenie efektywności energetycznej – 30 %,
2.	Termomodernizacja budynków komunalnych gminy Inowrocław – Gimnazjum w Żalinowie	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	100.000,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zmodernizowany 1 budynek, - zwiększenie efektywności energetycznej - 30 %, - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki, - redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych - 32 %,
3.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne – budynkiem świetlicy wiejskiej w Radłówku	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2018 III kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	200.000,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zmodernizowany 1 budynek, - zwiększenie efektywności energetycznej - 30 %, - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki, - redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych - 30 %,

4.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne – świetlica wiejska w Miechowicach	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	III kw. 2018 IV kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	200.000,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zmodernizowany 1 budynek, - zwiększenie efektywności energetycznej - 30 %, - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki, - redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych - 25 %,
5.	Termomodernizacja budynków komunalnych gminy Inowrocław – Gimnazjum w Sławęcinku	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	III kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	500.000,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zmodernizowany 1 budynek, - zwiększenie efektywności energetycznej - 25 %,
6.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne SP Turzany wraz z budynkiem świetlicy wiejskiej	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	III kw. 2017 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	300.000,00	Środki własne, RPO (EFRR), WFOŚ	4c	- zmodernizowany 2 budynki, - zwiększenie efektywności energetycznej - 30 %, - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki, - redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych - 25 %,
7.	Rozbudowa wraz z termomodernizacją budynku Urzędu Gminy w Inowrocławiu	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	II kw. 2016 III kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	2.550.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4c	- zmodernizowany budynek użyteczności publicznej - szt. 1, - zwiększenie efektywności

									energetycznej -30 %, - zwiększenie wielkości redukcji tlenków siarki, -redukcja emisji tlenków węgla i innych gazów cieplarnianych - 25 %, - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych o ok. 25 %,
8.	Wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia ulicznego w Gminie Inowrocław	Gmina Inowrocław	Niska emisja i efektywność energetyczna	IV kw. 2017 III kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	800.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4e	- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - tony równoważnika CO ₂ /rok - ton. - liczba punktów świetlnych w ciągach komunikacyjnych - szt. , - oszczędność energii elektrycznej - 50%,
9.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Jaksice -Borkowo, wzdłuż drogi krajowej nr 25	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	IV kw. 2016 II kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	1.600.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4e	- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - tony równoważnika CO ₂ /rok - 0,225 ton, - długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 2,250 km,
10.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Łojewo - Sikorowo	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	2017-2018	Gmina Inowrocław	2.800.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4e	- długość wybudowanych ścieżek pieszo - rowerowych - ok. 4 km.

									- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - ok. 0,4 MgCO ₂ /rok - liczba wybudowanych obiektów Bike&Ride -1 szt.
11.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Jaksice -Stefanowo, wzdłuż drogi krajowej nr 25	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	2015-2017	Gmina i Miasto Inowrocław	1.400.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4e	- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - tony równoważnika CO ₂ /rok - ton, - długość wybudowanych ścieżek rowerowych - km,
12.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Latkowo- Szadłowice, wzdłuż drogi krajowej nr 15	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	I kw. 2017 IV kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	1.200.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4e	- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych tony równoważnika CO ₂ /rok - 0,15 ton, - długość wybudowanych ścieżek rowerowych - 1,570 km,
13.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Latkowo – w kierunku Orłowa wzdłuż drogi powiatowej nr 2524C	Gmina Inowrocław	Ścieżki rowerowe	I kw. 2018 III kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	600.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	4e	- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - tony równoważnika CO ₂ /rok - 0,061 ton, - długość wybudowanych ścieżek rowerowych - 0,610 km,

14.	Warsztaty dziennikarskie dla dzieci i młodzieży	Kujawskie Centrum Kultury		I kw. 2016 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	600.000,00	Środki własne, RPO (EFS)		
15.	Kujawskie Centrum Ginących Zawodów - obiekt edukacyjno - turystyczny	Gmina Inowrocław	Rewitalizacja	2016-2017	Gmina i Miasto Inowrocław	500 000		9b	- projekt zakłada odrestaurowanie starej chaty kujawskiej oraz wybudowanie „centrum ginących” zawodów”,
16.	Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	Gmina Inowrocław	Aktywne włączenie	2015-2016	Gmina i Miasto Inowrocław	900.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- tworzenie i wyposażenie miejsc przeznaczonych na terapię zajęciową dla osób niepełnosprawnych; - integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych; - rozwój usług informacyjnych, doradczych i poradnictwa dla osób niepełnosprawnych; - przeciwdziałanie marginalizacji i izolacji osób niepełnosprawnych; - inicjowanie i tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców Gminy Inowrocław,
11.	Centrum Wspierania	Fundacja	Usługi	I kw.	Gmina	200.000,00	Środki własne,	9iv	- liczba rodzin

	Rodziny w Inowrocławiu	Ekspert-Kujawy	socjalne	2016 IV kw. 2018	i Miasto Inowrocław		RPO (EFS)		zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 30,
17.	Program wsparcia dla młodzieży dorosłych i rodziny w obszarze profilaktyki współczesnych zagrożeń społecznych	Polskie Towarzystwo Psychoterapii Uzależnień	Terapia uzależnień	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	2.562.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- liczba osób objętych wsparciem,
18.	Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze	Miasto Inowrocław	Aktywne włączenie	III kw. 2016 II kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	1.752.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	8iv	- liczba osób objętych wsparciem,
19.	Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	Gmina Inowrocław	Aktywne włączenie	I kw. 2017 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	900.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- liczba osób objętych wsparciem,
20.	Centrum Wspierania Rodziny w Gminie Inowrocław	Fundacja Ekspert-Kujawy	Usługi socjalne	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	400.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 1,
21.	Od integracji do rewitalizacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Usługi socjalne	III kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	700.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- wzrost umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, - wzrost aktywności społecznej wszystkich członków rodziny,

22.	Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób, które mogą świadczyć usługi opiekuńcze	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Dostosowanie systemów kształcenia	IV kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	200.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	10iv	- osoby bezrobotne w wieku 18-67 lat, które chcą nabyć, podnieść, uzupełnić lub potwierdzić posiadane kompetencje i kwalifikacje, w tym osoby powyżej 50 roku życia – łącznie 15 osób,
23.	Centrum Wsparcia Społecznego w Mątwach - działalność	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Usługi socjalne\	I kw. 2018 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	2.000.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- wzrost skuteczności pomocy społecznej poprzez rozszerzenie i efektywniejsze organizowanie działań sprzyjających stworzeniu warunków do podejmowania samodzielności życiowej przez osoby i rodziny oraz wyjścia z sytuacji kryzysowej, - rozszerzenie oferty wsparcia o posiłki wydawane w dzielnicy Mątwy, - rozszerzenie oferty wsparcia o tymczasowe miejsca noclegowe osobie lub rodzinie znajdującej się w sytuacji kryzysowej,

									<ul style="list-style-type: none">- podejmowanie współpracy na zasadzie partnerstwa dla osiągnięcia celu – wspierania osób i rodziny,- wzrost umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,- wzrost aktywności społecznej wszystkich członków rodziny,- nabycie przez dzieci umiejętności z zakresu prawidłowego funkcjonowania w różnych grupach społecznych,
24.	Integracja społeczna w Klubie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Usługi socjalne	II/III kw. 2016 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	1.000.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	<ul style="list-style-type: none">- poszerzenie umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,- wypracowanie umiejętności organizowania i spędzania czasu wolnego wspólnie z rodziną,

									- złagodzenie następstw procesu starzenia się i łączącej się z tym utraty samodzielności życiowej, - wzmocnienie więzi rodzinnych i poprawa jej funkcjonowania w życiu społecznym,
25.	Centrum Wsparcia Pozarządowego i Profilaktyki Społecznej-aktywizacja	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	Usługi społeczne	II/III kw. 2018 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	15.000.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9a	- budynek Centrum Wsparcia Pozarządowego, mini łaźnia miejska, magazyny, kuchnia i stołówka, miejsca noclegowe, pomieszczenia biurowe,
26.	Kreatywny Inowrocław - cykl szkoleń i warsztatów dla mieszkańców w ramach sekcji artystycznych	Kujawskie Centrum Kultury		III kw. 2016 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	800.000,00	Środki własne, RPO (EFS)		
27.	Fabryka umiejętności – cykl szkoleń i warsztatów dla mieszkańców miasta	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza		III kw. 2016 II kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	140 800,00	Środki własne, RPO (EFRR)		
28.	Sekcja gier karcianych i planszowych dla osób niepełnosprawnych	Kujawskie Centrum Kultury		I kw. 2016 II kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	200.000,00	Środki własne, RPO (EFS)		
29.	Dziecięca Telewizja	Kujawskie		II kw.	Gmina	720.000,00	Środki własne,		

	Internetowa TELE- WIZJER	Centrum Kultury		2016 II kw. 2020	i Miasto Inowrocław		RPO (EFRR)		
30.	Zielona inicjatywa miejska - Inowrocław	Kujawskie Centrum Kultury		2016-2020	Gmina i Miasto Inowrocław	600.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)		
31.	Wakacje w mieście „Nudzie mówimy nie” - Inowrocław 2016 - 2020	Kujawskie Centrum Kultury		II kw. 2016 III kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	600.000,00	Środki własne, RPO (EFS)		
32.	Kujawska tradycja gotowania żuru i pieczenia chleba- Inowrocław 2016	Kujawskie Centrum Kultury		I kw. 2016 I kw. 2016	Gmina i Miasto Inowrocław	100.000,00	Środki własne, RPO (EFS)		
33.	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Miasto Inowrocław		I kw. 2016 I kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	5.400.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9i	
34.	Centrum Wsparcia Pozarządowego i Profilaktyki Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu		II/III kw. 2016 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	15.000.000,0 0	Środki własne, RPO (EFRR)	9a	
35.	Program aktywizacji zawodowej mieszkańców Miasta Inowrocławia	Fundacja Ekspert – Kujawy	Aktywizacja zawodowa	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	3.500.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	8i	- liczba osób objętych wsparciem w projekcie 210 osób, - liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: Wskaźnik dla osób

									<p>bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) – 30% (30 osoby) Wskaźnik dla osób długotrwale bezrobotnych 30% (24 osoby) Wskaźnik dla osób biernych zawodowo: 30% (33 osoby) Wskaźnik dla osób z niepełnosprawnościami: 30% (15 osób) - liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): Wskaźnik dla osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) – 43% (43 osoby) Wskaźnik dla osób długotrwale bezrobotnych 35% (28 osób) Wskaźnik dla osób biernych zawodowo: 40% (44 osoby)</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									Wskaźnik dla osób z niepełnosprawnościami: 30% (15 osób),
36.	Klub Rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu		II/III kw. 2016 IV kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	2.000.000,00	Środki własne, EFRR	9a	
37.	Centrum Wsparcia Społecznego w Mątwach - inwestycja	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu		II/III kw. 2016 IV kw. 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	7.000.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	9a	
38.	Rozszerzenie działalności Kujawskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Gminie Inowrocław	Fundacja Ekspert-Kujawy	Promocja przedsiębiorczości	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	1.180.000,00	Środki własne, RPO (EFRR, EFS)	3a 8iii 9v	
39.	Rozszerzenie działalności Kujawskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Inowrocławiu	Fundacja Ekspert-Kujawy	Promocja przedsiębiorczości	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	260.000,00	Środki własne, RPO (EFRR, EFS)	3a	- liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu - 200, - liczba przedsiębiorstw korzystających z obiektów

									przeznaczonych na wsparcie działalności biznesowej – 50, - liczba Instytucji Otoczenia Biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług - 1, - liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu - 5,
40.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) w Gminie Inowrocław	Fundacja Ekspert-Kujawy	Wspieranie przedsiębiorczości	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	290.000,00	Środki własne, RPO (EFRR, EFS)	9v	
41.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) w Inowrocławiu	Fundacja Ekspert-Kujawy	Wspieranie przedsiębiorczości	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	1.200.000,00	Środki własne, RPO (EFRR, EFS)	9v	- liczba wspartych podmiotów ekonomii społecznej 30,
42.	Silna ekonomia społeczna – cykl szkoleniowy dla podmiotów ekonomii społecznej z terenu Gminy Inowrocław.	Gmina Inowrocław		2015-2018	Gmina i Miasto Inowrocław	100.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9	

43.	Uniwersytet Trzeciego Wieku – oferta aktywizacji społecznej seniorów zamieszkałych w Inowrocławiu.	Fundacja Ekspert – Kujawy	Aktywne starzenie się	I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	300.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	8vi	- objęcie działaniami edukacyjnymi 200 seniorów,
44.	Szyję i dobrze żyję – cykl działań aktywizacyjnych oraz informacyjno – promocyjnych na rzecz wzrostu zainteresowania zawodem krawca	Akademia Szkolnictwa AS - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Inowrocławiu	Edukacja szkolna	II kw. 2016 II kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	400.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	10iv	- liczba osób objętych wsparciem,
45.	„Dziecko – nasz największy skarb”	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Bydgoszczy	Wychowanie przedszkolne	I kw. 2016 IV kw. 2016	Gmina i Miasto Inowrocław	700.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	9iv	- liczba dzieci objętych wsparciem,
46.	IKTS Noteć Inowrocław	IKTS Noteć Inowrocław	Promocji sportu i aktywnego stylu życia	I kw. 2016 I kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	12.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- liczba dzieci objętych wsparciem,
47.	Integracja poprzez sport	Dziecięca Akademia Piłkarska Mały Piłkarz	Promocji sportu i aktywnego stylu życia	I kw. 2016 II kw. 2022	Gmina i Miasto Inowrocław	505.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9iv	- liczba dzieci objętych wsparciem,
48.	Poprawa dostępności dzieci i młodzieży do innowacyjnych metod nauczania	Gmina Inowrocław		2015 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	500 000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	10	

	i nowoczesnych technologii w edukacji.								
49.	Rozwijanie uzdolnień uczniów poprzez rozszerzenie oferty dodatkowych zajęć pozalekcyjnych	Gmina Inowrocław		2015 2020	Gmina i Miasto Inowrocław	200.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	10	
50.	Nowe umiejętności gwarancją lepszego jutra - cykl szkoleń i warsztatów	Gmina Inowrocław		2017- 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	200.000,00	Środki własne, RPO (EFRR)	10iv	- liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie – 60 osób, - liczba osób, które zdobyły wiedzę, umiejętności lub kompetencje w ramach pozaszkolnych form kształcenia – 60 osób
51.	Certified City - zwiększanie kompetencji mieszkańców Gminy Inowrocław z zakresu ICT i języków obcych.	Fundacja Ekspert-Kujawy		I kw. 2016 IV kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	400.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	10iii	
52.	Rozwój szkolnictwa zawodowego z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy	Zespół Szkół Zawodowych Rzemiosła w Inowrocławiu		II kw. 2016 II kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	800.000,00	Środki własne, RPO (EFS)	10	

	i wzmocnienie kompetencji zawodowych absolwentów Zespołu Szkół Zawodowych Rzemiosła								
53.	Bursztynowy szlak antycznego Rzymu - Inowrocław 2016	Kujawskie Centrum Kultury		IV kw. 2015 III kw. 2016	Gmina i Miasto Inowrocław	280.000,00	Środki własne, RPO (EFS)		
54.	Budowa sieci wodociągowej w m. Balczewo	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2017 III kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	467.400,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 0,5 km,
55.	Budowa sieci wodociągowej w m. Dziennice	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2017 III kw. 2018	Gmina i Miasto Inowrocław	215.865,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 0,355 km,
56.	Budowa sieci wodociągowej w m. Gnojno	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	762.600,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 1,240 km,
57.	Budowa sieci wodociągowej w m. Jacewo	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2018 III kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	1.076.865,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej -

									1,750 km,
58.	Budowa sieci wodociągowej w m. Jacewo	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	415.125,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 0,675 km,
59.	Budowa sieci wodociągowej w m. Orłowo	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	276.750,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 0,450 km,
60.	Budowa sieci wodociągowej w m. Sławęcinek i Gnojno	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	771.825,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 1,255 km,
61.	Budowa sieci wodociągowej w m. Jacewo	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2018 III kw. 2019	Gmina i Miasto Inowrocław	301.350,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- długość nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 0,490 km,
62.	Budowa stacji podniesienia ciśnienia Latkowo	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2016 III kw. 2017	Gmina i Miasto Inowrocław	159.900,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody - 1 szt.,
63.	Budowa stacji podniesienia ciśnienia	Gmina Inowrocław	System wodociągowy	I kw. 2017	Gmina i Miasto	159.900,00	Środki własne, RPO (EFRR)	6b	- liczba zmodernizowanych stacji

	Słońsko			III kw. 2018	Inowrocław				uzdatniania wody - 1 szt.,
64	Demontaż i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru rewitalizacji	Miasto Inowrocław	Wsparcie działań dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych	I kw.2018 IV kw.2022	Miasto Inowrocław/ obszar rewitalizacji	30 000,00	WFOŚ i GW	6b	Wskaźniki produktu: • Ilość wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia 6986m ² Wskaźniki rezultatu: Liczba osób mieszkających (zameldowanych) w budynkach z których usunięto azbest
65	„Dziś bierny – jutro aktywny” – wsparcie dla osób pozostających bez pracy	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – Oddział w Bydgoszczy, ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz we współpracy z Miastem Inowrocław – Miejski Ośrodek Pomocy	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	II kw.2019 IV KW.2022	Miasto Inowrocław/ obszar rewitalizacji	200 000	EFS/środki własne	9i	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu - 13 • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 17

		Spółecznej w Inowrocław iu							<p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie - 20• Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - 6• Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie - 12 <p>Wskaźniki z LSR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób u których wzrosły kompetencje przedsiębiorcze - 17• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukująca pracy po opuszczeniu programu – 17• Liczba osób
--	--	----------------------------------	--	--	--	--	--	--	---

									zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w okresie 3 miesięcy po opuszczeniu programu - 13
66	Program aktywizacji zawodowej dla mieszkańców miasta Inowrocławia	Fundacja Ekspert Kujawy	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	I kw.2020-IV kw.2022	Miasto Inowrocław/Śródmieście i Mątwy	1 500 000,00	EFS/środki własne	91	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 39 Śródmieście i 11 Mątwy mieszkalne• Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 77 Śródmieście i 23 Mątwy mieszkalne Wskaźniki produktu RPO WK-P:

								<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 156 Śródmieście i 44 Mątwy mieszkalne• Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie – 63 Śródmieście i 17 Mątwy mieszkalne• Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 31 Śródmieście i 9 Mątwy mieszkalne• Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 24 Śródmieście i 6 Mątwy mieszkalne• Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem
--	--	--	--	--	--	--	--	--

									<p>w programie – 55 Śródmieście i 15 Mątwy mieszkalne</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 117 Śródmieście i 33 Mątwy mieszkalne <p>Wskaźnik z LSR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w okresie 3 miesięcy po opuszczeniu programu – 39 Śródmieście i 11 Mątwy mieszkalne• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukująca pracy po
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									opuszczeniu programu – 77 Śródmieście i 23 Mątwy mieszkalne
67	Klub Integracji Społecznej Fundacji Ekspert Kujawy	Fundacja Ekspert Kujawy	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	I kw.2020-IV kw.2022	Miasto Inowrocław/Śródmieście i Mątwy	1 280 000,00	EFS/ środki własne	91	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 12 Śródmieście i 4 Mątwy mieszkalne Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 55 Śródmieście i 15 Mątwy mieszkalne Wskaźniki produktu RPO WK-P: Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 63 Śródmieście i 17 Mątwy mieszkalne Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie

									<ul style="list-style-type: none">– 31 Śródmieście i 9 Mątwy mieszkalne• Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 15 Śródmieście i 5 Mątwy mieszkalne• Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 8 Śródmieście i 2 Mątwy mieszkalne• Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 16 Śródmieście i 4 Mątwy mieszkalne• Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 23 Śródmieście i 7 Mątwy mieszkalne <p>Wskaźniki z LSR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									<p>wykluczeniem społecznym, poszukująca pracy po opuszczeniu programu – 31 Śródmieście i 9 Mątwy mieszkalne</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w okresie 3 miesięcy po opuszczeniu programu – 12 Śródmieście i 4 Mątwy mieszkalne <p>Liczba osób u których wzrosły kompetencje przedsiębiorcze – 55 Śródmieście i 15 Mątwy mieszkalne</p>
68	Kujawska Kopalnia Wiedzy	Stowarzyszenie Służyć Życiu	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących	Miasto Inowrocław/ Śródmieście i Mątwy	823 500,00	EFS/ środki własne	91	<p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba wspartych w programie miejsc

			pracy	ych pracy						<p>świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 23 Śródmieście i 6 Mątwy mieszkalne <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 3 Śródmieście i</p>
--	--	--	-------	-----------	--	--	--	--	--	--

									<p>1 Mątwy mieszkalne</p> <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 226 Śródmieście i 64 Mątwy mieszkalne <p>Wskaźniki z LSR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukująca pracy po opuszczeniu programu – 78 Śródmieście i 22 Mątwy mieszkalne• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

									opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w okresie 3 miesięcy po opuszczeniu programu – 23 Śródmieście i 6 Mątwy mieszkalne Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem szkoleniowym lub doradczym – 226 Śródmieście i 64 Mątwy mieszkalne
69	Własna firma – od pomysłu do realizacji	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – Oddział w Bydgoszczy	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	I kw.2020-IV kw.2022	Miasto Inowrocław/Śródmieście i Mątwy	980 000,00	EFS/ środki własne	91	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 16 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">Liczba osób, pozostających bez

									<p>pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 10</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej – 6 <p>Wskaźniki LSR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób deklarujących założenie własnej działalności gospodarczej lub społecznej - 10• Liczba osób u których wzrosły kompetencje przedsiębiorcze - 10
70	Kujawski	Fundacja Ekspert - Kujawy	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	I kw.2020-IV kw.2022	Miasto Inowrocław/Śródmieście i Mątwy	416 000,00	EFS/ środki własne	91	<p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi

									<p>działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 10 Śródmieście i 4 Mątwy mieszkalne</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 24 Śródmieście i 6 Mątwy mieszkalne <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 39 Śródmieście i 11 Mątwy mieszkalne <p>Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 16 Śródmieście i 4 Mątwy mieszkalne</p>
71	Centrum Wspierania Rodziny w Inowrocławiu	Fundacja Ekspert - Kujawy	Aktywizacja osób bezrobotnych	I kw.2020-IV kw.2022	Miasto Inowrocław/Śródmieście	450 000,00	EFS/ środki własne	91	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:

			i poszukujących pracy		i Mątwy				<ul style="list-style-type: none">• Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu - 15• Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu –
--	--	--	-----------------------------	--	---------	--	--	--	--

									Liczba podmiotów działających na rzecz aktywności społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich wspartych przez LGD - 1
72	Centrum usług społecznych „Cho No INO”- wielofunkcyjna przestrzeń integracji rodzinno-sąsiedzkiej i aktywizacji społeczno-zawodowej	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	I kw.2019 IV kw. 2022	Miasto Inowrocław/ Śródmieście	1 500 000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9i	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 1• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny

									<p>rachunek) po opuszczeniu programu - 50</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu – 1• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 6 osób <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

									<ul style="list-style-type: none">• w programie - 100• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie - 10
73	Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi młodzieżą	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu	Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	I kw.2019 IV kw. 2022	Miasto Inowrocław/ Mątwy	149 000,00	Środki własne, RPO (EFS)	9i	<p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania

									rodziny i pieczy zastępczej w programie - 50
74	Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych	Fundacja Ekspert Kujawy	Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi młodzieżą	I kw.2019 IV kw. 2022	Miasto Inowrocław/ Mątwy	200 000,00	EFS/Środki własne	10	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu - 45• Liczba nauczycieli, którzy uzyskali/podnieśli kwalifikacje w zakresie doradztwa zawodowego – 40 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie - 45 liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie uzyskiwania/podnoszenia kwalifikacji w zakresie doradztwa zawodowego - 40

75	Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych	Miasto Inowrocław/ Oświata		I kw.2019 IV kw. 2022	Miasto Inowrocław	1 363 633,60	I kw.2019 IV kw. 2022	10	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none">• Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby] – 67 Śródmieście i 19 Mątwy mieszkalne• Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] – 85 Śródmieście i 24 Mątwy mieszkalne• Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do
----	---	-------------------------------	--	--------------------------	-------------------	--------------	--------------------------	----	--

								<ul style="list-style-type: none">• prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none">• Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby] – 95 Śródmieście i 26 Mątwy mieszkalne• Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [osoby] – 112 Śródmieście i 32 Mątwy• Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby] – 50 Śródmieście i 14 Mątwy• Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do
--	--	--	--	--	--	--	--	--

									<p>prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne</p>
76	Utworzenie Domu Dziennego Pobytu wraz z wyposażeniem	Gmina Inowrocław	Rewitalizacja	2016-2017	Gmina i Miasto Inowrocław	900 000,00	EFS/Środki własne	9b	<p>- liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 DDP. - liczba osób w podeszłym wieku objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie 20,</p>

Załącznik Nr 5. Plan finansowy dla projektów podstawowych.

L.p.	Nazwa projektu	Koszt całkowity (tys. zł)	Źródła finansowania (tys. zł)			2014 (tys. zł)	2015 (tys. zł)	2016 (tys. zł)	2017 (tys. zł)	2018 (tys. zł)	2019 (tys. zł)	2020 (tys. zł)	2021 (tys. zł)	2022 (tys. zł)	2023 (tys. zł)
			Środki krajowe	EFRR	EFSD										
Priorytet inwestycyjny 1. Środowisko															
1.	Termomodernizacja budynków komunalnych Gminy Inowrocław - budynki komunalne: Świetlica Wiejska i remiza Strażacka Gnojno	250	37,5	212,5						125	125				
2.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne - świetlica wiejska w Miechowicach	200	30	170						100	100				
3.	Termomodernizacja budynków komunalnych Gminy Inowrocław – Szkoła Podstawowa w Orłowie	300	45	255			150	150							
4.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne – budynkiem świetlicy wiejskiej w RadłóWKu	200	30	170						100	100				
5.	Termomodernizacja budynków komunalnych gminy Inowrocław – Gimnazjum w Sławęcinku	500	75	425			250	250							

6.	Termomodernizacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Inowrocław – budynki komunalne SP Turzany wraz z budynkiem świetlicy wiejskiej	300	45	255					150	150					
7.	Rozbudowa wraz z termomodernizacją budynku Urzędu Gminy w Inowrocławiu	2.550	382,5	2.167,5				500	500	500	500	550			
8.	Wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia ulicznego w Gminie Inowrocław	800	120	680					200	300	300				
9.	Wymiana oświetlenia ulicznego w Inowrocławiu	3.000	450	2.550				1000	1000	1000					
Priorytet inwestycyjny 2. Transport															
1.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Łojewo – Sikorowo	2.800	420	2.380					1400	1400					
2.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Inowrocław-Sławęcinek, wzdłuż drogi krajowej nr 25	900	135	765				450	450						
3.	Budowa ścieżki pieszo - rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 252 Jacewo-Marulewy	1.000	150	850				1000							
4.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Jaksice -Borkowo, wzdłuż drogi krajowej nr 25	1.600	240	1.360				800	800						
5.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Jaksice -Stefanowo, wzdłuż drogi krajowej nr 25	1.400	210	1.180			700	700							
6.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej	1.200	180	1.020				1200							

	Latkowo- Szadłowice, wzdłuż drogi krajowej nr 15														
7.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Latkowo – w kierunku Orłowa wzdłuż drogi powiatowej nr 2524C	600	90	510				300	300						
8.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Tupadły – Krusza Zamkowa wraz z oświetleniem	2.400	360	2.040				1200	1200						
9.	Węzeł multimodalny i ścieżki rowerowe	17.176	2.576,4	14.599,6				6000	6000	5176					
Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja															
1.	Kujawskie Centrum Ginących Zawodów - obiekt edukacyjno - turystyczny	500	75	425				250	250						
2.	Utworzenie Domu Dziennego Pobytu wraz z wyposażeniem	900	135	765				200	200						
3.	Rewitalizacja fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej w Inowrocławiu	1.600	240	1.360				300	300	300	300	400			
4.	Rewitalizacja Starego Miasta i Mątew	22.000	3.300	18.700				7000	7000	8000					
Priorytet inwestycyjny 4. Społeczeństwo															
1.	Centrum usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi zamieszkałymi w Inowrocławiu.	1.200	180		1.020			400	400	400					
2.	Wyzwalamy aktywność zawodową w Klubie	700	105		595			140	140	140	140	140			

3.	Integracja społeczna w Klubie	1.000	150		850			200	200	200	200	200			
4.	Centrum Wsparcia Pozarządowego i Profilaktyki Społecznej- aktywizacja	15.000	2.250	12.750						500	1000	1000			
5.	Rewitalizacja społeczno – zawodowa mieszkańców Inowrocławia	600	90		510			200	200	200					
6.	Od integracji do rewitalizacji	700	105		595			200	200	300					
7.	Usługi opiekuńcze MOPS – rozszerzenie działalności	1.000	150		850			200	200	200	200	200			
8.	Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób, które mogą świadczyć usługi opiekuńcze	200	30		170			60	60	80					
9.	Centrum Wsparcia Społecznego w Mątwach - działalność	2.000	300		1.700					600	600	800			
10.	Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	900	135		765			900							
11.	Centrum Wspierania Rodziny w Inowrocławiu	200	30		170			70	70	60					
12.	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych i wykluczonych społecznie Gminy Inowrocław	700	105		595			140	140	140	140	140			
13.	Program wsparcia dla młodzieży dorosłych i rodziny w obszarze profilaktyki współczesnych zagrożeń społecznych.	2.562	128,1		2.433,9			900	900	752					
14.	Centrum Wspierania Rodziny w Gminie Inowrocław	400	60		340			100	200	100					

15.	Klub Integracji Społecznej Fundacji Ekspert – Kujawy	2.000	400		1.600			600	700	700					
16.	Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze	1.752	350,4		1.401,6			152	400	400	400	400			
17.	Zapewnienie usług opiekuńczych dla starszych osób w miejscu zamieszkania	210	31,5		178,5				50	50	50	60			
18.	Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	900	180		720				225	225	225	225			
19.	Utworzenie mieszkania treningowego dla osoby niepełnosprawnej intelektualnie	200	20		180				20	20	20	20			
Priorytet inwestycyjny 5. Edukacja															
1.	Budowa przedszkola w Jacewie	4.030	604,5	3.425,5				2.000	2.030						
2.	Podniesienie poziomu zdawalności egzaminów gimnazjalnych przez wzrost kompetencji kluczowych uczniów	1.000	150		850			200	200	200	200	200			
3.	Rozbudowa przedszkola samorządowego w Górze	510	76,5	433,5				250	260						
4.	Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli dla nauczycieli kształcenia ogólnego w Inowrocławiu	850	127,5		722,5			300	300	250					
5.	Placówka Kształcenia Ustawicznego PERSPEKTYWA w gminie Inowrocław	364	54,6		309,4		64	100	100	100					
6.	Placówka Kształcenia Ustawicznego PERSPEKTYWA w Inowrocławiu	960	144		816		60	300	300	300					

7.	„Dziecko – nasz największy skarb”	700	105		595			700							
8.	Nowoczesne szkolnictwo w OSI Inowrocław – zajęcia i inne dodatkowe formy wsparcia dzieci przedszkolnych, szkolenia kadry wraz z doposażeniem przedszkoli i ich modernizacją	2.000	300		1.700			400	400	400	400	400			
9.	Nowoczesne szkolnictwo w OSI Inowrocław – zajęcia pozalekcyjne i inne dodatkowe formy wsparcia uczniów, szkolenia kadry wraz z doposażeniem szkół podstawowych i gimnazjów	1.320	198		1.122			200	320	300	300	200			
10.	Od ucznia do mistrza	780	39		741			350	350	80					
11.	IKTS Noteć Inowrocław	12	1,8		10,2			4	4	4					
12.	Integracja poprzez sport	505	75,8		429,2			70	70	70	70	70	70	85	
13.	Mam kwalifikacje - mam pracę	950	142,5		807,5			300	300	350					
14.	Szyję i dobrze żyję – cykl działań aktywizacyjnych oraz informacyjno – promocyjnych na rzecz wzrostu zainteresowania zawodem krawca	400	60		340			100	100	100	100				
15.	Technikum na czasie	1.650	247,5		1.402,5			330	330	330	330	330			
16.	Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka	200	30		170				60	70	70				
17.	Nowe umiejętności gwarancją lepszego jutra - cykl szkoleń i warsztatów	200	30		170				70	70	60				
RAZEM		118.062	17.660,8	67.068,6	31.942,6										

Załącznik nr 6. Interesariusze strategii (lista organizacji pozarządowych).

LP.	Nazwa Organizacji	Prezes	Adres	Telefon i e-mail
1	Aeroklub Kujawski	Stanisław Kowalewski	ul. Toruńska 160, 88-100 Inowrocław	aeroklub@aeroklubkujawski.pl tel. 52 357 32 28, 693 353 228
2	Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Inowrocław im. A. Kamińskiego	Komendantka Hufca: Anna Adamczyk	ul. Solankowa 23, 88-100 Inowrocław	inowroclaw@zhp.pl tel. 52 357 44 42
3	Fundacja Wzajemnej Pomocy	Jean-Pierre Descan	ul. Andrzeja 8, 88-100 Inowrocław	sekretariat@flandria.pl tel. 52 355 24 16
4	Inowrocławski Klub Olimpijczyka	Alojzy Kmieć	al. Niepodległości 4 88- 100 Inowrocław	tel. 788 079 959
5	Inowrocławski Klub Sportowy Karate	Piotr Witkowski	ul. Wł. Łokietka 6a, 88- 100 Inowrocław	: iksk@op.pl tel. 608 728 982
6	Inowrocławskie Stowarzyszenie „Amazonki”	Jadwiga Kurzyńska	ul. Dworcowa 31, 88-100 Inowrocław	amazonki_inowroclaw@wp.pl tel. 505 449 119
7	Inowrocławskie Stowarzyszenie Modelarzy Redukcyjnych	Adam Spilizewski	ul. Szeroka 5, 88-100 Inowrocław	biuro@ismr.pl
8	Inowrocławskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Uszkodzeniem Mózgu	Elżbieta Kwaśniewska	ul. Armii Krajowej 12 88-100 Inowrocław	ispd@wp.p tel. 698 371 275
9	Inowrocławskie Towarzystwo Integracyjne „Ex Aequo”	Agnieszka Krokowska	ul. Krzywińskiego 4 88-100 Inowrocław	agmuza@interia.pl tel. 601 658 183
10	Inowrocławskie Towarzystwo Muzyczne "Pro Arte"	Maria Juraszek	ul. J.Kilińskiego 16a, 88-100 Inowrocław	maria_juraszek@op.pl tel. 52 357 46 50
11	Integracyjne Centrum Aktywności „Nadzieja Życia” Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej	ks. Krzysztof Stawski	ul. Ks. B. Gordona 2 88-100 Inowrocław	caritas@caritas.gniezno.pl tel. 52 353 81 92
12	Katolickie Stowarzyszenie „Służyć Życiu” im. ks. Wojciecha Dzierzgowskiego	ks. Dariusz Żochowski	ul. Bpa A. Laubitz 9, 88-100 Inowrocław	atk1@interia.eu tel. 783 122 978
13	Klub Sportowy CUIAVIA Inowrocław	Maria Andrzejewska	ul. Krzywińskiego 4a, 88-	tel. 52 35 55 380

			100 Inowrocław	
14	Kujawskie Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie „Szansa”	Ewa Stankiewicz	ul. NMP 14-16, 88-100 Inowrocław	ksas_szansa@wp.pl tel. 698 332 847
15	Kujawskie Stowarzyszenie "Klub Abstynentów"	Teresa Tomczak	al. Okrężna 79, 88-100 Inowrocław	: ter-21915@tlen.pl tel. 52 357 09 96, 504 032 857
16	Mątewski Klub Piłkarski „Noteć”	Andrzej Woś	ul. D. Rakowicza 93, 88-100 Inowrocław	tel. 52 354 17 65
17	Miejski Klub Sportowy	Longin Honkowicz	ul. Wierzbńskiego 2, 88-100 Inowrocław	tel. 793 070 472
18	Międzynarodowa Federacja Sztuk Walki - IMAF Polska	Piotr Witkowski	ul. NMP 14-16, 88-100 Inowrocław	: imaf@imaf.pl tel. 608 728 982
19	Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych	Tadeusz Chęsy	ul. Orłowska 48, 88-100 Inowrocław	: oi2@inowroclaw.not.org.pl tel. 52 357 46 66, 515 084 073
20	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kresowian	Józef Owsiany	Oddział w Inowrocławiu	owsianyjozef@neostrada.pl tel. 52 357 57 17, 696 249 874
21	Polski Czerwony Krzyż	Robert Drogowski	al. Okrężna 79, 88-100 Inowrocław	tel. 52 357 26 24
22	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski w Inowrocławiu	Eugeniusz Majewski	ul. Błonie 13, 88-100 Inowrocław	tel. 52 357 62 49
23	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Krystyna Nowakowska	Oddział Rejonowy ul. Dworcowa 55, 88-100 Inowrocław	tel. 52 516 16 08 (dyżury: wtorek, środa w godz. 10.00-12.00)
24	Polski Związek Niewidomych, Koło Powiatowe w Inowrocławiu	Ryszard Grześkowiak	ul. NMP 19, 88-100 Inowrocław	inowroclaw@kujawskopomorski.pzn.org.pl ; ryszard0903@tlen.pl tel. 52 357 58 52; 505 456 938
25	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło	Mieczysław	ul. Wilkońskiego 35, 88-100	tel. 725 736 914

	Miejskie Inowrocław	Kwiatkowski	Inowrocław	
26	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – oddz. Bydgoszczy Ośrodek Wspierania Przeds. Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości	Teresa Głania	ul. Poznańska 185, 88-100 Inowrocław	owp-frp@pte.bydgoszcz.pl ; sekretariat@pte.bydgoszcz.pl tel. 52 357 56 79
27	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział w Inowrocławiu	Andrzej Dargacz	ul. G. Narutowicza 4, 88-100 Inowrocław	pttkino@wp.pl tel. 52 357 68 11
28	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, koło w Inowrocławiu	Marlena Sobczyńska	ul. J. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	x
29	Stowarzyszenie "Inowrocław bez barier"	Wiesław Szczepański	ul. Toruńska 30/6, 88-100 Inowrocław	wieskrys@vp.pl tel. 662 491 541
30	Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw Activextreme	Dariusz Ligęza	al. Niepodległości 4/226, 88-100 Inowrocław	kontakt@activextreme.pl tel. 532 235 494
31	Stowarzyszenie Wychowanków Gimnazjum i Liceum Jana Kasprowicza	Henryk Okoński	ul. 3 Maja 11/13, 88-100 Inowrocław	x
32	Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy "Flandria"	Marek Drogowski	ul. Andrzeja 8, 88-100 Inowrocław	sekretariat@flandria.pl tel. 52 355 24 16
33	UKS Jadwiga	Janusz Wojdacz	ul. Narutowicza 53 88-100 Inowrocław	tel. 52 357 54 07
34	UKS SP2	Marcin Jaskrowski	ul. NMP 22/24, 88-100 Inowrocław	ukssp2@op.pl tel. 600 377 694
35	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	Lilianna Dyks	ul. Dworcowa 11, 88-100 Inowrocław	www.tkopd.ino@interia.pl ; e-mail: tkopd.ino@interia.pl tel. 52 355 93 40
36	Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół"	Małgorzata Kowalska	ul. Szymborska 4, 88-100 Inowrocław	tel. 52 357 20 71
37	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	Henryk Kuster	ul. Krzywińskiego 4a, 88-100 Inowrocław	tel. 52 35 55 379

38	Towarzystwo Miast Partnerskich	Katarzyna Nawrocka	ul. Świętokrzyska 76, 88-100 Inowrocław	katarzynanawrocka@poczta.fm tel. 501 576 976
39	Towarzystwo Miłośników Miasta Inowrocławia	Grzegorz Roszak	ul. Cegielna 10-12, 88-100 Inowrocław	tel. 503 142 157
40	Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta,	Wiesława Paszkiewicz	ul. Jacewska 118, 88-100 Inowrocław	ino-bratalbert@o2.pl tel. 52 357 11 22
41	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej 1 Inowrocławski Hufiec Harcerzy, Inowrocławski Związek Drużyn Harcerek	Włodzimierz Kozłowski (tel. 508 016 961)	ul. F. Roosevelta 36, skr. poczt. 17, 88-100 Inowrocław	biuro@inowroclaw.zhr.pl tel. 52 355 02 52 (dyżur: poniedziałek, godz. 19.00-20.00)
42	Yacht Klub Polski Inowrocław	Jacek Byner	ul. Wilkońskiego 35, 88-100 Inowrocław	kpino@interia.pl tel. 600 397 677

Załącznik nr 7. Zestawienie tabelaryczne uwag w wyniku konsultacji społecznych.

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH STRATEGII OBSZARU STRATEGICZNEJ INTERWENCJI INOWROCŁAWIA – ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UWAG

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział, strona, punkt)	Komentowana treść	Propozycja zmiany	Uzasadnienie	Stanowisko prowadzącego konsultacje
1	Rozdz. 3., str. 7, pkt 3.1.	Posiada bardzo korzystne powiązania komunikacyjne, zarówno drogowe, jak i kolejowe, leży w niewielkiej odległości od obu stolic województwa kujawsko-pomorskiego, tj. Bydgoszczy i Torunia, z którymi wykazuje.....	Posiada bardzo korzystne powiązania komunikacyjne, zarówno drogowe, jak i kolejowe, leży w niewielkiej odległości od stolicy województwa kujawsko-pomorskiego Bydgoszczy oraz Torunia. Z obydwoma miastami wykazuje		Uwaga uwzględniona.
2	Rozdz. 3., str. 9, pkt 3.1.	Oznacza to mniejsze wpływy z podatków, co		Zdanie jest niedokończone.	Uwaga uwzględniona.
3	Rozdz. 3., str. 11, pkt 3.2.	W konsekwencji spowoduje to zwiększenie strumienia odpadów komunalnych selektywnie zbieranych oraz ograniczenie zjawiska nielegalnych „wysypisk śmieci”.	W konsekwencji spowoduje to zwiększenie strumienia odpadów komunalnych selektywnie zbieranych oraz ograniczenie zjawiska nielegalnych „wysypisk śmieci” lub spalania śmieci w piecach na paliwa stałe.	Zmniejsza się zjawisko niskiej emisji.	Uwaga uwzględniona.

4	Rozdz. 3., str. 12, pkt 3.2.	Zakładami przemysłowymi zlokalizowanymi na terenie Inowrocławia, które zasadniczo wpływają na stan środowiska w tym rejonie, są: <ul style="list-style-type: none">• Soda Polska Ciech S.A.,• Wytwórnia Sit Molekularnych, ul. Fabryczna 4,• Inofama S.A., ul. Metalowców,• Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.,	Zakładami przemysłowymi zlokalizowanymi na terenie Inowrocławia, które zasadniczo wpływają na stan środowiska w tym rejonie, są: <ul style="list-style-type: none">• Soda Polska Ciech S.A., ul. Fabryczna,• Arkema Sp. z o.o. Wytwórnia Sit, Molekularnych, ul. Przemysłowa,• Inofama S.A., ul. Metalowców,• Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., ul. Torowa.	Brakowało tego zakładu. Uzupełnienie nazw i adresów. Największy udział w wielkości emisji punktowej na obszarze strefy kujawsko-pomorskiej w 2010 roku miały: 15 – Soda Polska Ciech sp. z o.o. – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Brodnica – Zakład Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Inowrocław W 2010 roku zakład wyemitował łącznie około 56 Mg/rok pyłu zawieszonego PM10, a także ponad 35 kg/rok arsenu. Na podstawie Załącznika nr 1 do uchwały Nr XXX/537/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 stycznia 2013 r.	Uwaga uwzględniona.
6	Rozdz. 3., str. 14, pkt 3.2.	Wyniki oceny powietrza wykazują, że na terenie uzdrowiska Inowrocław nie ma przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających powietrze.	Wyniki oceny powietrza wykazują, że na terenie uzdrowiska Inowrocław do 2014 roku nie było przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających powietrze.	Ocena roczna powietrza za 2014 WIOŚ	Uwaga uwzględniona.

7	Rozdz. 3., str. 14, pkt 3.2.	Na terenie miasta Inowrocław głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne, które rozkładają	Na terenie miasta Inowrocław głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne, które rozkładają się nierównomiernie. Jednak istnieją tereny o szczególnym położeniu (niecka doliny rzeki Noteć), na których, w okresach grzewczych, w związku z oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków, pojawia się zjawisko smogu.	Kody przyczyn wystąpienia przekroczeń dla stacji pomiarowej w Solankach wskazują przede wszystkim na: S5 – oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Źródło: ocena roczna powietrza z 2014 WIOŚ	Uwaga nieuwzględniona, Analiza dotyczy całego terenu miasta natomiast uwaga skupia się na dzielnicy Mątwy. Analizę zasadności wpisania takiej uwagi do programu rewitalizacji zostanie rozpatrzona w trakcie opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji.
8	Rozdz. 3., str. 15, pkt 3.2.	<ul style="list-style-type: none">kontynuacji wspierania finansowego przedsięwzięć eliminujących kolejne węglowe niskosprawne źródła grzewcze, co umożliwiła zmiana do ustawy Prawo Ochrony Środowiska po jej nowelizacji z dnia 29 października 2010 r.	<ul style="list-style-type: none">kontynuacji wspierania finansowego przedsięwzięć eliminujących kolejne węglowe niskosprawne źródła grzewcze, co umożliwiła zmiana do ustawy Prawo Ochrony Środowiska po jej nowelizacji z dnia 29 października 2010 r. oraz po nowelizacji z dnia 5 sierpnia 2015 r. (tzw. ustawa antysmogowa).		Uwaga nieuwzględniona, Analiza dotyczy całego terenu miasta natomiast uwaga skupia się na dzielnicy Mątwy. Analizę zasadności wpisania takiej uwagi do programu rewitalizacji zostanie rozpatrzona w trakcie opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

9	Rozdz. 3., str. 15, pkt 3.2.	Niska emisja to również emisja, której źródłem jest komunikacja samochodowa.....	Liniowa emisja to emisja, której źródłem jest komunikacja samochodowa.....	<p>Wyróżnia się trzy główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:</p> <ul style="list-style-type: none"> • punktowe – są to głównie duże zakłady przemysłowe emitujące pyły, dwutlenku siarki, tlenku azotu, tlenku węgla, metale ciężkie. • powierzchniowe (rozproszone) – są to paleniska domowe, lokalne kotłownie, niewielkie zakłady przemysłowe emitujące głównie pyły, dwutlenek siarki. • liniowe – są to głównie zanieczyszczenia komunikacyjne odpowiedzialne za emisję tlenków azotu, tlenków węgla, węglowodorów aromatycznych, metali ciężkich (dawniej 	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wg. źródeł „Niska emisja – emisja produktów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych do atmosfery ze źródeł emisji (emiterów) znajdujących się na wysokości nie większej niż 40 m. Wyróżnia się <u>emisję komunikacyjną</u>, emisję wynikającą z produkcji ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz emisję przemysłową. <u>Do produktów spalania wpływających na występowanie niskiej emisji zaliczyć można gazy: dwutlenek węgla CO₂, tlenek węgla CO, dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne np. benzo(a)piren oraz dioksyny, a także metale ciężkie (ołów, arsen, nikiel, kadm) i pyły zawieszone PM₁₀, PM_{2,5}”²⁰</u></p>
---	------------------------------	--	--	--	---

²⁰ Michał Kaczmarczyk: *NISKA EMISJA – od przyczyn występowania do sposobów eliminacji*. Kraków: GEOSYSTEM BUREK, KOTYZA S.C., www.globenergia.pl, 2015, s. 144. [ISBN 978-83-64339-02-8](#).

				głównie ołowiu z etyliny , obecnie platyny , palladu i rodu z katalizatorów samochodowyc^h).	
10	Rozdz. 6., str. 68 pkt 6.3.	- modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej,	- modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej i gazowej,		Uwaga nieuwzględniona. Rozbudowa sieci gazowej nie jest zadaniem gmin, dlatego nie mogła się znaleźć w dokumentach planistycznych..
11	Rozdz. 6., str. 76 pkt 6.3.	<ul style="list-style-type: none">gmina Inowrocław jest zgazyfikowana tylko w niewielkim stopniu; w planach inwestycyjnych spółki gazowniczej na najbliższe lata nie jest uwzględniony teren gminy Inowrocław; przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak potencjalnych odbiorców oraz aspekty ekonomiczne, tj. budowa sieci gazowej na terenie o rozproszonej zabudowie byłaby nieopłacalna.		Jestem zaskoczona taką wysnutą tezą. Czy o obecnym okresie (po 2012r.) Gmina przeprowadziła w tym zakresie konsultacje z mieszkańcami oraz z przedsiębiorcami zlokalizowanym w obrębie planowanej stacji redukcyjnej gazu I-ego stopnia w Sikorowie, zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Miasto Inowrocław. Wiem, że takie zainteresowanie jest. Plan dotyczy aż roku 2027 i brak przyjęcia założenia budowy gazociągu po to aby, jak wspomniano na stronie 70 opracowania, <i>Gmina</i>	Uwaga nieuwzględniona. Informacje ujęte w Strategii pochodzą z dokumentu „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Inowrocław na lata 2012-2027” trudno dyskutować z dokumentami planistycznymi Gminy Inowrocław.

				<p><i>Inowrocław była miejscem, w którym jej mieszkańcy żyli godnie i bezpiecznie, współuczestnicząc i realnie decydując o jej rozwoju i sposobie działania. Coraz wyższy poziom będzie wynikiem aktywacji gospodarczej terenu Gminy Inowrocław oraz jej rosnącej konkurencyjności w stosunku do gmin sąsiednich opartej na trwałym, strategicznym i wieloaspektowym partnerstwie pomiędzy 3 sektorami: Publicznym, społecznym i gospodarczym. Cele, zwłaszcza gospodarcze, nie zostaną osiągnięte, gdy nie uzbroi się terenów gospodarczych w tak podstawowe medium jakim jest gaz.</i></p>	
12	Rozdz. 6., str. 78 pkt 6.3.	W celu osiągnięcia określonych w Programie Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Inowrocławia poziomów efektu ekologicznego redukcji emisji gazów i pyłów do powietrza konieczna jest realizacja szeregu przedsięwzięć m.in. wymiana	W celu osiągnięcia określonych w Programie Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Inowrocławia poziomów efektu ekologicznego redukcji emisji gazów i pyłów do powietrza konieczna jest realizacja szeregu przedsięwzięć m.in.	Niska emisja powoduje przede wszystkim emisję pyłów, a linowa dotyczy emisji gazów!!!! <i>Realizacja działań zmierzających do ograniczenia emisji z indywidualnych</i>	Uwaga nieuwzględniona. Działania związane z ograniczaniem niskiej emisji są opisane w Programie Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta Inowrocławia.

		taboru na niskoemisyjny.....	<ol style="list-style-type: none">1. podłączenie do sieci ciepłej,2. wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne,3. wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie,4. wymiana ogrzewania węglowego na gazowe,5. wymiana ogrzewania węglowego na olejowe. <p>W zakresie emisji liniowej wymiana taboru na niskoemisyjny.....</p>	<p><i>systemów grzewczych:</i> W strefach, w których stwierdzono przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 lub PM2,5, konieczne jest prowadzenie systemowych działań prowadzących do redukcji emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych, tzw. „niskiej emisji”. Te działania w miastach związane są ze stworzeniem przez władze systemu zachęt do likwidacji (poprzez podłączenie do sieci ciepłej) lub wymiany indywidualnych systemów grzewczych na takie, które ograniczają znacząco emisje zanieczyszczeń do powietrza. W przypadku, kiedy system taki tworzony jest po raz pierwszy w gminie celowe jest podjęcie pewnych działań przygotowawczych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none">– przeprowadzanie szczegółowej inwentaryzacji	
--	--	------------------------------	--	--	--

				<p>indywidualnych systemów grzewczych,</p> <ul style="list-style-type: none">– określenie możliwości technicznych podłączeń do sieci ciepłej lub gazowej,– podjęcie współpracy przez gminę z dostawcami ciepła systemowego, paliw gazowych itp. w celu wypracowania wspólnej polityki poprawy konkurencyjności ekologicznych mediów grzewczych. <p>W dalszej kolejności konieczne jest zdobycie środków finansowych na realizację zamierzeń <u>oraz opracowanie regulaminu dofinansowania, którego zasady są zależne od specyfiki obszaru</u>. Głównym celem podejmowanych działań jest poprawa jakości powietrza na danym obszarze, a nie tylko wielkość redukcji emisji. Dlatego konieczna jest optymalizacja podejmowanych działań tak, aby posiadane środki lokowane były efektywnie i w newralgicznych miejscach. Efekt wdrożenia</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>działań powinien być monitorowany, aby w razie konieczności korygować ich kierunki.</p> <p>Zmiana zapisu na podstawie: Załącznika nr 3 do uchwały Nr XXX/537/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 stycznia 2013 r.</p>	
13	<p>Rozdział 4 Analiza SWOT; podrozdz. 4.2. Analiza; str 40</p>	<p>W części Mocne strony – jest stwierdzenie: „Wzrastający wskaźnik przedsiębiorczości”; równocześnie w części Słabe strony jest: „Niski wskaźnik przedsiębiorczości”</p>		<p>Wskazane jest uzupełnienie, do jakiej części IOF-u odnoszą się te stwierdzenia, tj. do części miejskiej czy wiejskiej obszaru. Moim zdaniem, bowiem wzajemnie się wykluczają.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Stwierdzenia niekoniecznie muszą się wykluczać. Prawdą jest, że wskaźnik przedsiębiorczości jest niski, natomiast to, że wykazuje on tendencję wzrostową jest mocną stroną.</p>
14	<p>Rozdział 4 Analiza SWOT; podrozdz. 4.3 wnioski cz. Uwarunkowania gospodarcze; str 46</p>	<p>„Stolica Kujaw Zachodnich jest najważniejszym ośrodkiem gospodarczym w regionie.</p>	<p>Stolica Kujaw Zachodnich jest zaliczana do najważniejszych ośrodków gospodarczych w regionie.</p>	<p>Zawarte w projekcie sformułowanie jest, bowiem nieprawdziwe szczególnie w kontekście kondycji gospodarczej Bydgoszczy, jak i Torunia oraz Włocławka. Nie licząc nawet Grudziądz. Potwierdza to zresztą ewidentnie sformułowanie w następnym akapicie gdzie stwierdzono, że „W obszarze utrzymuje się wysoki poziom</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

				bezrobocia, ze znacznym udziałem osób stosunkowo długo pozostających bez pracy”.	
15	Rozdział 5 Cele i priorytety; podrozdz. 5.2 Osie priorytetowe; str 50-60	Treści uzasadnień do każdej wskazanej tam osi	Z powodzeniem treści te można usunąć m.in. z powodu ich wysokiego stopnia uogólnienia.	Wszystkie, wskazywane uzasadnienia stanowią fragmenty „wyjęte” z dokumentów strategicznych lub kierunkowych krajowych i regionalnych. Stopień uogólnienia w żadnym razie nie przystaje do projektu strategii OSI, jest tylko swoistym wypełniaczem. Poza tym „rozmywa” niepotrzebnie zasadnicze treści tego rozdziału.	Uwaga nieuwzględniona. Cele i priorytety Strategii wynikają wprost z dokumentów programowych RPO WK-P, dlatego są ona tak ogólne. Załącznik nr 1 i poszczególne fiszki projektowe stanowią uszczegółowienie.
16	Załącznik nr 1 Logika interwencji strategicznej; Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja; str 92	Kolumna: Zidentyfikowany problem, tire 2 „Potrzeby rewitalizacyjne szczególnie widoczne są w obszarze obiektów oświatowych oraz ... itd	Pilnych działań rewitalizacyjnych wymagają niektóre kwartały miasta, w tym szczególnie zespoły starego budownictwa mieszkaniowego, obiekty oświatowe oraz ... itd	Proponowana zmiana koresponduje, bowiem wprost z zapisami umieszczonymi w tej samej części załącznika 1 w kol. 4 gdzie określone zostały sposoby realizacji celu.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga dotyczy bardziej zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji, bowiem tam będą delimitowane szczegółowo obszary wsparcia. W Strategii OSI znalazł się jedynie ogólny zapis.
17	Załącznik nr 2 Lista projektów; Priorytet inwestycyjny 3. Rewitalizacja ; str 106	Kolumna: Nazwa projektu; Rewitalizacja Starego Miasta i Mątew		Przy określaniu obszaru delimitowanego w przypadku Starego Miasta należałoby uwzględnić obszar określony ulicami: Dworcowa od skrzyżowania z Al. Kopernika-	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga dotyczy bardziej zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji, bowiem tam będą delimitowane szczegółowo obszary wsparcia. W Strategii

				Magazynowa-Ks. Wawrzyniaka-Al. Kopernika-Dworcowa. Istnieje, bowiem pilna potrzeba podjęcia różnokierunkowych działań rewitalizacyjnych ze względu na obecny, niemal tragiczny stan nie tylko starej zabudowy mieszkaniowej, ale również stanu nawierzchni ulic z powodu występujących tam niemal nagminnie przypadków chuligaństwa oraz występujących patologii społecznych i znikomej działalności gospodarczej powodowanej m.in. złym stanem technicznym tkanki obiektów kubaturowych.	OSI znalazł się jedynie ogólny zapis.
18	Załącznik nr 2 Lista projektów; Priorytet inwestycyjny 4 Społeczeństwo; str 106	Kolumna: Nazwa projektu; Dziecięca telewizja Internetowa TELEWIZJER	Proponuję usunięcie tego projektu z listy lub przeniesienie na listę projektów komplementarnych.	Niniejszy projekt w żadnym razie nie wpisuje się w zakres przedsięwzięć o charakterze strategicznym dla OSI. Jego realizacja nie znajduje uzasadnienia, ponieważ Nie posiada on charakteru strategicznego dla rozwoju IOF-u.	Uwaga nieuwzględniona. Kujawskie Centrum Kultury zaproponowało projekty mające na celu walkę z wykluczeniem społecznym.
19	Załącznik nr 2 Lista projektów; Priorytet inwestycyjny 4	Kolumna: Nazwa projektu; Wakacje w mieście „Nudzie mówimy nie” – Inowrocław	Proponuję usunięcie tego projektu z listy lub przeniesienie na listę projektów	Projekt niniejszy w żadnym stopniu nie będzie wpływał na strategiczny rozwój	Uwaga nieuwzględniona. Kujawskie Centrum Kultury zaproponowało projekty mające

	Społeczeństwo; str 107	2016-2020	komplementarnych.	Inowrocławskiego Obszaru Strategicznego. Ponadto projekt ów w żadnym stopniu nie wpisuje się zakres, jaki obejmuje Oś Priorytetowa 9.	na celu walkę z wykluczeniem społecznym.
20	Załącznik nr 2 Lista projektów; Priorytet inwestycyjny 4 Społeczeństwo; str 107	Kolumna: Nazwa projektu; Kujawska tradycja gotowania żuru i pieczenia chleba- Inowrocław 2016	Proponuję usunięcie tego projektu z listy lub przeniesienie na listę projektów komplementarnych.	Proponowany projekt, podobnie jak dwa wcześniejsze, także w żadnym stopniu nie będzie wpływał na strategiczny rozwój IOF-u. Również jego zakres tematyczny nie wpisuje się w zakres, jaki został określony przez Instytucję Zarządzającą RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla Osi Priorytetowej 9 tego dokumentu kierunkowego.	Uwaga nieuwzględniona. Kujawskie Centrum Kultury zaproponowało projekty mające na celu walkę z wykluczeniem społecznym.
21	Załącznik nr 2 Lista projektów; Priorytet inwestycyjny 4 Społeczeństwo; str 117	Kolumna: Nazwa projektu: Kreatywny Inowrocław – cykl szkoleń i warsztatów dla mieszkańców w ramach sekcji artystycznych	Proponuję usunięcie tego projektu z listy lub przeniesienie na listę projektów komplementarnych.	Również niniejszy projekt nie wpisuje się swoim zakresem przedmiotowym i tematycznym w zakres OSI i tym samym przewidywanych rezultatów końcowych przewidywanych do osiągnięcia w wyniku realizacji tego rodzaju przedsięwzięć strategicznych.	Uwaga nieuwzględniona. Kujawskie Centrum Kultury zaproponowało projekty mające na celu walkę z wykluczeniem społecznym.
22	Załącznik nr 2 Lista projektów; Priorytet inwestycyjny 4	Kolumna: Nazwa projektu: Pracownia metaloplastyczna	Proponuję usunięcie tego projektu z listy lub przeniesienie na listę projektów	Powody podobne jak już sformułowane powyżej.	Uwaga nieuwzględniona. Kujawskie Centrum Kultury zaproponowało projekty mające

	Spółeczeństwo; str 119		komplementarnych.		na celu walkę z wykluczeniem społecznym.
23	Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia s. 26 pkt „Obszar III”	„swoim zasięgiem obejmuje teren ograniczony ulicami....:	Dopisać ppkt „ulice: Dworcowa, Grabskiego, Wawrzyniaka, Dubienka”	Wskazany obszar spełnia kryteria rewitalizacyjne.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga odnosiła się do starej wersji Strategii.
24	Oś Środowisko	Proponowana zmiana/ dopisek dotyczy kilku fragmentów dokumentu.	Dopisanie działań mających na celu poprawę stanu czystości wody w rzece Noteć oraz stanu czystości powietrza. Poprzez dokonanie dokładnego przeglądu linii brzegowej w celu wyszukania nielegalnych miejsc zrzutu nieczystości i dokonanie szczegółowych badań stanu flory i fauny w rzece. Montaż tablicy elektronicznej pokazującej aktualny poziom hałasu i zanieczyszczeń powietrza wraz z informacją o poziomach dopuszczalnych. Finansowanie wymiany lub finansowanie budowy od podstaw ekologicznych instalacji ogrzewania budynków użyteczności publicznej, w tym budynków należących do organizacji pozarządowych. Finansowanie instalacji	Wszystkie te propozycje są odpowiedzią na ważne, z punktu widzenia mieszkańców Mątew, problemy związane z aktualnym stanem środowiska. Budowa systemu ogrzewania opartego o pompę ciepła i budowa nowej ekologicznej oczyszczalni ścieków na przystani ZHR w Mątwach jest dla organizacji absolutnym priorytetem w najbliższych miesiącach.	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawione propozycje wpisują się w zakres rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji jest obecnie w przygotowaniu, Mątwy będą jednym z obszarów rewitalizacji.

			służących do odzyskiwania wody deszczowej, kopania studni do podlewania, generowania prądu na własne potrzeby, zakup przenośnych toalet i umywalni (potrzebnych np. [podczas sezonu kajakowego] itp.		
25	Oś Transport	Proponowana zmiana /dopisek dotyczy kilku fragmentów dokumentu.	Budowa drogi rowerowej (asfaltowej) łączącej park uzdrowski i Mątwy aż do Przystani w Mątwach oraz budowa tras rowerowych asfaltowych i gruntowych łączących najciekawsze miejsca wzdłuż Noteci (Krusza Zamkowa- gospodarstwo Paterów – Przystań w Mątwach, Ostrowo Krzyckie, Łojewo). Budowa Mostu pieszo rowerowego przez Noteć w pobliżu Przystani łączącego teren Przystani z terenem rekreacyjnym po drugiej stronie rzeki (lub przebudowa istniejącego mostu drogowego w taki sposób, aby chodnik z ścieżką rowerową miał 1,5 m szerokości). Budowa ścieżki rowerowej (gruntowej trasy rowerowej)	Jest to odpowiedź na długo oczekiwane postulaty mieszkańców Mątew i ludzi zainteresowanych rekreacją, sportem i turystyką w oparciu o rzekę Noteć.	Uwaga nieuwzględniona. Przedstawione propozycje wpisują się w zakres rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji jest obecnie w przygotowaniu, osiedle Mątwy będzie jednym z obszarów wymagających rewitalizacji.

			łączącej Mątwy z Balczewem.		
26	Oś Rewitalizacja	Proponowana zmiana /dopisek dotyczy kilku fragmentów dokumentu.	Zagospodarowanie brzegu Noteci poprzez budowę zatoki dla kajaków i żaglówek po południowej stronie rzeki przy moście, wraz z oświetleniem, punktem dostępowym do prądu, wody, kanalizacji (dostępne w okresie sezonu maj – wrzesień). Budowa małych pomostów drewnianych dla wędkarzy i kajakarzy na rzece w obszarze rewitalizowanym. Zagospodarowanie terenu przy moście do celów rekreacyjnych – płaska trawiasta powierzchnia do gier rekreacyjnych na świeżym powietrzu. Budowa tablic informacyjnych wzdłuż rzeki z informacjami o środowisku naturalnym i zabytkach. Rewitalizacja piwnicy i zagospodarowanie strychu w obiekcie z 1905 r. znajdującym się w strefie konserwatorskiej w Matwach (Przystań ZHR ul. Poznańska 384).	Długo oczekiwane działania poprawiające dostępność rzeki, aktualnie z powodu wysokich brzegów, braku pomostów, parkingów, dojazdów rzeka jest niezwykle mało dostępna dla mieszkańców i turystów.	Uwagę nieuwzględniona. Proponowane projekty dotyczą raczej sfery turystyki a nie rewitalizacji. W obecnym okresie programowania nie uwzględniono w puli środków unijnych kwot na rozwój turystyki. Przedstawione propozycje wpisują się również w zakres rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji jest obecnie w przygotowaniu, Mątwy będą jednym z obszarów rewitalizacji.

27	Oś Społeczeństwo		Dokumentowanie historii i tradycji Mątew w formie stałych wystaw, spotkań, prelekcji, pokazów itp. Powstanie ośrodka dokumentacji historii Mątew na Przystani ZHR przy ulicy Poznańskiej 384. Prowadzenie stałej wypożyczalni kajakowej w oparciu o zatrudnionych pracowników (aktualnie przystań działa w oparciu o pracę wolontariuszy) oraz zakup potrzebnego sprzętu pływającego głównie kajaków, wiosł, kamizelek asekuracyjnych, przyczepy transportowej. Wydanie informatora turystycznego o walorach rzeki Noteci dla turystów.	Mątwy mają ciekawą i bogatą historię (fabryka sody, fabryka cukru, port na rzece, kluby sportowe, harcerstwo, parafia ewangelicka i katolicka, szkoły, obóz jeniecki, bitwa pod Mątwami 1666 r., liczne stanowiska archeologiczne, ciekawa architektura itp.) Warto zadbać o to dziedzictwo, aby następne pokolenia mogły z niego czerpać jako źródła inspiracji i nauki. Prowadzenie przystani w oparciu o pracę zarobkową konkretnych osób pozwoli wyjść naprzeciw oczekiwaniom społecznym mieszkańców Inowrocławia i okolic. Zakup sprzętu pozwoli na zwiększenie dostępności Przystani dla kajakarzy.	Uwagę nieuwzględniona. Przedstawione propozycje wpisują się w zakres rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji jest obecnie w przygotowaniu, osiedle Mątwy będzie jednym z obszarów wymagających rewitalizacji.
28	Oś Edukacja		Dopisanie, umożliwienie działań edukacyjnych poprzez organizacją imprez plenerowych, takich jak festyny ekologiczne nad Notecią. Podczas których prezentowane byłyby sposoby zdrowego odżywiania, zdrowa kuchnia,	ZHR organizował lub współorganizował już kilka tego rodzaju imprez (Dzień Flagi, Dzień Dziecka, festyn ekologiczny), które zawsze spotykały się z dużym zainteresowaniem. Aby je rozwinąć potrzebna jest	Uwagę nieuwzględniona. Przedstawione propozycje wpisują się w zakres rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji jest obecnie w przygotowaniu, osiedle Mątwy będzie jednym z obszarów wymagających rewitalizacji.

			<p>możliwość zakupu produktów ekologicznych, propagowanie muzyki ludowej i etnicznej, propagowanie historii i tradycji Kujaw i Mątew, propagowania walorów turystycznych i krajoznawczych rzeki, pokazy organizacji i ciekawych ludzi działających w pobliżu itp. Promocja sportów i sposobu rekreacji w oparciu o rzekę. Planuje się organizacją 3-4 festynów w ciągu roku.</p>	<p>większa ilość środków finansowych – chodzi o możliwość pozyskania dotacji w ramach otwartych konkursów dla org. Pozarządowych.</p>	
--	--	--	--	---	--